

Regeringen

Kulturdepartementet

103 33 Stockholm

Ku2024/00602

Stockholm 2024-09-13

Yttrande över betänkande

Sveriges Television överlämnar härmed yttrande över betänkandet *Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider* (SOU 2024:03).

Hanna Stjärne
VD

Sammanfattning av SVT:s remissyttrande

SVT instämmer i flera av de bedömningar och förslag som görs i public service-kommitténs betänkande och delar den centrala utgångspunkten att public service är ”en kollektiv nytting som har ett demokratiskt värde för hela samhället”.¹ I flera viktiga avseenden går kommitténs förslag i positiv riktning. SVT välkomnar särskilt förslag om:

- **En åttaårig uppdragsperiod och en lag för public service** som samlar centrala aspekter av svensk public service på ett ställe, som definitionen av uppdraget, markeringen av programföretagens oberoende, finansiering samt kraven på saklighet och opartiskhet.
- **Ett brett uppdrag för alla** som en grundförutsättning för att SVT även framöver ska vara hela Sveriges television med ett mångsidigt utbud för alla i Sverige.
- **Teknikneutrala villkor** som skapar förutsättningar för SVT att utveckla innehåll och tjänster som är anpassade till en föränderlig medieanvändning och till publikens behov. Det tydliggör också att uppdraget för säkerhet och beredskap nu också omfattar all verksamhet online.

Samtidigt tvingas SVT konstatera följande:

- **Förslaget till medelstildelning är otillräckligt.** SVT invänder mot kommitténs förslag, eftersom det inte alls tar höjd för ökade kostnader för att genomföra uppdraget, i synnerhet det utvidgade uppdraget på säkerhets- och beredskapsområdet, som kommer att medföra kraftiga kostnadsökningar i ljuset av det försämrade säkerhetsläget.
- **Kommittén är inte enig.** Breda politiska överenskommelser har sedan länge varit en viktig princip för att värna public service-bolagens oberoende och inte äventyra allmänhetens tillit till att beslut som rör svensk public service gäller över lång tid, oavsett politiska svängningar.
- **Det finns en risk att en del av förslagen leder till ett ökat inslag av kontroll.** SVT föreslår därför förtydliganden om syftet med kommitténs uppmaningar till granskningsnämnden att göra fördjupade innehållsgranskningar, samt om förutsättningarna för de sju särskilda studier om bolagens uppdrag som kommittén föreslår under kommande uppdragsperiod. Riskens annars är att förslagen uppfattas vara uttryck för någon specifik på förhand given uppfattning, vilket kan bidra till att public service oberoende åsidosätts.

Här sammanfattas SVT:s ställningstaganden till kommitténs förslag och bedömningar.

Kap 5 En lag om public service och teknikneutrala villkor för innehållet

SVT tillstyrker förslaget om införandet av en ny lag om public service samt att bestämmelserna om finansiering flyttas över till den nya lagen. SVT tillstyrker förslaget att införa en övergripande definition av public service-uppdraget men föreslår, istället för begreppen ”radio och tv”, det tydligare begreppet ”programverksamhet”, som begreppsmässigt stämmer bättre överens med yttrandefrihetsgrundlagen. SVT bedömer att möjligheten att ställa upp villkor för verksamhet och organisation bör begränsas till ”ramarna för”, så att lagtexten inte öppnar upp för detaljreglering. SVT beklagar att ytterligare oberoendestärkande åtgärder inte föreslås.

Kap 6 Granskningen av programverksamheten

SVT instämmer i att all publicistisk verksamhet som public service-företagen bedriver ska omfattas av samma villkor oavsett hur publiken tar del av den. SVT invänder mot beskrivningen att den förändring som föreslås skulle innebära *ökade* möjligheter till granskning och sanktioner *i fler fall*.

---

¹ SOU 2024:34, s. 216

Kap 7 Ramarna för public service-uppdraget

SVT instämmer i att definitionen av public service-företagens kärnverksamhet och kompletterande verksamhet inte bör ändras. Det ligger i linje med SVT:s strategi att fokusera på videoberättandet. Samtidigt klargör kommittén att SVT i sin verksamhet kan och bör använda sig av de möjligheter som finns att komplettera rörlig bild med t.ex. text, grafik eller ljud. SVT välkomnar kommitténs bedömning att ingen detaljreglering av textanvändning bör införas och skälen som anförs för det. SVT tillstyrker förslaget att kravet på god balans tas bort.

Kap 8 Hur public service innehållsuppdrag ska utformas

SVT instämmer i att innehållsuppdraget under nästa uppdragsperiod ska vara brett formulerat. Det är också värdefullt att kommittén tydliggör att public service-företagen har en särskilt viktig roll att spela i en tid när medieanvändningen blir alltmer individualiserad och där desinformation och påverkanskampanjer utmanar de värderingar som det demokratiska samhället bygger på. SVT delar kommitténs bedömning att public service-företagens utbud blir allt viktigare, exempelvis för svenskt innehåll och för svenska språket samt för sammanhållningen och gemenskapen i kris. SVT menar dock att den medelstillelning som kommittén föreslår (kapitel 19) inte kommer att räcka till de höga ambitioner för innehållet som uttrycks i kommitténs förslag.

Kap 9 Samverkan med och hänsyn till kvalitativa nyhetsmedier

SVT delar bedömningen att det saknas behov av en reglering av samverkan mellan medieföretag. När det gäller bedömningen att programföretagen ”i högre grad än i dag ska ha ett förhållningssätt som utgår från en medvetenhet om kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar” konstaterar SVT att uppdraget i grunden redan finns idag och redovisas årligen.² Att forskningen inte ger stöd för en skärpning kan medföra tolkningssvårigheter i uppföljning och redovisning.

Kap 10 Samverkan för att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet

SVT instämmer i att public service har en allt större betydelse för den svenska produktionsmarknaden och den svenska filmen. SVT pekar samtidigt på att kommitténs förslag till medelstillelning (kapitel 19) kommer att få en motsatt effekt eftersom företagets möjligheter att *stärka* en livskraftig produktionsmarknad med den utgångspunkten snarare kommer att försvagas. SVT instämmer i att frågan om momscompensation bör ses över.

Kap 11 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

SVT avstyrker förslaget om tillgänglighet eftersom kommittén inte har behandlat frågan i sin helhet och SVT därför inte har möjlighet att kommentera tillgänglighetsuppdraget för kommande uppdragsperiod. Det är anmärkningsvärt att frågan därmed lämnas åt regeringen ensam att avgöra, utan att remissinstanser får kommentera förslagen, utan att riksdagen får möjlighet att ta ställning och utan att uppdraget i denna del beaktas vid medelstillelningen till bolagen. Tillgänglighet är en stor del av SVT:s verksamhet som tar betydande resurser i anspråk. De särskilda regeringsbesluten bör istället upphöra och hela tillgänglighetsuppdraget bör ingå i det samlade uppdraget till public service-företagen – i likhet med vad som gäller för all annan verksamhet som företagen bedriver. Mot bakgrund av att denna fråga inte har legat till grund för kommitténs överväganden om medelstillelning för kommande period vill SVT framhålla att i den mån det ska ställas skärpta krav på SVT i detta avseende så bör det åtföljas av extra resurser.

---

² SOU 2024:34, s. 432

Kap 12 Sponsring

SVT välkomnar förslaget att begränsningen om att sponsring får förekomma i samband med högst 20 evenemang per år ska gälla som ett genomsnitt under uppdragsperioden. SVT instämmer också i att programföretagen ska få behålla möjligheten att sända och tillhandahålla indirekt sponsrade program. När det gäller förslaget att begränsa möjligheten till sponsring i sändningarna av Melodifestivalen pekar SVT på att det kan påverka samarbetet med SVT:s samarbetspartners, skapa merarbeten och leda till fördyringar av evenemanget, vilket riskerar att försämra ett unikt inslag i svenskt musikliv som är älskat av stora delar av publiken.

Kap 13 Sidoverksamhet

SVT tillstyrker i grunden förslaget att regleringen av sidoverksamheter inte behöver ändras, men föreslår ett förtydligande av att det är sidoverksamheten som helhet som ska bära sina kostnader.

Kap 14 Förhandsprövning av nya tjänster

SVT delar inte bedömningen att systemet med förhandsprövning bör finnas kvar. Om systemet ändå upprätthålls är det viktigt att skapa maximal tydlighet och förutsebarhet och så långt möjligt värna programföretagens oberoende. SVT anser inte att det finns skäl att följa utvecklingen av den kompletterande verksamheten eller tillämpningen av systemet med förhandsprövning utöver den årliga redovisning som redan görs.

Kap 15 Uppföljning av public service-uppdraget

SVT delar bedömningen att uppföljning är viktigt för allmänhetens förtroende och för verksamhetens legitimitet. Förtroendet för SVT är mycket högt och dagens system för granskning och uppföljning av public service är omfattande. SVT invänder mot vad som i kommitténs förslag kan uppfattas som en skärpning av det samlade systemet för granskning och uppföljning, inte minst genom de sju särskilda studier om centrala delar av public service-uppdraget som föreslås. Den viktigaste åtgärden för att balansera det vore att regeringen i propositionen tydliggör att avsikten inte är att införa skärpningar i systemet, och att det klargörs att de särskilda studier som ska genomföras syftar till att utgöra ett faktabaserat underlag inför nästa uppdragsperiod och ska genomföras förutsättningslöst av självständiga forskningsinstitutioner.

Kap 16 Hur utbudet ska sändas och tillhandahållas

SVT tillstyrker förslaget att villkoret om sändningarnas omfattning ska göras mer flexibelt. SVT instämmer i förslaget att innehållsuppdraget i huvudsak ska uppfyllas i marknätet ska ersättas med ett villkor om att hela befolkningen ska ha möjlighet att ta del av ett mångsidigt programutbud. SVT tillstyrker i huvudsak bedömningen att public service-företagens egna plattformar ska prioriteras vid distribution på internet samt delar bedömningen att företagen vid användning av internetplattformar som inte är företagens egna bör ha öppna och tydliga riktlinjer. Samtidigt välkomnar SVT att kommittén inte föreslår en för begränsande reglering.

Kap 17 Ökat samarbete mellan public service-företagen

SVT delar kommitténs bedömning att de nuvarande villkoren som ställs upp om samarbete mellan public service-företagen inte bör ändras. SVT avstyrker förslaget om att det ska införas ett villkor om att SVT ska fördjupa samarbetet med UR när det gäller att sända och tillhandahålla UR:s program på SVT:s plattformar på internet. SVT och UR har ett väl utvecklat samarbete i dessa frågor. Det förs också ett resonemang i betänkandet om en framtida utredning om bolagskonstruktionen. SVT tar inte ställning i sak, men anser att det är rimligt att utreda för- och nackdelar med ett eller flera

bolag. Det är dock viktigt att en sådan utredning värnar ett fortsatt starkt public service med goda resurser och ett brett uppdrag att nå hela befolkningen med ett mångsidigt utbud.

Kap 18 Säkerhets- och beredskapsfrågor

SVT invänder av principiella skäl mot att skrivningarna i beredskapsuppdraget – som anger att SR och SVT, om högsta beredskap råder i landet, ska utgöra självständiga organisationer med totalförsvarsuppgifter och lyda direkt under regeringen – varken ses över eller tydliggörs.

SVT tillstyrker förslaget om ett teknikneutralt beredskapsuppdrag, men konstaterar att förslaget till medelstilldelning inte alls tar höjd för ökade kostnader för att genomföra uppdraget. SVT invänder mot bedömningen att UR ska ta huvudansvar för planeringen inför högsta beredskap eftersom det inte är genomförbart. Det är SVT:s och SR:s ansvar att, i samråd med UR, planera för en situation då UR:s resurser ska tillföras de andra programbolagen. Stora delar av SVT:s beredskapsplanering är skyddad och kan av sekretessskäl inte delas med andra aktörer. SVT kan inte lämna över ansvaret för denna planering, eller delar av denna planering, till någon annan. SVT tillstyrker att VMA-uppdraget görs teknikneutralt.

Kap 19 Medelstilldelning

SVT invänder mot kommitténs förslag till medelstilldelning eftersom förslaget långtifrån kommer att räcka för att genomföra det uppdrag som kommittén föreslår, i synnerhet det utvidgade uppdraget på säkerhets- och beredskapsområdet som kommer att medföra kraftiga kostnadsökningar i ljuset av det försämrade säkerhetsläget. Kommitténs förslag saknar också konsekvensanalys.

Som utgångspunkt ligger den föreslagna uppräknigen under Riksbankens och andra oberoende prognoser för utvecklingen för löner och inflation. Den täcker därutöver inte ökade kostnader på säkerhets- och beredskapsområdet och den innebär ingen satsning på svenskt innehåll i en tid då det behövs mer än någonsin. Resursbristen kommer att påverka SVT:s förmåga att kunna uppfylla uppdraget negativt, och det kommer att gå ut över både innehåll och beredskap.

Kommittén är inte enig i frågan. Det är första gången i modern tid som en public service-kommitté inte lyckats komma överens i en så central fråga som den långsiktiga finansieringen av verksamheten. Breda politiska överenskommelser värnar allmänhetens tillit till att beslut som rör public service gäller över lång tid, oavsett politiska svängningar.

SVT delar kommitténs bedömning att riksdag och regering bör se extraordinära kostnadsökningar när andra aktörer lämnar marknätet som grund för ett beslut om extra medel till public service. Samtidigt behövs ökad tydlighet när det gäller hur finansieringen av dessa extraordinära kostnadsökningar ska hanteras i praktiken när de inträffar.

Resterande delar av SVT:s remissyttrande

I det följande utvecklar SVT dessa kommentarer samt redogör för konsekvenserna av utredningens bedömningar och förslag.

Kommentarer på enskilda förslag och bedömningar

Kapitel 5 En lag om public service och teknikneutrala villkor för innehållet

5.3.1 En ny lag som reglerar public service-uppdraget och finansieringen av uppdraget

Förslag: Bestämmelser som reglerar public service-uppdraget och finansieringen av detta uppdrag ska samlas i en ny lag – lagen om public service. Lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst ska upphävas.

Programrelaterade villkor och andra villkor som reglerar public service-uppdraget och som inte är specifikt relaterade till sändningarna i marknätet ska regleras i den nya lagen. Ett sändningstillstånd enligt radio- och tv-lagen ska inte längre kunna förenas med programrelaterade villkor och andra villkor som inte är specifikt relaterade till sändningarna i marknätet.

Det ska i den nya lagen upplysas om att bestämmelser om tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv, ljudradiosändningar och beställradio även finns i radio- och tv-lagen. I radio- och tv-lagen ska anges att om den nya lagen innehåller någon bestämmelse som avviker från radio- och tv-lagen så ska den bestämmelsen tillämpas.

Bedömning: Bestämmelser om krav på sändningstillstånd och villkor som är specifikt relaterade till sändningarna i marknätet bör fortsatt regleras i radio- och tv-lagen.

SVT tillstyrker förslaget om införandet av en ny lag om public service. SVT tillstyrker även att bestämmelserna om finansiering flyttas över till den nya lagen.

Lagens utformning

En utgångspunkt för kommitténs förslag är att programrelaterade villkor kan ställas upp för public service-företagen endast under förutsättning att företagen först godtagit villkoren. Det är en central princip för företagets självständighet och oberoende. Kommittén föreslår emellertid att vissa villkor för innehållet ska framgå direkt av lag, t.ex. villkor om saklighet och opartiskhet.

Från ett principiellt perspektiv kan det resas invändningar mot att programrelaterade villkor slås fast i lag. De villkor som kommittén menar ska framgå direkt av lagen är emellertid av grundläggande betydelse för public service-uppdraget och SVT instämmer därför i kommitténs förslag. Det är dock viktigt att riksdag och regering fortsättningsvis fullt ut respekterar principen om att programrelaterade villkor ska godkännas av public service-företagen innan de ställs upp.

Förhållandet mellan public service-lagen och radio- och tv-lagen

I och med införandet av en lag om public service uppstår vissa gränsdragningsfrågor i förhållandet till RTVL såvitt gäller regleringen av public service. SVT instämmer i kommitténs bedömningar i denna del. Detta gäller till exempel bedömningen att regler om krav på tillstånd för och villkor som är specifikt relaterade till sändningar i marknätet, fortsatt bör ställas upp enbart i RTVL, och att sändningstillstånd enligt RTVL inte längre ska kunna förenas med programrelaterade villkor.

5.3.2 Hur uppdraget ges och längden på uppdraget

Förslag: Av lagen ska framgå att riksdagen, för en period om åtta år, beslutar om

- riktlinjerna för public service-uppdraget, och
- tilldelningen av avgiftsmedel för den verksamhet som ingår i uppdraget.

I enlighet med riksdagens beslut beslutar regeringen om de villkor som ska gälla för verksamheten under samma period. De villkor som får ställas upp i regeringens beslut ska framgå av lagen.

SVT tillstyrker kommitténs förslag. Som framgår av svar på avsnitt 11.4.3 invänder SVT dock mot att principen om att riktlinjerna för public service-uppdraget ska gälla i åtta år med kommitténs förslag inte kommer att gälla för tillgänglighetsuppdraget.

Kommittén konstaterar att en förutsättning för att programrelaterade villkor ska kunna ändras under tillståndsperioden är att villkoret godkänts av public service-företagen. Det innebär att 2 kap 18 § i den föreslagna public service-lagen ska tillämpas även beträffande ändringar av villkor. Även om krav på godkännande inte gäller för villkor som inte är programrelaterade är det förstuds av stor vikt för företagets självständighet och oberoende att ändringar sker bara i rena undantagsfall och att programföretagen ges möjlighet att ta del av och yttra sig över en föreslagen villkorsändring. För att säkerställa denna princip, menar SVT att det i lagen bör anges att företagen alltid ska få möjlighet att yttra sig över föreslagna villkorsändringar samt att ändringar som programföretagen motsätter sig endast får beslutas om det föreligger synnerliga skäl.

5.3.3 En definition av public service-uppdraget

Förslag: I lagen ska anges att public service-uppdraget består i att bedriva radio- och tv-verksamhet i allmänhetens tjänst och verksamhet som är direkt anknuten till denna enligt

- villkor i lagen,
- villkor i regeringens beslut enligt lagen, och
- villkor i sändningstillstånd och andra beslut av regeringen som meddelats med stöd av radio- och tv-lagen.

Ett public service-företag ska i lagen definieras som ett företag som har i uppdrag att bedriva den verksamhet som ingår i public service-uppdraget.

SVT tillstyrker förslaget att införa en övergripande definition av vad public service-uppdraget består av. SVT förordar emellertid att begreppet "programverksamhet" används istället för "radio- och tv-verksamhet" i definitionen av public service-uppdraget.

En definition som sätter ramarna för uppdraget

Att en lag om public service innehåller en övergripande beskrivning av public service-uppdraget är viktigt. Definitionen sätter de yttre ramarna för public service-företagens verksamhet och är därmed central för förståelsen av vad public service är och kan vara.

Kommittén konstaterar på flera ställen i utredningen att begreppet "radio och tv" idag omfattar mer än vad som traditionellt lagts i begreppet. Enligt kommittén omfattar "radio och tv":

"program som består av ljud eller rörlig bild oavsett längd, som en tittare eller lyssnare kan ta del av på en mängd olika sätt exempelvis via mobiltelefon, dator, smart-tv eller smart högtalare. Begreppen radio och tv omfattar därmed såväl linjära sändningar av program som program på tjänster där tittaren eller lyssnaren själv avgör när eller hur han eller hon vill ta del av programmen".³

Uttrycket "radio och tv-verksamhet" i kommitténs förslag på definition motsvarar detsamma som "kärnverksamhet", ett begrepp som används i dagens medelsvillkor och som kommittén föreslår ska behållas. Detta framgår av kommitténs bedömning i avsnitt 7.3.1, som rör beskrivningen av SVT:s

³ SOU 2024:34, s. 72

kärnverksamhet och kompletterande verksamhet. Där framgår också att formuleringen ”verksamhet som är direkt anknuten till” motsvarar det som i medelsvillkoren betecknas som kompletterande verksamhet. Även detta begrepp ska behållas enligt kommittén, med liknande innebörd som idag.

Kommitténs förslag på definition av public service-uppdraget, tillsammans med kommitténs bedömning i avsnitt 7.3.1 gällande SVT:s kärn- och kompletterande verksamhet, gör tydligt att fokus i SVT:s programverksamhet under kommande uppdragsperiod ska ligga på rörlig bild samtidigt som sådant innehåll får kompletteras med annat innehåll såsom ljud, grafik och text.

En tydligare och mer teknikneutral definition

SVT menar samtidigt att ett bättre sätt att utforma definitionen vore att välja begreppet ”programverksamhet” istället för ”radio- och tv-verksamhet”.

Av betänkandet framgår att kommittén övervägt att använda begreppet ”programverksamhet” i definitionen av public service-uppdraget men landat i att inte göra det. SVT menar att kommittén för snabbt avfärdar denna möjlighet.

Som kommittén redogör för omfattar begreppet ”radio och tv” idag mer än vad som traditionellt lagts i begreppet. Användningen av ”radio och tv” i definitionen anger dock inte att denna förändring ägt rum utan det är först genom läsning av förarbeten som det beskrivs vad som numera avses med begreppet. Med begreppet ”programverksamhet” skulle det framgå direkt i public service-lagen vad som avses. Enligt förslaget till public service-lag införs och definieras begreppet ”program” i lagen och genom detta blir det också tydligt vad som avses med ”programverksamhet”.

Att använda begrepp som finns definierade i lagen ökar den allmänna förståelsen för vad public service-uppdraget består av. Ytterligare en fördel är att begreppet programverksamhet relaterar till innehållsverksamheten och därmed inte riskerar, på det som sätt som gäller för begreppet ”tv”, att felaktigt sammankopplas med en viss teknik för distribution eller mottagning. Som kommittén konstaterar:

”Begreppen ljudradio eller radio och television eller tv har tidigare framför allt förknippats med linjära sändningar av program (via marknät, kabel eller satellit) som publiken tar del av via en radio- eller tv-apparat.”⁴

Enligt SVT:s mening skulle begreppet programverksamhet i en övergripande definition av public service-uppdraget medföra en ökad tydlighet och en mer teknikneutral begreppsanvändning. Då begreppet programverksamhet är teknikneutralt borgar det dessutom för en framtidssäkrad reglering av public service-uppdraget. Genom att använda ”programverksamhet” uppnås också en bättre begreppsmässig överensstämmelse med yttrandefrihetsgrundlagen, där program är det centrala begreppet.

SVT vill betona att en användning av begreppet programverksamhet i en definition av public service-uppdraget inte hindrar att regeringen i public service-besluten fortsatt ställer upp villkor om vad som ska vara public service-företagens kärnverksamhet respektive kompletterande verksamhet, och var fokus ska ligga, på liknande sätt som idag. Som utredningen föreslår kommer de närmare ramarna för public service-företagens verksamhet att behöva specificeras i regeringens beslut om villkoren för verksamheten. Det kommer genom dessa beslut vara möjligt att säkerställa de avgränsningar som enligt kommittén är nödvändiga med hänsyn till konkurrensen på mediemarknaden.

---

⁴ SOU 2024:34, s. 72

5.3.4 Oberoende och självständighet

Förslag: Av lagen ska framgå att den verksamhet som ingår i public service-uppdraget ska präglas av oberoende och stark integritet och ska bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.

SVT tillstyrker förslaget men beklagar att förslag om ytterligare oberoendestärkande åtgärder har uteblivit.

Oberoende och självständighet är helt grundläggande principer för public service-företagens verksamhet som bör framgå i en lag om public service. Formuleringarna som förslaget avser har ingått i den så kallade "portalparagrafen" i public service-företagens sändningstillstånd under lång tid och är en grundbult för public service också i framtiden.

Idag fungerar det system som omgärdar public service väl för att bolagen ska kunna verka fritt och oberoende samt att avståndet till olika maktsfärer i samhället upprätthålls. Samtidigt noterar SVT att det i samband med kommitténs uppdrag att föreslå en teknikneutral reglering som omfattar all public service-verksamhet fanns en historisk möjlighet att ytterligare förstärka de formella skyddsmekanismerna för oberoendet, och därmed bidra till kommitténs uppdrag att föreslå "författningsändringar ... som värnar public service-verksamhetens oberoende".⁵ Tyvärr tvingas SVT konstatera att kommittén inte har föreslagit några oberoendestärkande åtgärder under uppdragsperioden 2026–2033.

Granskningsnämndens oberoende

Ett område där skyddsmekanismerna bör stärkas rör granskningsnämndens oberoende. Förändringar i granskningsnämnden de senaste åren har bidragit till ett starkare skydd för oberoendet, exempelvis att:

- varken riksdagsledamöter, statsråd eller anställda i Regeringskansliet får vara ledamot i granskningsnämnden (RTVL kap.16 § 14)
- mandatperioderna för nämndens ledamöter är fyra år och hälften av ledamöterna förordnas vartannat år (förordning (2023:844) med instruktion för Mediemyndigheten).

Riktningen mot en allt högre grad av oberoende är positiv, inte minst mot bakgrund av utvecklingen på flera håll runtom i Europa de senaste åren som illustrerar vad som står på spel när public service inte åtnjuter ett tillräckligt robust skydd. Samtidigt kvarstår faktum att skyddet för granskningsnämnden är begränsat, vilket skapar möjligheter för den som i en framtid skulle tänkas vilja utöva påtryckning och snabbt förändra public service-bolagens möjligheter att agera som oberoende mediebolag.

Därför bör regeringen nu överväga ytterligare oberoendestärkande förändringar i tillsättningsförfarandena för granskningsnämnden. Bland tänkbara åtgärder finns:

- Att låta principen om att den som är riksdagsledamot, statsråd eller anställd i Regeringskansliet inte ska få bli ledamot i granskningsnämnden även omfatta personer som på andra sätt är aktiva inom ett politiskt parti, exempelvis politiska tjänstemän, ledamöter i kommunala eller regionala församlingar eller i Europaparlamentet.
- Att införa en karenstid för personer i dessa roller innan de får bli invalda som ledamöter.

---

⁵ Kommittédirektiv: Långsiktiga villkor för ett hållfast och oberoende public service. Dir. 2023:27

- Att lyfta behovet av att på nytt utforska möjligheten till parlamentarisk konsensus om ett konstitutionellt skydd för public service-bolagens oberoende, inklusive för tillsättningsförfarandena för och sammansättningen av granskningsnämnden.

Förvaltningsstiftelsens oberoende

Förvaltningsstiftelsens uppdrag är att som aktieägare främja public service-företagens självständighet genom att vara en buffert mellan programbolagen och staten. Risker för en olämplig sammanblandning av roller som kan ge partipolitiken ett för stort inflytande över public service är minst lika stor för stiftelsen som för granskningsnämnden.

Av oberoendeskäl får den som är verksam riksdagsledamot inte vara ledamot i Förvaltningsstiftelsens styrelse (prop. 2017/18:261). Det är dock anmärkningsvärt att kraven går längre för ledamöter i granskningsnämnden än för ledamöter i Förvaltningsstiftelsens styrelse, där det inte idag finns begränsningar för statsråd eller anställda i Regeringskansliet.

Ytterligare en möjlighet är att hämta inspiration från SVT:s, SR:s och UR:s bolagsordningar som, genom en ändring som gjordes 2023, tydliggör följande i förhållande till styrelsernas ledamöter: "Ledamöterna får inte ha partipolitiska uppdrag."⁶

Regeringen bör värna Förvaltningsstiftelsens begränsade men centrala funktion som garant för bolagens oberoende samt överväga förändringar i tillsättningsförfarandena för stiftelsen – i linje med de tänkbara åtgärder som lyfts ovan för granskningsnämnden.

5.3.5 Vilket innehåll som villkor ska kunna gälla för

Bedömning: Villkor som gäller för innehållet bör kunna ställas upp oavsett vilken form innehållet har (t.ex. ljud, rörlig bild, grafik eller text) och hur innehållet distribueras.

Förslag: I den nya lagen ska det finnas en definition av publicering och program. Med publicering avses ett public service-företags sändning eller tillhandahållande av program till allmänheten. Med program avses innehållet i ljudradio, tv eller andra sådana överföringar av ljud, bild eller text som sker med hjälp av elektromagnetiska vågor.

SVT instämmer i bedömningen att villkor som gäller för innehållet bör kunna ställas upp oavsett vilken form innehållet har. Det bör dock klargöras i lagen att vissa publiceringar inte omfattas.

SVT välkomnar kommitténs förslag att definitionen av program ska överensstämma med den definition av program som finns i YGL, med en smärre justering. När programrelaterade villkor nu föreslås gälla generellt för public service-företagens publiceringar online, även textpubliceringar, uppstår vissa gränsdragningsfrågor som inte aktualiserats tidigare. Såväl SVT som övriga public service-företag publicerar i begränsad utsträckning innehåll som inte är av redaktionell karaktär på företagets sajter, som till exempel företagsinformation, årsredovisningar, public service-redovisningar, pressmeddelanden och allmän information om granskning. Denna typ av innehåll, eller kommunikation, förekommer i princip inte alls i public service-företagens sändningar och tillhandahållanden av beställ-tv/radio.

Kommittén anger i betänkandet att avsikten inte är att allt material som publiceras digitalt ska kunna granskas: "material som visserligen har publicerats digitalt men som helt saknar koppling till

⁶ Ku2023/00604

företagens innehållsuppdrag och programutbud, ska inte kunna granskas".⁷ Som exempel på sådant material nämns årsredovisningar och bolagsstyrningsrapporter.

SVT instämmer i kommitténs bedömning. Det är viktigt för allmänhetens förtroende för public service-företagen och för verksamhetens legitimitet att allt redaktionellt innehåll som public service-företagen publicerar kan granskas. Liknande skäl finns inte för att icke-redaktionellt material ska kunna granskas och det är svårt att se varför public service-företagen och granskningsnämnden ska lägga tid och resurser på eventuella anmälningar och granskningar av innehåll som inte är av redaktionell karaktär.

Kommittén har övervägt om det bör framgå i lagtexten att alla public service-företagens publiceringar inte är avsedda att omfattas av lagens definition, men landar i att inte lämna något sådant förslag. SVT håller inte med om den bedömningen. När allt innehåll nu ska kunna granskas får gränsdragningsfrågan en annan aktualitet och enligt SVT:s mening är det inte tillräckligt att det enbart framgår av förarbeten att visst icke-redaktionellt innehåll inte ska kunna granskas. Det är centralt för förståelsen av lagen att detta framgår av lagtexten. De mer precisa gränsdragningarna får sen hanteras inom ramen för granskningsnämndens prövning och praxisbildning.

En avgränsning i lag görs lämpligen i definitionen av publiceringar. Ett förtydligande i lag bör kombineras med fler exempel i författningskommentaren på olika typer av publiceringar som inte är avsedda att omfattas av lagen. Fler exempel till ledning för rättstillämpningen bör anges även i det fall att regeringen skulle stanna vid att inte reglera avgränsningen i lagen.

5.3.6 Krav på innehållet i publiceringar från public service

Förslag: Av lagen ska framgå att programverksamheten

- som helhet ska präglas av det demokratiska statsskickets grundidéer och principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet, och
- ska utövas opartiskt och sakligt och med beaktande av en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet.

Av lagen ska även framgå att villkor får ställas upp om

- rättelse och genmäle,
- hänsyn till radions och tv:ns särskilda genomslagskraft,
- att i programverksamheten respektera en enskilds privatliv, och
- ett mångsidigt programutbud.

SVT tillstyrker kommitténs förslag.

Som SVT beskrivit ovan ska det faktum att SVT tillstyrker förslaget att införa de angivna avgränsade programvillkoren direkt i lag inte tolkas som en acceptans av vidare möjligheter att införa programrelaterade villkor utan att dessa först godtagits av programbolagen.

5.3.7 Villkor om reklam och andra annonser, otillbörligt kommersiellt gynnande, produktplacering och sponsring

Förslag: Lagen ska innehålla ett förbud mot – reklam, – åsiktsannonser, – otillbörligt kommersiellt gynnande, och – produktplacering. Av lagen ska även framgå att villkor får ställas upp om – undantag från reklamförbudet när det gäller reklam för ett public service-företags egen

⁷ SOU 2024:34, s. 154

verksamhet eller för verksamhet från ett annat public service-företag, – andra annonser än reklam och förbud mot sådana annonser, och – sponsring och förbud mot sponsring.

SVT tillstyrker kommitténs förslag.

Att SVT får upplysa publiken om egen verksamhet eller för verksamhet från ett annat public service-företag är ett viktigt undantag som behövs för att publiken ska fullt ut känna till och kunna ta del av SVT:s olika program och tjänster. I övrigt är förbud mot reklam, produktplacering och otillbörligt gynnande regler som är grundläggande för public service-företagen.

5.3.8 Villkor om VMA och andra meddelanden av vikt för allmänheten

Förslag: Av lagen ska framgå att villkor får ställas upp om att kostnadsfritt – sända meddelanden enligt lagen om viktigt meddelande till allmänheten, och – sända andra meddelanden som är av vikt för allmänheten, om en myndighet begär det. I lagen om viktigt meddelande till allmänheten ska upplysas om att bestämmelser om att sända VMA i ljudradio och tv, förutom i radio- och tv-lagen, även finns i den nya lagen.

SVT tillstyrker kommitténs förslag men anser att regeringen bör se över begrepps användningen i 7 § i VMA-lagen.

I avsnitt 18.4.6 föreslår kommittén att det ska kunna ställas krav på SR och SVT att sända meddelanden enligt lagen om viktigt meddelande till allmänheten ("VMA-meddelanden") både genom företagets linjära sändningar (oavsett sändningsteknik) och genom meddelanden som publiceras på bolagens digitala plattformar. Kommitténs förslag till reglering om VMA-meddelanden i public service-lagen ska möjliggöra detta. SVT är positivt till denna förändring.

Kommittén föreslår också en följdändring i lagen om viktigt meddelande till allmänheten ("VMA-lagen") där det ska upplysas om att bestämmelser om skyldighet att sända VMA-meddelanden finns i den nya lagen. Idag finns en motsvarande bestämmelse som hänvisar till RTVL. SVT menar att det i den fortsatta beredningen av kommitténs förslag bör utredas närmare om det även behöver göras en följdändring i 7 § VMA-lagen, där det regleras vilka kanaler (informationsvägar) som ska användas vid sändning av VMA-meddelanden. Kommittén noterar i betänkandet, med hänvisning till 7 §, att begreppet "sända" när det gäller VMA omfattar sändningar på andra sätt än i radio och tv. Kommittén berör dock inte förekomsten av begreppen "ljudradio och tv" i 7 § där det anges att "Ett viktigt meddelande till allmänheten ska sändas i ljudradio och tv samt [...]". För att säkerställa fortsatt överensstämmelse mellan VMA-lagen och den nya regleringen i public service-lagen, som kommer att möjliggöra för regeringen att ställa krav på sändning av VMA-meddelanden även på andra sätt än genom linjära sändningar, bör regeringen se över begrepps användningen i 7 §.

5.3.9 Villkor om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

Förslag: Av lagen ska framgå att villkor får ställas upp om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. Lagen ska innehålla en upplysningsbestämmelse om att krav på tillgänglighet till tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv finns i radio- och tv-lagen.

SVT tillstyrker förslaget om att villkor får ställas upp i lagen om public service om krav på tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning. SVT menar att det är tillräckligt att reglera

denna fråga i lagen om public service, som framgent bör utgöra grunden för en samlad reglering av public service-företagens hela tillgänglighetsuppdrag.

Kommittén föreslår att lagen också bör innehålla en upplysningsbestämmelse om att krav på tillgänglighet till tv finns i 5 kap. 12 § RTVL. Kommittén noterar att ”det är med stöd av den bestämmelsen som regeringen fattar särskilda tillgänglighetsbeslut för tv som gäller för SVT och UR.”⁸ SVT menar att den möjlighet att ställa upp villkor om krav på tillgänglighet som föreslås i public service-lagen är fullt tillräcklig och kan användas för en samlad reglering av public service-företagens hela tillgänglighetsuppdrag.

Som SVT framhåller i svar på avsnitt 11.4.3 utgör de särskilda regeringsbesluten en främmande fågel i regleringen av public service, och det finns enligt SVT:s mening ingen anledning att beslut i den frågan ska fattas utan koppling till public service-uppdraget i övrigt. SVT avstyrker därför kommitténs förslag i avsnitt 11.4.3 gällande tillgänglighet för funktionshindrade eftersom kommittén inte behandlat frågan i sin helhet. Regeringen bör istället se över och komplettera kommitténs förslag i denna del och säkerställa att en öppen, transparent och grundlig beredning av helheten i tillgänglighetsuppdraget sker inför riksdagsbeslutet om SVT:s uppdrag för kommande uppdragsperiod. De särskilda regeringsbesluten bör upphöra och hela tillgänglighetsuppdraget bör ingå i det samlade uppdraget till public service-företagen – i likhet med vad som gäller för all annan verksamhet som företagen bedriver.

5.3.10 Möjligheten att ta emot publiceringar utan villkor om särskild betalning

Förslag: Av lagen ska framgå att publiceringar ska kunna tas emot av allmänheten utan villkor om särskild betalning.

SVT tillstyrker förslaget.

5.3.11 Villkor om säkerhet och beredskap

Förslag: Av lagen ska framgå att villkor får ställas upp om – säkerhet vid produktion och distribution av programverksamheten, – beredskapsarbete och en beredskapsplan för verksamheten under fredstida krissituationer och höjd beredskap, och – verksamhet och organisation vid höjd beredskap.

SVT tillstyrker i huvudsak förslagen, men menar att möjligheten att ställa upp villkor för verksamhet och organisation vid höjd beredskap bör begränsas.

SVT instämmer i kommitténs bedömning att villkoren kopplade till säkerhet och beredskap bör regleras i lag även om det inte är nödvändigt enligt grundlag. Det är bra att den föreslagna public service-lagen uttömmande föreslår reglera vilka villkor som får ställas upp för verksamheten. SVT vill betona att ett införande av en bestämmelse om att villkor kan ställas upp om säkerhet och beredskap inte får användas som skäl för att ställa upp mer ingående eller detaljerade villkor än som är fallet idag. Som kommittén betonar ger bestämmelsen inte heller stöd för att ställa upp programrelaterade villkor, vilket är centralt för public service-företagens redaktionella självständighet. För att undvika att bestämmelsen tas till intäkt för ökad detaljreglering, bör den mycket öppna formuleringen ”verksamhet och organisation” begränsas, till exempel genom att

---

⁸ SOU 2024:34, s. 165

”ramarna för” läggs till i lagtexten enligt följande: *ramarna för verksamhet och organisation vid höjd beredskap.*

Som framgår av SVT:s svar på 18.2.2 beklagar SVT att skrivningarna i beredskapsuppdraget som anger att SR och SVT, om högsta beredskap råder i landet, ska utgöra självständiga organisationer med totalförsvarsuppgifter och lyda direkt under regeringen, varken ses över eller tydliggörs.

5.3.12 Villkor om hur verksamheten ska organiseras och bedrivs

Förslag: Av lagen ska framgå att villkor får ställas upp om – verksamhet och organisation, – användningen av avgiftsmedel, – förhandsprövning av nya tjänster, och – redovisning och revision.

SVT tillstyrker i huvudsak förslaget men menar att möjligheten att ställa upp villkor för verksamhet och organisation bör begränsas. Som framgår av svar på kapitel 14 delar SVT inte bedömningen att systemet med förhandsprövning bör finnas kvar.

Som framförs under 5.3.11 ställer sig SVT positivt till att alla villkor som ska kunna ställas upp för public service-uppdraget ska framgå av den nya lagen, även om det inte är nödvändigt enligt grundlag. Som kommittén anför bidrar detta till att regleringen av public service-uppdraget blir mer överblickbar och tydlig. Av just det skälet invänder SVT samtidigt mot bedömningen att inte ompröva dagens ordning där de särskilda tillgänglighetsbesluten som gäller för SVT och UR avser en kortare period än uppdragsperioden, och enligt vilken tillgänglighetsbesluten fattas utanför tillståndsprocessen (se svar på avsnitt 11.4.3).

Avsikten är att det med stöd av bestämmelsen ska vara möjligt att ställa upp sådana villkor som idag finns i medelsvillkoren och sändningstillståndet och som inte är relaterade till innehåll och inte heller är kopplade till rätten att sända i marknätet. Som SVT anfört under punkt 5.3.11 är det viktigt att införandet av den här bestämmelsen inte tas till intäkt för att ställa upp mer ingående och detaljerade villkor än som är fallet idag. Kommittén pekar själva på detta i betänkandet: ”Det bör i sammanhanget framhållas att samma principer om att public service-företagen självständigt utformar sin verksamhet utifrån allmänna principer och riktlinjer som beslutas av riksdag och regering även i fortsättningen bör gälla när villkor ställs upp med stöd av bestämmelsen.”⁹ Liksom SVT föreslagit under punkt 5.3.11 bör möjligheten att ställa upp villkor för verksamhet och organisation begränsas till ”ramarna för”, så att lagtexten inte öppnar upp för detaljreglering.

5.3.13 Yttrande över och godkännande av villkor

Förslag: Innan regeringen fattar beslut om villkoren för public service-uppdraget ska det public service-företag som beslutet ska gälla för ges tillfälle att ta del av och yttra sig över de villkor som regeringen avser ställa upp i beslutet. Regeringens beslut om villkor för public service-uppdraget får inte innehålla andra programrelaterade villkor än sådana som public service-företaget har godtagit.

SVT tillstyrker förslaget.

Den nya lagen innebär att de villkor som hittills ställts upp i medelsvillkoren nu föreslås baseras på särskilda bestämmelser i den nya lagen. SVT välkomnar att dessa villkor därmed kommer att

---

⁹ SOU 2024:34, s. 168

omfattas av lagens kommunikationsbestämmelse, vilket ger en formell rätt för SVT att ta del av och yttra sig över samtliga villkor som ska gälla verksamheten.

5.3.14 Finansieringen av public service-uppdraget

Förslag: Av lagen ska framgå

- att public service-avgiften ska finansiera den verksamhet som ingår i public service-uppdraget enligt lagen,
- att avgiften inte får finansiera någon annan verksamhet, och
- att riksdagen, i enlighet med beslutet om medelstildelning för åtta år, årligen tilldelar medel för verksamheten.

De övriga bestämmelser som reglerar finansieringen av public service-uppdraget ska överföras oförändrade från lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst till den nya lagen. Följdändringar ska göras i andra lagar där hänvisningar görs till finansieringslagen.

SVT tillstyrker förslaget.

Att bestämmelserna om finansiering flyttas över till den nya public service-lagen innebär ett klagörande av att avgiftsmedlen endast ska användas till verksamhet som public service-företagen SVT, SR och UR bedriver. Det är ett viktigt förtydligande som även värnar public service-bolagens oberoende.

5.4.1 Ett public service-beslut för respektive public service-företag

Förslag: De villkor som ska gälla för respektive public service-företags verksamhet ska framgå av det beslut, public service-beslut, som regeringen fattar med stöd av lagen.

SVT tillstyrker förslaget. Det är samtidigt rimligt att benämna helheten i det regeringsbeslut som kommittén kallar för public service-beslutet, för respektive bolags public service-uppdrag.

5.4.2 Teknikneutrala villkor för innehållet

Förslag: De villkor som regeringen beslutar med stöd av den nya lagen och som gäller för innehållet i public service-företagens publiceringar ska vara teknikneutrala och gälla oavsett hur innehållet distribueras till allmänheten.

SVT tillstyrker förslaget.

SVT delar utredningens slutsats om att SVT vid publiceringen av en rättelse eller ett genmäle kan behöva använda en kombination av rörlig bild och text för att nå publiken. Den praxis som har utarbetats av granskningsnämnden kring hur villkor om rättelse och genmäle tillämpas kommer att behöva utvecklas och anpassas för att kunna tillämpas på nya typer av publiceringar.

SVT välkomnar den nya formuleringen av villkoret om tv:s särskilda genomslagskraft så att program som tillhandahålls digitalt inte behöver beakta ett *tidsrelaterat* villkor. Redan idag pågår en aktiv publicistisk dialog på SVT om hur exempelvis varningar eller barnskydd i SVT Play kan användas i

framtiden för att säkerställa att program inte tillhandahålls på ett sådant sätt att det finns en betydande risk att barn kan se eller höra programmet.

Kommittén skriver att det även kan "finnas skäl att se över formuleringen av villkoret som gäller för SVT om skildringar av våld i nyhetsprogram så att det klart framgår vad villkoret avser." ¹⁰ SVT utgår från att detta inte kommer att innebära en ytterligare begränsning när det gäller programföretagens skyldighet att granska och informera publiken om det faktiska våld som förekommer.

Kapitel 6 Granskningen av programverksamheten

6.5.1 Ökade möjligheter till granskning av innehåll

Bedömning: Granskningsnämnden för radio och tv bör i lag ges utökade möjligheter att granska innehållet i public service så att granskningen omfattar hela programverksamheten.

Förslag: Av den nya lagen ska framgå att granskningsnämnden för radio och tv, i efterhand, granskar om innehållet i publiceringar står i överensstämmelse med lagen och de villkor som gäller för publiceringarna.

SVT instämmer i innebörden av förslaget att all publicistisk verksamhet som public service-företagen bedriver ska omfattas av samma villkor oavsett hur publiken tar del av den, inklusive möjligheten till granskning i efterhand. SVT har sedan länge tillämpat samtliga innehållsvillkor på all publicistisk verksamhet. Beskrivningen av denna modernisering av regelverket bör förtydligas så att den inte framstår som en skärpning av systemet för granskning av public service.

SVT invänder dock mot beskrivningen som antyds i avsnittets rubriksättning, såväl när det gäller granskning som sanktioner i avsnitt 6.5.2, att den förändring som föreslås skulle innebära *ökade* möjligheter till granskning, och sanktioner *i fler fall*. En sådan beskrivning riskerar att ge det felaktiga intrycket att statsmakterna har för avsikt att *skärpa* systemet för granskning av public service, när det i själva fallet endast handlar om att *modernisera* systemet genom att med en teknikneutral reglering säkerställa att *befintlig* nivå på granskning och sanktioner ska gälla allt innehåll oavsett var publiceringar sker. SVT anser därför att sådana beskrivningar – som långt ifrån endast är en fråga om semantik – bör undvikas i den fortsatta beredningen. Det finns också flera exempel från debatten det senaste året där detta missförstånd, som bland annat uppstod i samband med presentationen av direktiven till public service-kommittén, har behövt korrigeras, bland annat av Kulturministern och hennes statssekreterare.¹¹

SVT välkomnar att en publicering som består av en kombination av ljud eller rörlig bild och text som utgångspunkt bör ses som en helhet och bör granskas och bedömas i ett sammanhang av granskningsnämnden.

Kommittén konstaterar under punkt 20.4.1 (s. 433) att förslagen kan innebära att granskningen blir mer omfattande och att antalet anmälningar ökar. Mediemyndigheten uppskattar enligt betänkandet att det ökade arbetet med anmälningar och granskningar kommer att kräva en förstärkning om minst två årsarbetskrafter motsvarande kostnader om cirka två miljoner kronor per år från 2026. SVT vill i sammanhanget peka på att fler granskningsinitiativ och möjligheten att anmäla fler publiceringar kan komma att innebära merarbete och ökade kostnader även för programbolagen.

¹⁰ SOU 2024:34, s. 176

¹¹ [Parisa Liljestrand: "Inga journalister ska straffas" - Journalisten](#)

Villkoren och granskningen föreslås omfatta innehåll som publicerats på andra plattformar än public service-företagens egna. När public service-företagen publicerar på sådana plattformar innebär användarvillkoren att plattformen har möjlighet att ta bort eller ändra i innehåll. Detta kan granskningsnämnden behöva beakta vid en bedömning.

6.5.2 Sanktioner i fler fall

Bedömning: Granskningsnämnden för radio och tv bör i lag ges utökade möjligheter att besluta om sanktioner, så att sanktionerna kan omfatta hela programverksamheten.

Förslag: De sanktioner i radio- och tv-lagen om offentliggörande av granskningsnämnden för radio och tv:s beslut och om särskild avgift ska kunna gälla om ett public service-företag brutit mot bestämmelser i den nya lagen eller villkor som beslutats med stöd av lagen. På motsvarande sätt som gäller i dag ska det finnas möjlighet att återkalla ett sändningstillstånd enligt bestämmelserna i radio och tv-lagen om ett public service-företag i sin tillståndspliktiga verksamhet på ett väsentligt sätt brutit mot bestämmelserna i den nya lagen eller på ett väsentligt sätt åsidosatt villkor som beslutats med stöd av lagen.

SVT tillstyrker förslaget. SVT har inget att invända mot att sanktionerna om offentliggörande ska omfatta även digitala publiceringar som tillhandahålls via internet. Beskrivningen av ändringarna bör förtydligas så att det inte framstår som en skärpning av systemet med sanktioner.

SVT instämmer i utredningens slutsats att det även fortsatt ska vara upp till public-service-företaget att offentliggöra granskningsnämndens beslut "på lämpligt sätt". Kommittén skriver att "*den tekniska utvecklingen innebär också att förutsättningarna för hur ett offentliggörande av nämndens beslut på bästa sätt når publiken kommer utvecklas och förändras över tid. En detaljerad reglering av hur ett offentliggörande ska gå till är av dessa skäl olämplig att införa.*"¹²

SVT delar denna slutsats och instämmer också i bedömningen att en kombination av rörlig bild och text kan behöva användas för att nå publiken. SVT arbetar redan i dag aktivt med rutiner kring offentliggöranden på SVT Play när ett tillgängliggörande fällts i granskningsnämnden och med offentliggöranden av klander i det medieetiska systemet på lämplig plattform, såsom svt.se.

Rubriksättningen i denna del är problematisk av samma skäl som framgår av SVT:s svar på 6.5.1. SVT anser därför att även dessa beskrivningar bör undvikas i den fortsatta beredningen.

6.5.3 Föreläggande att följa bestämmelser

Förslag: Ett public service-företag ska på begäran av Mediemyndigheten eller granskningsnämnden för radio och tv till myndigheten eller nämnden lämna

- de upplysningar och handlingar som behövs för granskningen enligt den nya lagen,
- sådana inspelningar av program som framgår av radio- och tv-lagen och andra exemplar av publiceringar som behövs för granskningen enligt den nya lagen, och
- de upplysningar som behövs för bedömningen av storleken på den särskilda avgift som kan åläggas ett public service-företag med stöd av den nya lagen.

Om public service-företaget inte lämnar ut det som begärs får myndigheten eller nämnden förelägga företaget att fullgöra sin skyldighet. Ett beslut om föreläggande får förenas med vite.

¹² SOU 2024:34, s. 193

Även granskningsnämndens föreläggande om att ett public serviceföretag på lämpligt sätt ska offentliggöra nämndens beslut får förenas med vite.

Beslut av Mediemyndigheten och granskningsnämnden för radio och tv om förelägganden som har förenats med vite får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut om förelägganden som avser att lämna de upplysningar och handlingar som behövs för granskningen och att offentliggöra granskningsnämndens beslut på lämpligt sätt gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet

SVT tillstyrker förslaget.

När granskningen görs teknikneutral och gäller oavsett hur allmänheten tar del av innehållet kommer programföretagen att behöva tillhandahålla material i större utsträckning än i dag. Det kommer att innebära mer arbete och bidra till ökade kostnader.

Villkoren och granskningen föreslås även omfatta innehåll som SVT har publicerat på andra plattformar än sina egna. När public service-företagen publicerar exempelvis på sociala medieplattformar som saknar grundlagsskydd *”kan användarvillkoren ge innehavaren av plattformen en möjlighet att ta bort och ändra i innehåll på ett sätt som gör att den som publicerat innehållet inte ensamt råder över det på det sätt som krävs för grundlagsskydd”*, skriver kommittén.¹³

Detta kan påverka SVT:s möjligheter att lämna de upplysningar och handlingar som Mediemyndigheten eller granskningsnämnden behöver för granskningen, vilket nämnden och myndigheten kan behöva beakta.

6.5.4 Överklagande

Förslag: Andra beslut av Mediemyndigheten och granskningsnämnden för radio och tv än beslut om förelägganden som har förenats med vite får inte överklagas.

SVT tillstyrker förslaget.

SVT noterar att förslaget innebär samma möjligheter till överklagande som finns i dag.

6.5.5 Tidsfristen för en anmälan om granskning

Förslag: Granskningsnämnden för radio och tv ska, som huvudregel, inte granska en publicering om anmälan kommit in till Mediemyndigheten senare än tre månader efter det att publiceringen gjordes. Undantag från huvudregeln ska dock kunna göras i vissa fall.

SVT tillstyrker i huvudsak förslaget, men kommenterar kommitténs slutsatser om eventuella undantag från regeln.

Att tidsfristen för att inkomma med en anmälan till Mediemyndigheten även fortsatt föreslås vara tre månader välkomnas av SVT. SVT delar slutsatsen om att anmälningar i regel kommer i nära anslutning till att ett program sänts eller tillhandahållits till allmänheten och att det därför är rimligt

¹³ SOU 2024:34, s. 152

att granska och bedöma publiceringar utifrån det sammanhang och den samtid i vilken publiceringen gjordes. En tydlig tidsfrist innebär en viktig förutsägbarhet för public service-företagen och en tydlighet gentemot allmänheten kring var gränsen går gällande rätten att få en publicering prövad.

SVT anser inte att de situationer som kommittén listar som undantag för tidsfristen bör anses nå upp till kravet på de "särskilda skäl" som granskningsnämnden ska beakta för att granska en publicering efter att tidsfristen har gått ut. Ett av dessa undantag handlar om när det är fråga om en anmälan av en publicering som berör en enskilds persons intressen eller liknande intressen för ett företag eller en annan aktör. SVT anser att även sådana ärenden bör, såsom utredningen själva skriver om övriga anmälningar, "granskas och bedömas utifrån det sammanhang och den samtid i vilken publiceringen gjordes. Skulle en anmälan prövas flera år efter att en nyhet publicerats riskerar senare förhållanden påverka bedömningen av denna".¹⁴ Detta gäller oaktat argumentationen om att en publicering som tillhandahålls kan få en mer långvarig spridning än vad ett program som sänts i allmänhet får.

Om en enskild anser sig ha drabbats av en publicitetsskada finns möjligheten att vända sig till Medieombudsmannen (MO), som då får avgöra om det finns "särskilda skäl" att göra undantag från tremånadersregeln i det enskilda fallet. Även MO betraktar en återpublicering eller en repressändning som en ny publicering, vilket SVT inte har några invändningar emot.

Ett annat undantag från tidsfristen som kommittén föreslår handlar om anmälan om program som kan vara skrämmande för barn. SVT ser dock inga principiella skäl för detta. Även bedömningar av huruvida en publicering brutit mot reglerna om mediets särskilda genomslagskraft kan påverkas av sammanhanget som publiceringen gjordes i, och exempelvis av vilket världsläge som rådde vid tillfället.

Sammantaget föreslår SVT därför att undantaget från tremånadersregeln tillämpas mycket restriktivt och inte utifrån de undantag som listas av kommittén.

Kommittén skriver också att ändrat eller kompletterat innehåll kan anses ha tillhandahållits på nytt och att tidsfristen då bör räknas från det nya tillhandahållandet. SVT anser att det bör poängteras att detta bör gälla när ändringar eller kompletteringar *av större vikt* har skett och att det inte bör handla om mindre förändringar som inte har någon större bäring på innehållet.

Kapitel 7 Ramarna för public service-uppdraget

7.3.1 Uppdragen är att producera, sända och tillhandahålla ljud och rörlig bild

<p>Bedömning: Vad som utgör respektive public service-företags kärnverksamhet bör inte ändras. Däremot bör begrepps användningen i definitionen av kärnverksamhet ses över.</p>
--

SVT delar bedömningen.

Begrepps användningen i definitionen av kärnverksamhet föreslås justeras från "tv-program" till "rörlig bild". Som kommittén noterar innebär bedömningen att omfattningen av kärnverksamheten kvarstår. Att byta ut "tv-program" mot "rörlig bild" är ett förtydligande som ligger i linje med direktiven att göra SVT:s uppdrag teknikneutralt.

SVT vill poängtera att kommittén drar ytterligare två slutsatser i detta kapitel som bör tas med i den fortsatta utformningen av uppdraget.

---

¹⁴ SOU 2024:34, s. 198

En bibehållen definition av den kompletterande verksamheten

Kommittén föreslår en bibehållen definition av den kompletterande verksamheten vilket är positivt. Även under kommande uppdragsperiod ska den kompletterande verksamheten syfta till att utveckla och stödja kärnverksamheten och förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig den, exempelvis via text och grafik, oavsett var det publiceras. Som kommittén noterar är *”en kombination av text, ljud och rörlig bild i en tjänst ... ofta nödvändig för att skapa användarvänlighet i en digital miljö. Det behövs för att förbättra möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig innehållet. Den digitala miljön och teknikutvecklingen ger också stora möjligheter att exempelvis komplettera och fördjupa en granskning i ett nyhetsprogram med bland annat statistik, grafik och annat bakgrundsmaterial, till exempel med information om hur granskningen gått till och vilket underlag den bygger på. Det är möjligheter som public service-företagen i sin verksamhet kan och bör använda sig av.”*¹⁵

För användare av SVT:s digitala nyhetstjänst är det tydligt att den alltmer skiljer sig från andra nyhetstjänster genom fokuset på rörlig bild där annat innehåll som text och grafik är kompletterande. Utvecklingen beskrivs väl i betänkandet och det är tydligt att kommittén bekräftar och *”ser positivt på det arbete som SVT gjort under de senaste åren med att öka mängden rörlig bild och minska textanvändningen på sin digitala tjänst SVT Nyheter.”*¹⁶ Sedan 2019 har andelen artiklar med video på SVT Nyheter ökat från 40 till 74 procent. Det gör sannolikt SVT till det public service-företag i Europa som har mest rörlig bild i sin nyhetstjänst. SVT har samtidigt valt att begränsa användningen av text för att utveckla en tjänst som på bästa sätt möter publikens behov. Som SVT:s Nyhets- och Sportdirektör Anna Careborg nyligen förklarade är SVT inne i en offensiv fas inom detta område och *”det är en resa vi kommer att fortsätta och förstärka framöver.”*¹⁷

Ingen detaljreglering av textanvändning

SVT instämmer i kommitténs bedömning att ingen detaljreglering av textanvändning bör införas. Både bedömningen i sig, om att ingen detaljreglering bör införas, och skälen till den är viktiga:

- detaljreglering skulle *”innebära ett principiellt avsteg från hur uppdraget till public service har reglerats fram till nu. Att riksdag och regering anger ramarna för verksamheten och de riktlinjer som ska gälla för denna och inte detaljreglerar uppdraget har ansetts vara en viktig förutsättning för att värna verksamhetens oberoende och integritet.”*¹⁸
- detaljreglering är inte heller *”nödvändig för att definitionen av public service-uppdraget ska vara förenlig med EU:s statsstödsbestämmelser.”*¹⁹
- det skulle vara svårt att formulera en reglering som ska gälla i åtta år *”med undantag som täcker varje situation då text kan bedöva [sic] användas i verksamheten”*²⁰
- uppdraget måste också *”ta höjd bland annat för framtida teknikutveckling och möjligheterna att utveckla användarvänliga tjänster och tillgänglighetstjänster.”*²¹

Kommittén nämner ytterligare skäl emot att införa detaljreglering i avsnitt 9.3, som SVT kommenterar i svaret på det.

---

¹⁵ SOU 2024:34, s. 259

¹⁶ SOU 2024:34, s. 260

¹⁷ [SVT fokuserar på rörlig bild och utvecklar videoberättandet - SVT Om oss](#)

¹⁸ SOU 2024:34, s. 258

¹⁹ SOU 2024:34, s. 258

²⁰ SOU 2024:34, s. 257

²¹ SOU 2024:34, s. 257 - 258

Uppdraget kan uppfyllas genom en kombination av kärn- och kompletterande verksamhet

Kommittén slår fast att uppdraget ska uppfyllas genom rörlig bild, vilket ligger i linje med SVT:s strategi att fokusera på videoberättandet. Samtidigt klargör kommittén att de möjligheter som finns att komplettera rörlig bild med t.ex. text, grafik eller ljud är ”möjligheter som public service-företagen i sin verksamhet kan och bör använda sig av.”²² Kommittén skriver i avsnitt 9.3.7. också att: ”I företagets uppdrag ingår också att bedriva verksamhet som syftar till att utveckla och stödja denna verksamhet och som förbättrar möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig den.”²³

Hur uppdraget ska uppfyllas ligger därmed i linje med skrivningarna i kapitel 6 om granskning där kommittén tydliggör att ”en publicering som består av en kombination av ljud eller rörlig bild och text bör som utgångspunkt ses som en helhet som bör granskas och bedömas i ett sammanhang”.²⁴ Logiken är tydlig i ett gransknings-sammanhang att det inte går att bedöma huruvida de villkor som ställs på SVT uppfyllts utan att ta hänsyn till helheten. Detsamma gäller förstås även granskningsnämndens framtida bedömningar om och i vilken utsträckning SVT uppfyllt uppdraget. Den kompletterande verksamheten är nära sammanvävd med kärnverksamheten. Därför är det positivt att SVT ska uppfylla uppdraget genom en kombination av kärnverksamhet och kompletterande verksamhet.

Ett annat sätt att utforma ramarna för uppdraget

SVT anser att det tydliga fokus på rörlig bild som framgår av definitionen av SVT:s kärnverksamhet innebär att en sådan avgränsning inte också behöver framgå av definitionen av public service-uppdraget i public service-lagen. Se svar på avsnitt 5.3.3.

7.3.2 Villkoret om god balans ska tas bort

Förslag: Villkoret om att upprätthålla en god balans i omfattningen mellan kärnverksamhet och kompletterande verksamhet ska inte längre ställas upp.

Bedömning: Att villkoret om god balans tas bort tydliggör att huvuddelen av public service-företagens resurser och kapacitet ska användas till företagets respektive kärnverksamhet. Public service-företagen bör även i fortsättningen särskilja vad som är att betrakta som kärnverksamhet och kompletterande verksamhet.

SVT tillstyrker förslaget och delar bedömningen.

SVT har länge haft ett tydligt fokus på rörlig bild, men delar bedömningen att förslaget att ta bort kravet på balans bidrar till ökad flexibilitet och tydlighet.

SVT vill däremot påminna om att den kompletterande verksamheten är så nära sammanvävd med kärnverksamheten att det ofta är svårt att särredovisa den. SVT:s tjänster kan bestå av både kärnverksamhet och kompletterande verksamhet, där den kompletterande verksamheten är av begränsad omfattning i förhållande till de resurser som läggs på att göra rörlig bild, och bidrar just till att komplettera SVT:s kärnverksamhet. Att det är så påverkar även genomförbarheten av kommitténs bedömning i 15.3.4.

²² SOU 2024:34, s. 259

²³ SOU 2024:34, s. 257

²⁴ SOU 2024:34, s. 190

Kapitel 8 Hur public services innehållsuppdrag ska utformas

8.4.2 Ett brett formulerat innehållsuppdrag

Bedömning: Innehållsuppdraget bör under nästa tillståndsperiod vara brett formulerat. Det bör därför fortsatt ställas krav på public service-företagen att erbjuda ett mångsidigt programutbud som omfattar allt från det breda anslaget till mer särpräglade programtyper. Programverksamheten bör som helhet utmärkas av hög kvalitet, och nyskapande form och innehåll. I detta ligger att tillhandahålla ett varierat utbud på det svenska språket, att programmen utformas så att de genom tillgänglighet och mångsidighet tillgodoser skiftande förutsättningar och intressen hos befolkningen i hela landet, att programutbudet speglar förhållanden i hela landet och hela befolkningen samt som helhet präglas av folkbildningsambitioner. I detta ligger också att ge utrymme för en mångfald av åsikter och meningssytringar.

SVT delar bedömningen.

Public service-verksamhetens betydelse för demokratin

Omfattande svensk och internationell forskning visar att oberoende public service-medier är viktiga för uthålliga och välfungerande demokratier "oavsett om det handlar om medborgarnas politiska deltagande, kunskaper, engagemang eller intresse."²⁵ Men, menar forskarna, "det kräver att vissa grundförutsättningar är uppfyllda". Dit hör bland annat att public service har ett brett uppdrag för hela befolkningen samt åtnjuter ett stort förtroende och står fritt från politisk styrning. Med ett uppdrag för hela det svenska folket, med fokus på svenskt innehåll som engagerar, samlar och bidrar till kunskap kan SVT ta ett krafttag för att fler ska känna sig inkluderade och delaktiga i samhällets viktigaste frågor och bli mer motståndskraftiga mot desinformation. I förlängningen stärker det även den svenska demokratin.

Det är därför särskilt värdefullt att kommittén är enig om vikten av det breda uppdraget och det är välkommet att kommittén tydliggör att "*ett brett formulerat innehållsuppdrag med ett mångsidigt programutbud med hög kvalitet och nyskapande form och innehåll är enligt kommittén viktigt för att public service även fortsättningsvis ska kunna vara en del av den demokratiska infrastrukturen, ha ett högt förtroende hos allmänheten och därmed kunna vara en angelägenhet för hela befolkningen.*"²⁶

Sammanhållning och gemenskap

Kommittén understryker att public service-företagen med sina breda uppdrag även har en viktig roll för sammanhållningen och gemenskapen i vårt land och fyller centrala behov i samhället. Kommittén anser också att uppgiften att bidra till sammanhållning och att skapa gemensamma referensramar i såväl vardag som i oroliga tider framöver blir allt viktigare. Som Försvarsberedningen bekräftar i sin rapport *Kraftsamling*: "*Medier har en viktig funktion för samhällets förmåga att hantera kriser och höjd beredskap. Public service-företagen har en särställning genom sina breda uppdrag i allmänhetens tjänst, sin stabila finansiering, de höga kraven på tillgänglighet och det förtroende allmänheten hyser för företagens verksamhet. Ett starkt public service i fredstid, med högt*

²⁵ Bjerling (red), 2022, s. 140

²⁶ SOU 2024:34, s. 217

förtroende hos allmänheten och bred geografisk spridning, lägger grunden för public service roll även i höjd beredskap.”²⁷

Den relation som SVT bygger med publiken i vardagen är en tillgång som växlas in vid kriser av olika slag. En undersökning av allmänhetens medieanvändning i kris visar att 80 procent av svenskarna anser att SVT har en viktig roll att bidra till gemenskap, vilket är viktigt även i en krissituation.²⁸ Just denna aspekt fångas tydligt av Försvarsberedningen, som pekar på vikten av kultur och gemenskap i kris (Kraftsamling, Ds 2023:34): *”Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och det efterföljande utdragna kriget har satt strålkastarljuset på kulturens betydelse för ett land i krig. Ett livaktigt och fritt kulturliv är en kraft för sammanhållning och motståndskraft och därmed viktigt för vår försvarsvilja. Kulturlivet i form av bibliotek, museer, lokala scener, föreningsliv och tv- och radio-program spelar en stor roll för gemenskapen”.*²⁹

Det är också värdefullt att kommittén tydliggör att public service-företagen har en särskilt viktig roll att spela i en tid när medieanvändningen blir alltmer individualiserad och där desinformation och påverkanskampanjer utmanar de värderingar som det demokratiska samhället bygger på.

Fortsatt arbete för högt förtroende

SVT instämmer i kommitténs bedömning att förtroendet för public service-företagen är av yttersta vikt. Förtroendet för SVT är enligt SOM-institutet högst bland medier i Sverige, 75 procent har uttalat högt förtroende (mycket + ganska högt) och andelen som har lågt förtroende (mycket + ganska lågt) är endast 8 procent. Dessa förtroendenivåer har varit mycket stabila över tid. Forskningen visar att förtroendet för SVT är något lägre i vissa grupper, bland annat hos sverigedemokraternas sympatisörer och personer som placerar sig långt till höger på den politiska skalan. Data visar samtidigt att även bland dessa grupper är SVT det svenska medieföretag man har högst förtroende för. Dessa grupper kännetecknas också av ett lägre förtroende över lag, såväl för samhällsinstitutioner som andra människor, det vill säga det är inte en fråga som handlar specifikt om förtroende för public service.

SVT menar att det samtidigt är av största vikt att inte bara förvalta det höga förtroendet, utan att varje dag sträva efter att förtjäna förtroendet hos fler. För SVT som public service-företag som finansieras av alla är det naturligt att sträva efter att nå alla. Det inkluderar förstås också de som i dag har ett lägre förtroende eller som saknar en relation till public service. Det viktigaste sättet för SVT att göra detta är att erbjuda ett sakligt och opartiskt utbud av hög kvalitet som är relevant för och speglar förhållanden i hela Sverige och alla som bor här.

Ett högkvalitativt svenskt tv-utbud

SVT instämmer i kommitténs bedömning att SVT ska erbjuda produktioner av hög kvalitet, att utbudet som helhet ska ge ett tydligt mervärde i det samlade medieutbudet och att SVT också ska kunna motivera hela det programutbud som erbjuds utifrån uppdraget i allmänhetens tjänst. SVT vill framhålla att det även vid motiveringen av utbudet utifrån uppdraget finns skäl att också utgå ifrån helheten i programutbudet, då uppdraget uppfylls genom en bred utbudsmix – ett mångsidigt programutbud som omfattar både det breda anslaget och särpräglade programtyper.

Som SVT framhåller i svaren under 8.4.4. (svenska språket), 10.3.3 (produktionsmarknad) och kapitel 19 (medelstilldelning) kommer dock den medelstilldelning som kommittén föreslår inte att räckta till alla de höga ambitioner för innehållet som uttrycks i kommitténs förslag. SVT konstaterar att

---

²⁷ Kraftsamling, Ds 2023:34 s. 239

²⁸ Allmänhetens medieanvändning i kris, Demoskop & Norstat, på uppdrag av SVT 2023

²⁹ Kraftsamling, Ds 2023:34 s. 301

kommittén i flera fall pekar på att många av de målsättningar som public service-företagens utbud ska bidra till kommer att vara allt viktigare den kommande uppdragsperioden. Skälen till detta är allt från förändringar i det svenska samhället och i Sveriges omvärld, på mediemarknaden, i människors mediekonsumtion och i det samlade utbudet av innehåll på svenska språket, till ett mer allvarligt säkerhetsläge och en tilltagande desinformation och informationspåverkan i och utanför Sverige.

Förslaget till medelstillelningen tar inte tillräcklig höjd för de kraftigt ökade kostnader som SVT har beskrivit för kommittén. Det kommer att innebära mindre resurser till journalistik och tv-program, vilket kommer att gå ut över publiken och göra det svårt för SVT att uppfylla det innehållsuppdrag som föreslås, i en tid när det behövs mer än någonsin.

8.4.3 Betydelsen av att programverksamheten utövas opartiskt och sakligt

Bedömning: Att programverksamheten ska utövas opartiskt och sakligt och med beaktande av en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet är helt centralt och en grundläggande förutsättning för allmänhetens förtroende för public service.

SVT delar bedömningen.

8.4.4 Svenska språket och en svensk kontext

Bedömning: Uppdraget till public service-företagen rörande det svenska språket är allt viktigare. Uppdraget har stor betydelse för det svenska språkets användning och utveckling. Uppgiften att erbjuda ett varierat utbud på det svenska språket är central för ett litet språkområde som svenskan och av särskild betydelse för företagens kulturuppdrag.

Förslag: Public service-företagen ska fortsatt erbjuda ett varierat utbud på det svenska språket och ha ett särskilt ansvar för det svenska språket och dess ställning i samhället. Av villkoren ska framgå att språkvårdsfrågor särskilt ska beaktas i verksamheten.

SVT delar bedömningen.

SVT har inget i princip att invända mot förslaget att språkvårdsfrågor särskilt ska beaktas i verksamheten, men kan konstatera att kommittén avser en skärpning av villkoret, från att språkvårdsfrågor i dag ska beaktas, till att de framöver *särskilt* ska beaktas. Det riskerar att leda till oklarheter och tolkningssvårigheter, exempelvis vid granskningsnämndens bedömning, vilket i sin tur kan leda till ineffektivitet i uppföljning och redovisning.

Som SVT har visat i underlag till kommittén arbetar företaget ingående med språkvårdsfrågor på en rad olika sätt i verksamheten. Mot bakgrund av de utmaningar som innehåll på svenska språket står inför så är det naturligt att det arbetet blir ännu viktigare. Men SVT vill samtidigt peka på att den avsedda skärpningen är otydligt formulerad (skillnaden mellan att *beakta* och *särskilt beakta*) och riskerar att leda till oklarheter och tolkningssvårigheter, exempelvis vid granskningsnämndens bedömning, vilket i sin tur kan leda till ineffektivitet i uppföljning och redovisning. SVT rekommenderar därför att villkoret kvarstår oförändrat.

Det är samtidigt viktigt att koppla denna fråga till en bedömning av om SVT ges rätt förutsättningar att uppfylla det föreslagna uppdraget. Kommitténs egen omvärldsanalys visar tydligt att Sverige behöver *stärka* förmågan att investera i svenskt innehåll, för en svensk publik, med svenska perspektiv och i samarbete med svenska upphovspersoner och kreatörer. SVT behöver göra mer,

inte mindre, och risken om rätt förutsättningar uteblir nu är att SVT:s förmåga försämras de närmaste tio åren i stället för att stärkas.

I ljuset av kraftigt ökade kostnader kommer SVT:s utrymme för investeringar i svenskt innehåll, utifrån kommitténs förslaget på medelstilldelning, bli mer begränsat än idag. Detsamma gäller SVT:s förmåga att också framöver kunna bidra till en livskraftig svensk produktionsmarknad genom utläggningar och produktionssamarbeten med svenska bolag och andra utomstående aktörer. I ett digitalt och globalt medielandskap där de globala jättarnas ekonomiska dominans inom rörlig bild utmanar framtiden för svensk tv och film är det olyckligt att försvaga SVT:s förmåga att långsiktigt kunna vara en garant och motor för svenskt innehåll.

Arkiv – en del av det svenska kulturarvet

SVT instämmer i kommitténs resonemang om vikten av att public service-företagens arkiv bevaras. Kommittén menar att det kan finnas anledning att överväga om det finns andra aktörer med rätt inriktning och kompetens som kan ta över ansvaret för bevarandet av visst material för att säkerställa en långsiktigt god förvaring av exempelvis audiovisuellt material som drama och film.

SVT vill här framhålla att kommittén har ställt frågor till SVT som har besvarats ingående, men som inte redogörs för i betänkandet. I SVT:s underlag framhålls bland annat att SVT:s arkiv utgör en central del av det svenska kulturarvet inom film och tv. Samtidigt är materialet för SVT också i hög grad ett levande underlag för produktionsverksamheten och det är därför centralt att det är tillgängligt och sökbart, och att rättigheterna för SVT att använda materialet så långt möjligt är klarlagda. SVT pekar på att det samtidigt finns utmaningar på längre sikt och att arkivmaterialet kan komma att kräva mer långsiktigt säkra förvaringsmetoder. SVT:s arkiv och lokaler är i hög grad anpassade för produktion, där material regelbundet hämtas för återbruk och användning i produktion, såväl för SVT:s ändamål som för andra aktörer som efterlyser arkivmaterial. SVT:s ekonomiska resurser är inte anpassade för en mer långsiktig förvaring.

Det vore naturligt att SVT som ansvarig för arkivet på sikt kan deponera större delar av det för förvaring, särskilt sådant material som riskerar att förstöras, under förutsättning att det finns sådana dedikerade arkiv som hanteras av organisationer med inriktning och kompetens för uppgiften. Det är också avgörande att SVT:s tillgänglighet till materialet för programproduktion fortsatt kan säkerställas och att tillräckliga ekonomiska resurser ställs till SVT:s förfogande för sådan förvaring, om det i en framtid skulle läggas sådana förslag.

8.4.5 Folkbildningsuppdraget

Bedömning: Folkbildning är en central del av innehållsuppdraget. Medie- och informationskunnighet, MIK, är en naturlig och viktig del av folkbildningsuppdraget.

Förslag: Villkoret om att programutbudet som helhet ska präglas av folkbildningsambitioner ska gälla även nästa tillståndsperiod. Det ska inte längre ställas krav på UR att vidga sitt utbildningsutbud, i betydelsen att UR ska öka sin programverksamhet på utbildningsområdet under tillståndsperioden.

SVT delar bedömningen och tillstyrker förslaget.

Det är särskilt viktigt att kommittén framhåller public service-företagens viktiga roll att bidra till att möta utmaningar som växande informationsklyftor, polarisering och faktaresistens, och att detta

arbete, inklusive åtgärder inom medie- och informationskunnighet, kommer att bli allt viktigare under nästa uppdragsperiod.

SVT noterar också att kommittén särskilt framhåller arbetet inom SVT:s nyligen etablerade verifieringsdesk som arbetar med nya sätt att faktagranska och verifiera bildinnehåll, samt med att identifiera och avslöja desinformation. Som SVT har framhållit i underlag till kommittén kommer behovet av den journalistik och granskning som genomförs av SVT:s verifieringsdesk att öka i takt med att AI kan skapa alltmer fotorealistiskt innehåll som är förfalskat eller manipulerat. Människor är mer benägna att tro på desinformation och påverkanskampanjer i video jämfört med samma berättelse i text eller ljud.³⁰ SVT kan i ännu högre utsträckning än idag utgöra frontlinjen mot desinformation med företagets särskilda kompetens inom bild och video med möjlighet att nå en bredd av befolkningen, såväl barn och unga som vuxna.

SVT ser ett betydande behov av att stärka allmänhetens motståndskraft mot desinformation och informationspåverkan. Här finns ett stort samhälleligt behov och en efterfrågan från publiken där SVT med rätt förutsättningar skulle kunna intensifiera och utveckla insatserna. Enligt en undersökning som Norstat gjort på uppdrag av SVT uppger 83 procent av befolkningen att SVT har en viktig roll i att avslöja desinformation och manipulerade videos och bilder som sprids. Mot den bakgrunden har SVT framhållit för kommittén att det finns skäl att överväga ökade resurser för en kvalitetsatsning på ett intensifierat publicistiskt arbete för att stärka allmänhetens motståndskraft mot desinformation. Någon sådan resursförstärkning föreslås dock inte.

Samverkan med UR

SVT instämmer också i kommitténs bedömning att UR:s uppdrag att tillhandahålla ett folkbildningsutbud vid sidan av företagets fokus på utbildningsprogram bör ha en tydlig inriktning på ett utbud som kombinerar lärande och pedagogik för att undvika överlappningar mellan public service-företag.

SVT framhåller i svar på kommitténs frågor att det finns utrymme för en ökad samverkan mellan SVT och UR på detta område. Det kan handla om att företagen söker samarbeten och synergier kring gemensamma samhällsutmaningar och publika behov där SVT fokuserar på folkbildande och kunskapsinriktade program för den breda allmänheten och UR på innehåll riktat mot skolorna och utbildningsväsendet. Ett tydligt exempel på det är den satsning på ett nyhetserbjudande för unga som SVT och UR aviserade i maj 2024. I höst lanserar SVT och UR tillsammans ett nytt nyhetserbjudande som riktar sig mot unga: "Lilla Aktuellts storasyskon". Satsningen ligger i linje med båda bolagens uppdrag, där UR fokuserar på pedagogiskt innehåll riktat mot skolorna och utbildningsväsendet, och SVT fokuserar på program för den breda allmänheten med en omfattande nyhetsverksamhet i Sverige och världen. Nu förenas dessa styrkor i en gemensam ansträngning att ge Sveriges tonåringar tillgång till nyheter.³¹

8.4.6 Journalistik för hela landet

Bedömning: Kvalitativ journalistisk nyhetsförmedling på nationell, regional och lokal nivå är en central del av vårt demokratiska system och bör värnas. Som del av SR:s och SVT:s nyhetsverksamhet är bevakningen av svagt bevakade områden av stor betydelse. Det gäller såväl bevakning av svagt bevakade geografiska områden som svagt bevakade ämnesområden.

³⁰ [Seeing Is Believing: Is Video Modality More Powerful in Spreading Fake News via Online Messaging Apps? | Journal of Computer-Mediated Communication | Oxford Academic \(oup.com\)](#)

³¹ [SVT och UR satsar på nyheter för tonåringar - SVT Om oss](#)

Förslag: Det ska inte ställas krav på SR och SVT att stärka den journalistiska bevakningen av svagt bevakade områden under nästa tillståndsperiod. Det ska dock fortsatt ställas krav på företagen att ha en journalistisk bevakning av dessa områden.

SVT instämmer i bedömningen och tillstyrker förslaget.

SVT:s kraftigt utbyggda lokala närvaro har stärkt den journalistiska bevakningen, möjliggjort ökad synlighet för lokaljournalistiken i riksutbudet och en mer mångfacetterad bild av Sverige, och den har bidragit till en journalistisk satsning på ämnen som är relevanta för publiken men som inte bevakats tillräckligt. SVT:s närvaro i hela landet stärker också SVT:s förmåga ur ett beredskapsperspektiv.

Denna satsning har möjliggjorts genom särskilda medel och ett omfattande rationaliseringsarbete inom teknik och produktion. Till detta bör framhållas att kostnaderna för journalistisk verksamhet kommer att vara höga under överskådlig tid. Inte minst utmaningarna kring arbete med verifiering av uppgifter och att möta och informera allmänheten om desinformation och informationspåverkan kommer att ställa nya krav på all journalistik, också den lokala. Det finns också flera säkerhetsrelaterade frågor som berör SVT:s närvaro i landet och som kommer att kräva resurser under uppdragsperioden. SVT:s bedömning är därför sammantaget att möjligheten att upprätthålla den lokala närvaron i hela landet under kommande tillståndsperiod utmanas av att den medelstilleddning som föreslås för kommande period inte kommer att räcka, se kapitel 19.

SVT har i underlag till kommittén också angett att en förstärkt satsning på regional bevakning skulle kunna vara ett sätt för SVT att åtgärda en svaghet i bevakningen av viktiga delar av Sverige och svensk demokrati. Ett sådant material skulle också kunna vara attraktivt för andra mediehus, som ett komplement till deras ofta ambitiösa bevakning av kommuner och lokala frågor. Här krävs i så fall ytterligare resurser för att förstärka SVT:s regionala bevakning.

8.4.7 Speglingsuppdraget

Bedömning: Public service är till för befolkningen i hela landet och speglingsuppdraget är därmed fortsatt av stor vikt.

Förslag: För att undvika detaljreglering av innehållsuppdraget ska villkoret om spegling ändras så att det framgår att programutbudet ska spegla förhållanden i hela landet och hela befolkningen. Av samma skäl och eftersom krav på jämställdhet och mångfald ingår i demokratibestämmelsen behövs inte villkoret om att programverksamheten som helhet ska bedrivas utifrån ett jämställdhets- och mångfaldsperspektiv. Villkoret ska därför inte längre ställas upp.

SVT anser att villkoren i public service-uppdraget ska vara allmänt formulerade snarare än detaljinriktade.

SVT har i svar på kommitténs frågor framhållit att dagens speglingsuppdrag, som det tar sig uttryck i flera olika villkor i sändningstillståndet, är ändamålsenligt och ser det inte som prioriterat att formulera om det. För ett medie företag i allmänhetens tjänst med ett uppdrag att finnas till för alla i Sverige är det naturligt att det också följer ett särskilt ansvar att spegla hela Sverige och de människor som finns här. SVT arbetar med att spegla hela landet på många olika sätt och i alla delar av verksamheten, vilket redovisas ingående i public service-redovisningen varje år.

SVT vill samtidigt framhålla vikten av att formuleringarna i public service-uppdraget inte är på en för detaljerad nivå utan att det också framöver är upp till SVT att avgöra hur företaget ska arbeta med dessa frågor, och redovisa hur uppdraget uppfylls i de årliga public service-redovisningarna.

8.4.8 Stärkt kvalitet i utbudet på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk

Förslag: Public service-företagens förstapubliceringar på vart och ett av de nationella minoritetsspråken ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2025 års nivåer. Företagens samlade utbud på finska, meänkieli, romani chib och samiska ska varje år minst uppgå till den nivå som uppnås 2025. Motsvarande krav ska gälla för SVT:s och UR:s utbud på teckenspråk. Public service-företagens samlade utbud på jiddisch ska öka under tillståndsperioden jämfört med 2025 års nivå. Det ska ställas krav på att programutbudet ska ha relevans för de berörda grupperna.

Bedömning: Det bör fortsatt finnas möjlighet för public serviceföretagen att sinsemellan dela upp ansvaret för olika slags insatser. För att utbudet ska hålla en hög kvalitet bör även fortsatt ställas krav på public service-företagen att ha en kontinuerlig dialog med de berörda grupperna.

SVT instämmer i princip i kommitténs bedömningar och utgångspunkterna i förslagen. Samtidigt kan SVT inte tillstyrka förslaget utan att veta hur de närmare formuleringarna av villkoren ser ut eller hur de ska tolkas.

SVT vill peka på att ett teknikneutralt public service-uppdrag kommer att få stor betydelse för hur villkoret i dessa avseenden – liksom i flera andra avseenden som rör utbudsredovisningen (se också svar på kapitel 15) – konkret formuleras. Kommittén är inne på detta i skälen för sina förslag, men det finns anledning att förtydliga frågan ytterligare.

En utgångspunkt för kommitténs förslag är att nivåerna på sändningar på minoritetsspråk och teckenspråk som företagen redovisar för år 2025 ska utgöra grunden för de krav som ställs upp för kommande uppdragsperiod. Det är dock viktigt att påminna om att de nivåer som SVT kommer att redovisa för det sista året i nuvarande tillståndsperiod, dvs. 2025, liksom i dag kommer att bygga på villkorens nuvarande formulering. Då det är flera saker som förändras med ett teknikneutralt uppdrag – och som också påverkar förutsättningarna för själva jämförelsen mellan nuvarande och kommande uppdragsperiod – så kommer de nya villkor som ska gälla från 2026 behöva formuleras med utgångspunkt i nya formuleringar, också av själva grundnivån. Det handlar om begrepp som "sändningar", "huvudsakligen" och "tillgodoräkna", som har betydelse under nuvarande tillståndsperiod, men som inte längre kommer att kunna användas som jämförelse framåt. Dessa begrepp kommer i stället att behöva kompletteras och/eller bytas ut mot andra begrepp som ger en rättvisande utgångspunkt för kommande period.

För villkor som rör utbud på minoritetsspråk och teckenspråk kan begrepp som "förstasändningar" (som används i dag men avser linjära sändningar) med fördel ersättas av och jämföras med "förstapubliceringar" (som med ett teknikneutralt uppdrag avser såväl linjära sändningar som tillgängliggöranden online). Begreppet "samlat programutbud" får dock en annan innebörd med ett teknikneutralt uppdrag där det omfattar såväl linjära sändningar i marknätet (förstasändningar och repris) som publiceringar online (förstapubliceringar och återpubliceringar). För kommande uppdragsperiod är det dessutom inte längre endast delar av SVT:s utbud online som bidrar till uppfyllande av uppdraget utan allt.

Eftersom de närmare formuleringarna av villkoren i kommande uppdragsdokument inte framgår av kommitténs förslag utan kommer att beslutas av regeringen senare i processen är det viktigt att

programföretagen ges möjligheter att i god tid före beslut få kommentera och lämna synpunkter till Kulturdepartementet i dessa frågor.

SVT instämmer i förslaget att programutbudet ska ha relevans för de berörda grupperna. Det bör fortfarande vara upp till programföretagen att avgöra hur det kravet ska uppnås, utifrån en löpande dialog med representanter för berörda grupper.

Ökad tillgänglighet och synlighet

Bedömning: När uppdraget på de nationella minoritetsspråken och teckenspråk blir teknikneutralt får public service-företagen ökade möjligheter att utveckla funktionaliteten och synligheten av programutbudet på sina plattformar på internet.

SVT delar bedömningen.

8.4.9 Utbud på andra minoritetsspråk

Bedömning: Uppdraget som gäller andra minoritetsspråk än de nationella och teckenspråket bör även fortsatt vara formulerat på ett övergripande sätt för att möjliggöra för public service-företagen att anpassa omfattningen och utbudet utifrån behov och förändringar i samhället.

SVT delar bedömningen.

SVT vill i sammanhanget tillägga att det finns flera exempel där SVT har ställt om och erbjudit vissa målgrupper särskilt stöd och på andra sätt anpassat utbudet på andra minoritetsspråk utifrån behov och förändringar i samhället. Ett exempel på det är när SVT under pandemin vidtog flera åtgärder för att information skulle vara tillgänglig för alla, bland annat genom tidig information på olika språk och förstärkt teckenspråkstolkning. Från mars 2020 till slutet av året översatte SVT också sändningen av *Rapport* kl. 16.00 till arabiska och engelska.

Kapitel 9 Samverkan med och hänsyn till kvalitativa nyhetsmedier

9.2.5 Överväganden och förslag

Bedömning: Det bör inte införas en reglerad samverkan mellan public service-företagen och kvalitativa nyhetsmedier. SR och SVT bör dock i högre grad än i dag ha ett förhållningssätt som utgår från en medvetenhet om kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar.

Förslag: Det ska fortsatt ställas krav på att SR och SVT i sin nyhetsverksamhet ska ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar, i syfte att värna en mångfald av perspektiv på en livskraftig mediemarknad. Det ska ställas krav på SR och SVT att, inom ramen för uppdraget att ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar, ha en kontinuerlig dialog med andra nyhetsmedier. Det ska göras en analys av utvecklingen på den svenska mediemarknaden och hur public service-företagen bidrar till mediemångfalden och påverkar konkurrensförutsättningarna på denna marknad, med särskilt fokus på nyhets- och samhällsjournalistik i hela landet.

SVT delar bedömningen att det saknas behov av en reglering av samverkan mellan medieföretag. SVT instämmer i delar av kommitténs förslag men anser att staten inte ska reglera att oberoende

medieföretag ska ha dialog med varandra. Den studie som föreslås bör genomföras förutsättningslöst av självständiga forskningsinstitutioner, för att kunna fungera som ett oberoende faktaunderlag inför nästa uppdragsperiod.

SVT instämmer i de skäl som anges för att *inte* införa reglering av samverkan: "*Ingen av de aktörer som kommittén har träffat – vare sig från andra medieaktörer eller från public service-företagen – ger uttryck för en önskan om att ha en reglerad samverkan. Tvärtom är aktörerna tydliga med att samverkan inte bör regleras närmare. Som skäl för det lyfts särskilt den redaktionella självständigheten och vikten av en bibehållen mediemångfald i hela landet.*"³²

När det gäller bedömningen att programföretagen "i högre grad än i dag ska ha ett förhållningssätt som utgår från en medvetenhet om kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar"³³ konstaterar SVT att SVT redan i dag har i uppdrag att i nyhetsverksamheten ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar. SVT redovisar också ingående i public service-redovisningarna under nuvarande tillståndsperiod hur SVT har arbetat för att uppfylla uppdraget i denna del.

SVT konstaterar att forskningsläget när det gäller relationen mellan public service-medier och andra medier inte ger något stöd för kommitténs resonemang eller den föreslagna formuleringen. Det framgår också av kommitténs egen bakgrundsbeskrivning i avsnitt 4.2.4. Den enda aktör som har invänt mot forskningens slutsatser är Tidningsutgivarna, vilket också kommittén framhåller. Att grunden för formuleringen "i högre grad än idag" är oklar kan också leda till ineffektivitet i uppföljning och redovisning under uppdragsperioden. Det gäller såväl för resonemangen i detta avsnitt som i avsnitt 9.3.7 om text i nyhetstjänsten.

SVT anser att staten inte ska reglera att oberoende medieföretag ska ha dialog med varandra. Av samma skäl som kommittén anger för att inte införa reglerad samverkan på andra områden, bör det inte heller införas krav på reglerad dialog med kvalitativa nyhetsmedier. Samtidigt är en sådan dialog naturligtvis viktig av flera skäl. SVT noterar att kommittén bedömer att det hos SVT och SR bör etableras en tydligare struktur för kontinuerlig dialog med kvalitativa nyhetsmedier. Som framgår av SVT:s public service-redovisningar under nuvarande tillståndsperiod genomför SVT sedan flera år på flera olika sätt en löpande dialog med företrädare för andra medier, dels inom ramen för Utgivarna, dels med företrädare för dagspressen och även på en rad andra sätt. SVT ser goda möjligheter att utveckla och förtydliga denna dialog.

Vikten av förutsättningslösa studier från oberoende medieforskning

SVT noterar kommitténs förslag att det ska göras en analys av utvecklingen på den svenska mediemarknaden och hur public service-företagen bidrar till mediemångfalden och påverkar konkurrensförutsättningarna på denna marknad, med särskilt fokus på nyhets- och samhällsjournalistik i hela landet. SVT ger en samlad kommenterar till alla de uppföljningsstudier som kommittén föreslår i svaret på avsnitt 15.2. Det är väsentligt ur ett oberoendeperspektiv – och för att undvika otydligheter kring vad som är avsikten med studierna – att studierna inte är eller kan uppfattas vara uttryck för någon på förhand specifik given uppfattning och att de genomförs förutsättningslöst av självständiga forskningsinstitutioner för att kunna fungera som ett oberoende faktaunderlag inför nästa uppdragsperiod.

---

³² SOU 2024:34, s. 250

³³ SOU 2024:34, s. 250

9.3.7 Överväganden och förslag

Bedömning: Ett teknikneutralt innehållsuppdrag innebär inte att public service-företagen ges ett multimedialt nyhetsuppdrag. Liksom det övriga innehållsuppdraget uppfylls nyhetsuppdraget genom ljud och rörlig bild. Användningen av text i SR:s och SVT:s nyhetsverksamhet bör ske med en hög medvetenhet om och med hänsynstagande till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar.

Förslag: Det ska ställas krav på SR och SVT att årligen redovisa hur de använder text i sin nyhetsverksamhet.

SVT delar bedömningen och som framgår av kapitel 7 ska SVT:s uppdrag uppfyllas genom en kombination kärn- och kompletterande verksamhet. SVT har inga invändningar mot förslaget att årligen redovisa hur text används i nyhetstjänsten.

SVT:s svar på flera delar av detta kapitel framgår av svar på avsnitt 7.3 där i stort sett samma resonemang förs i betänkandet. SVT välkomnar exempelvis där både att kommittén bedömer att ingen detaljreglering av textanvändning bör införas och skälen som anförs för det. Utöver de skäl för den bedömning som anges i avsnitt 7.3 tillägger kommittén i avsnitt 9.3 följande:

”I exempelvis allvarliga nyhetslägen och i samband med krissituationer kan textpubliceringar utan samband med ljud eller rörlig bild vidare vara helt nödvändiga för att snabbt nå ut med information till allmänheten. I sådana situationer är det också naturligt att text publiceras innan företagen hinner nå ut med ljudet eller den rörliga bilden. För att en nyhetstjänst som i huvudsak består av ljud eller rörlig bild ska kunna vara relevant för användarna krävs också att nyheter snabbt kan förmedlas till allmänheten, exempelvis i form av nyhetsnotiser.”³⁴

I avsnitt 9.3 förtydligar kommittén dessutom att det är ”av stor vikt att public service-företagen såväl i sin nyhetsverksamhet som i övrig innehållsverksamhet beaktar behoven hos personer med funktionsnedsättning och arbetar aktivt med att tillgängliggöra utbudet”.³⁵

SVT välkomnar dessutom, vilket utvecklas mer utförligt i SVT:s svar på 7.3, att kommittén har sett och bekräftat det systematiska utvecklingsarbete som SVT har bedrivit en längre tid, med ett tydligt fokus på rörlig bild och begränsad kompletterande text. SVT noterar att det enligt kommittén är ”av stor vikt att denna utveckling fortsätter”.³⁶ Det är tydligt för alla som använder SVT:s digitala nyhetstjänst att den skiljer sig från andra nyhetstjänster genom fokuset på rörlig bild. Sedan 2019 har andelen artiklar med video på SVT Nyheter ökat från 40 till 74 procent. Det gör sannolikt SVT till det public service-företag i Europa som har mest rörlig bild i sin nyhetstjänst. SVT:s Nyhets och Sportdirektör Anna Careborg har dessutom tydliggjort att satsningen på videoberättandet ”är en resa vi kommer att fortsätta och förstärka framöver.”³⁷

SVT välkomnar även kommitténs bedömning att nyhetsuppdraget liksom det övriga innehållsuppdraget ska uppfyllas genom rörlig bild samtidigt som SVT också välkomnar kommitténs slutsats att uppdraget också ska uppfyllas genom den kompletterande verksamheten, exempelvis grafik, ljud och text: ”I företagets uppdrag ingår också att bedriva verksamhet som syftar till att

³⁴ SOU 2024:34, s. 259

³⁵ SOU 2024:34, s. 259

³⁶ SOU 2024:34, s. 260

³⁷ [SVT fokuserar på rörlig bild och utvecklar videoberättandet - SVT Om oss](#)

utveckla och stödja denna verksamhet och som förbättrar möjligheterna för allmänheten att tillgodogöra sig den.”³⁸

SVT har inga invändningar mot bedömningen att det krav som gäller idag avseende att SVT i sin nyhetsverksamhet ska ta hänsyn till kvalitativa nyhetsmediers konkurrensförutsättningar ska gälla även under nästa uppdragsperiod. Det framgår av kommitténs resonemang ”att public service-företagens nyhetsverksamhet inte kan sägas vara den främsta orsaken till att många nyhetsmedier har det svårt ekonomiskt – vilket till stor del beror på ett antal olika effekter av digitaliseringen och globaliseringen”.³⁹

SVT har inga invändningar mot förslaget att årligen redovisa hur text används i nyhetstjänsten, varför det sker, samt hur den digitala nyhetstjänsten utvecklas när det gäller fokus på video och användning av text.

Kapitel 10 Samverkan för att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet

10.3.3 Överväganden och förslag

Bedömning: Public service-företagen har en allt större betydelse för den svenska produktionsmarknaden. SVT spelar en viktig roll för den svenska filmen.

Förslag: Det ska fortsatt ställas krav på public service-företagen att bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad i hela landet. Det ska också fortsatt ställas krav på företagen att, i dialog med externa produktionsbolag, säkerställa att företagets organisation för inköp och beställning av extern produktion präglas av tydlighet. Utöver kravet på tydlighet ska det ställas upp ett krav på framförhållning. Det ska även i fortsättningen ställas krav på SVT att bidra till utvecklingen av svensk filmproduktion samt redovisa omfattningen och formerna för företagets engagemang och redogöra för i vilken utsträckning företaget avser att satsa på svensk filmproduktion.

SVT delar bedömningen, men vill tydliggöra den stora diskrepansen mellan det föreslagna uppdraget och resurser i denna del av kommitténs förslag. Kommitténs förslag på medelstillsdelning innebär att SVT:s möjligheter att stärka en livskraftig produktionsmarknad försvagas snarare än stärks. SVT tillstyrker förslagen men avstyrker införandet av ett särskilt villkor om framförhållning.

Kommittén konstaterar att public service-företagens betydelse för den svenska produktionsmarknaden kommer att bli allt större under nästa period. Kommittén understryker att ”det gäller främst drama, film och annan tv-produktion”.⁴⁰ Kommittén pekar också på att SVT har en särskilt viktig roll när det gäller att i ett kraftigt förändrat medielandskap, med allt sämre förutsättningar för svenskt innehåll, säkerställa produktioner på svenska språket och om svenska förhållanden. Som också konstateras i betänkandet är public service-företagen ofta den enda tänkbara köparen av program som utvecklats av fristående produktionsbolag. Det betyder att uppdrag och resurser till SVT har en direkt betydelse också för dessa aktörer. Under 2023 gick 2,4 miljarder kronor utanför SVT till produktionsutläggningar, samproduktioner, förvärv av

³⁸ SOU 2024:34, s. 257

³⁹ SOU 2024:34, s. 260

⁴⁰ SOU 2024:34, s. 271

visningsrätter, andra rättigheter, arvoden för utomståendes medverkan samt inhyrning av externa produktionsresurser – det avser cirka 60 procent av SVT:s programbudget.

Som SVT konstaterar i svaret på förslagen om medelstildelning i kapitel 19 kommer den föreslagna tilldelningen inte att räcka för att täcka kostnaderna för det uppdrag som föreslås. Och det gäller i särskilt hög grad SVT:s samarbeten med externa produktionsbolag och andra utomstående aktörer, som utgör en mycket stor del av SVT:s samlade produktion. Den uppräknade av anslaget som kommittén föreslår ligger som utgångspunkt långt under Riksbankens och andra oberoende prognoser för utvecklingen för löner och inflation. Den täcker därutöver inte ökade kostnader på säkerhets- och beredskapsområdet, och den innebär ingen satsning på svenskt innehåll i en tid då det behövs mer än någonsin.

Allt talar för att kostnader för tv-produktion och rättigheter på den svenska marknaden kommer att fortsätta att öka. Konsekvensen av att SVT inte ges tillräckliga resurser kommer därför att bli att SVT kommer att kunna göra färre produktioner och andra samarbeten, under en så lång period som åtta år. Det kommer att påverka alla programgenrer från drama till dokumentärer och långfilm, samarbeten med kulturinstitutioner och samhälls- och faktaprogram. Kommitténs förslag kommer därmed att få en motsatt effekt än den som kommittén uttrycker vad gäller SVT:s betydelse för svensk produktionsmarknad och svensk innehållsproduktion i tv och film. Det säger sig självt att SVT:s möjligheter att *stärka* en livskraftig produktionsmarknad under uppdragsperioden får betraktas som obefintliga.

SVT anser därför att kommitténs resonemang om SVT:s centrala roll för svensk produktionsmarknad och det förslag på medelstildelning som finns i betänkandet är motsägelsefullt och att resonemang och förslag är oförenliga.

En studie som genomfördes av konsultföretaget KPMG och som publicerades i februari 2024 visar hur SVT med ett brett uppdrag och rätt ekonomiska förutsättningar är en central tillgång, inte bara för oberoende journalistik som varje dag når miljontals människor i Sverige, utan även för Sveriges kulturella och kreativa sektorer inom TV, film, musik och programproduktion. KPMG slår fast att "SVT spelar en viktig roll i att stödja ekonomisk aktivitet i svenska film-, tv-, musik- och sändningssektorn."⁴¹ Ytterligare resultat i rapporten, som bygger på en oberoende bedömning av SVT:s bruttoekonomiska mervärde i Sverige år 2022, är följande:

- Utöver den mångfald av program och tjänster som SVT erbjuder den svenska publiken genereras ca 5 miljarder kronor till den totala svenska ekonomin per år.
- Varje 10 kronor av ekonomisk aktivitet som SVT skapar, genererar totalt 25 kronor i den svenska ekonomin.
- SVT genererar uppskattningsvis 2,8 miljarder kronor per år i svenska film, TV, musik- och programsektorer.
- För varje 10 heltidsanställda på SVT skapas ytterligare 13 heltidstjänster i Sverige genom SVT:s ekonomiska aktivitet. Totalt bidrar SVT till att skapa 5 800 jobb/arbetstillfällen inom den svenska ekonomin.

SVT har en betydande positiv ekonomisk påverkan på svensk ekonomi och svenska kreativa sektorer. SVT:s förmåga att uppfylla uppdraget att bidra till att stärka en livskraftig produktionsmarknad och

---

⁴¹ "SVT har en betydande positiv ekonomisk påverkan på svensk ekonomi och svenska kreativa sektorer", SVT 08.02.24 [SVT har en betydande positiv ekonomisk påverkan på svensk ekonomi och svenska kreativa sektorer - SVT Om oss](#)

till utvecklingen av svensk film kommer, med kommitténs förslag på tilldelning, att urholkas över tid genom att tillgängliga resurser måste läggas på annat. SVT menar att dessa bekymmersamma förutsättningar riskerar att leda till åtta förlorade år i en tid när det istället behövs bättre förutsättningar för svenskt innehåll än någonsin. Förlorarna är den svenska allmänheten, som får ett sämre utbud om det egna landet, på svenska språket, men också stora delar av svensk kreativ sektor som i hög grad är beroende av starka public service-företag.

SVT strävar efter tydlighet och framförhållning redan i dag

SVT vill avslutningsvis kommentera kommitténs förslag att det utöver kravet på tydlighet även bör ställas upp ett krav på att företagets organisation för inköp och beställningar av extern produktion ska präglas av framförhållning. Kommittén skriver ”att ge produktionsbolagen möjlighet att planera sina verksamheter kan till exempel göras genom att public service-företagen på förhand anger i vilken utsträckning företagen avser att satsa på extern produktion under det närmsta året eller åren.”⁴²

SVT konstaterar att det kommittén tar upp redan gäller. Som SVT framhåller i underlag till kommittén strävar företaget efter att skapa en hög grad av tydlighet och långsiktighet i relationen med externa samarbetsparter, vilket är särskilt viktigt i en tid när mediemarknaden präglas av globalisering, snabbriklighet och osäkerhet. SVT instämmer att framförhållning är en viktig komponent bland flera i relationen mellan SVT och aktörer på produktionsmarknaden. SVT anser dock att villkoret är otydligt utformat, vilket riskerar att leda till tolkningssvårigheter, inte minst vid granskningsnämndens bedömningar. Det kan i sin tur leda till ineffektivitet i arbetet med uppföljning och redovisning, och ta fokus från själva sakfrågan.

SVT avstyrker mot denna bakgrund införandet av ett särskilt villkor om framförhållning och menar att det bör räcka med dagens formulering om att SVT:s organisation för inköp och beställning av extern produktion präglas av tydlighet.

Frågan om momskompensation

SVT välkomnar kommitténs konstaterande om att frågan om momskompensation är viktig, och att den därför bör ses över.

SVT delar bedömningen att SVT har en stor betydelse för den svenska produktionsmarknaden och för en livskraftig produktionsmarknad. Samarbeten med externa aktörer kompletterar SVT:s egen produktionskapacitet av högsta kvalitet på viktiga programområden. Det är dock viktigt att peka på att i valet mellan att välja en extern leverantör och att utföra arbetet själv tillkommer alltid mervärdesskatten som en extra kostnad för SVT. De faktorer som avgör om en produktion, från tid till annan, bör göras externt eller internt är förstas många och varierar från produktion till produktion, men en faktor som alltid föreligger är momskostnaden

Kommitténs förslag till medelstilldelning medför ett ökat effektiviseringsstryck kommande år som är extra svårt att realisera när momsens tillkommer som en extra kostnad.

SVT välkomnar därför att frågan om momskompensation lyfts, men vill också betona vikten av att en sådan genomförs med beaktande av att public service-företagens reella köpkraft lämnas oförändrad eller stärks, inte att den försvagas. För att få full effekt under kommande uppdragsperiod bör frågan ges en skyndsam behandling.

---

⁴² SOU 2024:34, s. 275

Kapitel 11 Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning

11.4.3 Överväganden och förslag

Förslag: De villkor om tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som finns i sändningstillstånden ska göras teknikneutrala och gälla oavsett om utbudet tillhandahålls i marknätet eller på internet. Teknikneutrala villkor ska inte innebära att nuvarande krav på tillgänglighet i marknätet blir lägre än i dag.

Bedömning: Det finns inte skäl att ompröva tidigare bedömningar om att de särskilda tillgänglighetsbesluten som gäller för SVT och UR kan avse en kortare period än tillståndsperioden

SVT avstyrker förslaget eftersom kommittén inte har behandlat frågan i sin helhet och det därför inte är möjligt för SVT att ta ställning till tillgänglighetsuppdraget för kommande tillståndsperiod.

SVT invänder mot bedömningen att inte ompröva dagens ordning med särskilda tillgänglighetsbeslut som avser en kortare period än uppdragsperioden, och där beslut bereds och fattas utanför tillståndsprocessen. De särskilda regeringsbesluten bör upphöra och hela tillgänglighetsuppdraget bör ingå i det samlade uppdraget till public service-företagen – i likhet med vad som gäller för all annan verksamhet som företagen bedriver.

Kommittén har inte utrett huruvida ordningen med särskilt tillgänglighetsbeslut som hanteras separat från övrig public service-reglering bör ändras, då frågan inte tillräckligt tydligt ingick i direktiven samt för att kommittén utgått ifrån att det inte finns skäl att ompröva tidigare bedömningar. Samtidigt konstaterar kommittén att ”att det är viktigt för SVT och UR med god framförhållning och förutsägbarhet” på området.⁴³ Dessa olika bedömningar hänger inte ihop. En följd av kommitténs bedömning är att varken företagen eller de berörda publikgrupperna får någon framförhållning eller förutsägbarhet när det gäller tillgänglighetsuppdraget för kommande åtta år.

SVT menar att regeringen därför bör se över och komplettera kommitténs förslag och säkerställa att en öppen, transparent och grundlig beredning av helheten i tillgänglighetsuppdraget sker inför riksdagsbeslutet om SVT:s kommande uppdrag. De särskilda regeringsbesluten bör upphöra och hela tillgänglighetsuppdraget bör ingå i det samlade uppdraget till public service-företagen – i likhet med vad som gäller för all annan verksamhet som företagen bedriver. SVT är berett att bistå i det arbetet.

Det är i de särskilda regeringsbesluten om tillgänglighet som tillgänglighetsuppdraget preciseras

Konsekvensen av att villkoren om tillgänglighet i SVT:s sändningstillstånd görs teknikneutrala har begränsad påverkan på SVT:s verksamhet, även om SVT välkomnar att de görs teknikneutrala i likhet med övriga uppdraget. Det viktiga är hur dessa villkor preciseras i de särskilda beslut som regeringen fattar om tillgängligheten i SVT:s sändningar.⁴⁴ Det är här som kvantitativa krav ställs på omfattningen av SVT:s tillgänglighetsarbete och det är dessa villkor som behöver bedömas ur ett perspektiv om teknikneutralitet. Det går inte att hävda att SVT har en reglering i sändningstillståndet och en annan i särskilda regeringsbeslut. Det är dessa två dokument tillsammans som utgör SVT:s uppdrag när det gäller tillgänglighet för funktionshindrade. Det framgår också genom att det i gällande sändningstillstånd uttryckligen hänvisas till regeringens beslut om tillgänglighet till tv-sändningar för personer med funktionsnedsättning för SVT och UR.

⁴³ SOU 2024:34, s. 287

⁴⁴ Krav på tillgänglighet till tv-sändningar och beställ-tv för personer med funktionsnedsättning för Sveriges television AB, 2022-12-08, Ku2022/01509 (delvis), Ku2022/01803

Det är olyckligt att tillgänglighetsuppdraget under innevarande tillståndsperiod har separerats från och hanteras vid sidan av public service-uppdraget. SVT vill framhålla att den möjlighet som öppnas för i radio och tv-lagen att ställa krav på tillgänglighet för programföretag inte har som syfte att SVT:s tillgänglighetsuppdrag ska koordineras med andra tv-företags. En och samma lagreglering kan förvisso möjliggöra reglering av såväl public service som andra tv-företag, men för public service gäller särskilt höga krav och det finns av goda skäl sedan länge en annan beredningsordning.

Det är en central del i det svenska public service-systemet att villkor och ekonomiska förutsättningar för programföretagen för tidsbegränsade uppdragsperioder behandlas samlat vid ett tillfälle – inom ramen för parlamentariska beredningar vars förslag remitteras och bereds samlat inför förslag till riksdagen om principbeslut för kommande uppdragsperiod. Denna ordning finns både för att skapa långsiktiga planeringsförutsättningar och för att bidra till programföretagens oberoende. Med en ny lag om public service är det naturligt att också public service-företagens tillgänglighetsuppdrag (se också svar på avsnitt 5.3.9) i alla delar tar sin utgångspunkt i denna lag.

SVT menar mot denna bakgrund att beredningen av tillgänglighetsuppdraget för SVT för 2026–2033 behöver ske samlat och inkludera samtliga villkor. Och det är mot bakgrund av denna helhet som en bedömning också bör göras av de resurser som krävs för att utföra uppdraget. Arbete för stärkt tillgänglighet är en naturlig och viktig del av public service-företagens uppdrag, och det är en verksamhet som tar betydande resurser i anspråk.

Ett skäl som har framförts för att, som i dag, fatta beslut om tillgänglighet vid flera tillfällen under pågående uppdragsperiod är att det är svårt att överblicka en så lång period från ett tillgänglighetsperspektiv. Det argumentet är dock långt ifrån unikt för tillgänglighetsfrågor utan gäller all verksamhet som SVT bedriver. Att som i dag fatta beslut om tillgänglighetsvillkor för SVT, bland annat vad gäller kvantitativa krav på textning, teckenspråkstolkning och syntolkning vid flera tillfällen skapar dessutom betydande merkostnader för SVT utan att det finns möjlighet att pröva frågan från ett resursperspektiv och utan att SVT känner till vilka skärpningar som blir aktuella på längre sikt. Det är dessutom anmärkningsvärt att tillgänglighetsfrågan lämnas åt regeringen ensam att avgöra, utan att remissinstanser får kommentera förslagen, utan att riksdagen får möjlighet att ta ställning och utan att uppdraget i denna del beaktas vid beslut om medelstillsdelning till bolagen.

En grundlig beredning är central för tillgängligheten till SVT:s programutbud

Tillgänglighet är ett högt prioriterat område för SVT utifrån uppdraget att SVT ska nå hela befolkningen med ett brett utbud av hög kvalitet, och i arbetet med att uppfylla de särskilda villkor som gäller för verksamheten. Tillgänglighetstjänster är särskilt viktiga för de människor som har någon form av funktionsnedsättning, men god tillgänglighet har fördelar för hela publiken och är därför en ambition i all verksamhet och på alla SVT:s plattformar. Med ett teknikneutralt uppdrag väcks frågor om vilka villkor som ska gälla för SVT:s verksamhet online.

Det är viktigt att klargöra att om det ska ställas krav på skärpningar i befintliga villkor eller ställas nya krav på tillgänglighet i den verksamhet online som inte omfattas i dag så kommer det att kräva resursförstärkningar. SVT behöver i så fall ges möjlighet att lämna mer detaljerade underlag.

12 Sponsring

12.5 Överväganden och förslag

Förslag: SR:s möjlighet att sända och tillhandahålla direkt sponsrade program ska tas bort. Sponsring ska enbart få förekomma i SVT:s sändningar och tillhandahållanden av sportevenemang och av den internationella finalen av Eurovision Song Contest. Begränsningen för SVT om att sponsring får förekomma i samband med högst 20 evenemang per år ska gälla som ett genomsnitt under tillståndsperioden.

Bedömning: Inga förändringar bör göras när det gäller SR:s, SVT:s och UR:s möjligheter att sända och tillhandahålla indirekt sponsrade program.

SVT välkomnar förslaget att begränsningen om att sponsring får förekomma i samband med högst 20 evenemang per år ska gälla som ett genomsnitt under uppdragsperioden. Det kommer att bidra till långsiktiga planeringsförutsättningar och ge flexibilitet under perioder när antalet viktiga evenemang varierar mellan åren.

SVT instämmer också i bedömningen att programföretagen ska få behålla möjligheten att sända och tillhandahålla indirekt sponsrade program, vilket är särskilt viktigt för SVT för att kunna arbeta med en mångfald av produktionsformer, inklusive utläggningar, samarbetsprojekt och inköp.

När det gäller förslaget att begränsa möjligheten till sponsring av program som innebär utsändningar av arrangemang inom ramen för ett åtagande gentemot EBU, med innebörden att sponsring inte längre ska få förekomma för sändningar och tillhandahållanden av finalen av den svenska Melodifestivalen, konstaterar SVT att kommittén är mycket kortfattad. Det saknas både en motivering till förslaget liksom en analys av konsekvenserna av det.

Som SVT har framfört till kommittén skulle en begränsning av SVT:s möjligheter att visa sponsorskyltar i program som Melodifestivalen kunna påverka samarbetet med SVT:s samarbetspartners, skapa merarbeten och leda till fördyringar av evenemanget, vilket riskerar att försämra ett unikt inslag i svenskt musikliv som dessutom är älskat av stora delar av publiken.

Kapitel 13 Sidoverksamhet

13.4 Överväganden

Förslag: Ingen ändring bör göras i regleringen av sidoverksamheten.

SVT tillstyrker förslaget i grunden men föreslår ett förtydligande av regleringen.

I anslutning till kommitténs förslag om regleringen av sidoverksamheten framförs att "public service-företagen måste ges utrymme att inom ramen för sina verksamheter göra avvägningar för att kunna bedriva de olika delarna av sina verksamheter på bästa sätt och därmed uppfylla kraven i villkoren."⁴⁵

SVT bejakar denna bedömning som har bäring på formuleringen i regleringen: "Sidoverksamheter... ska bära sina egna kostnader...". SVT tolkar kommitténs bedömning som att den innebär att sidoverksamheterna som helhet ska bära sina egna kostnader, snarare än att kravet ska gälla för

⁴⁵ SOU 2024:34, s. 306

sidoverksamheter var och en för sig. För att undvika ineffektivitet i uppföljning och redovisning under uppdragsperioden behöver denna princip framgå av regleringen. Formuleringen bör därför ändras för att förtydliga att det är sidoverksamheten som helhet som ska bära sina kostnader.

Kapitel 14 Förhandsprövning av nya tjänster

14.5 Systemet med förhandsprövning bör finnas kvar

Bedömning: Systemet med förhandsprövning bör finnas kvar även nästa tillståndsperiod. I nuläget finns inte behov av att föreslå ändringar av systemet. Däremot finns det anledning att följa tillämpningen av systemet utifrån behovet av en mångfald på mediemarknaden och för att säkerställa att public service inte snedvrider konkurrensen på denna marknad. Det bör under nästa tillståndsperiod göras en analys av hur public service-företagens kompletterande verksamhet och tjänster inom denna verksamhet utvecklas.

SVT delar inte bedömningen att systemet med förhandsprövning bör finnas kvar utan har principiella invändningar mot systemet. SVT delar inte heller bedömningen att det finns anledning att följa utvecklingen av den kompletterande verksamheten eller tillämpningen av systemet med förhandsprövning under uppdragsperioden.

SVT har principiella invändningar mot systemet med förhandsprövning, men är samtidigt – om systemet upprätthålls - mån om att dess utformning och tillämpning bidrar till att skapa maximal tydlighet och förutsebarhet och så långt möjligt värnar programföretagens oberoende.

När det gäller public service-företagens uppdrag och handlingsutrymme anser SVT att det är en bra och tydlig ordning att regering och riksdag tar ställning till uppdrag, organisation och finansiering i sin helhet inför varje ny uppdragsperiod och att det sker på förslag från parlamentariskt sammansatta kommittéer. Public service-uppdraget bör ge tydliga ramar och goda planeringsförutsättningar för verksamheten och samtidigt ge programföretagen flexibilitet att avgöra hur uppdraget uppfylls.

Systemet med förhandsprövning innebär ett avsteg från principen att public service-företagens verksamhet beslutas av riksdagen och gäller för hela uppdragsperioder. Genom förhandsprövningen får en annan extern aktör rätt att uttolka public service-uppdragets innebörd och avgöra vilken verksamhet företagen ska få bedriva, och i praktiken kringgås därmed riksdagen. Sändningstillstånden är fastslagna för en bestämd tid för att ge public service-företagen goda planeringsmöjligheter och för att värna oberoendet genom att ändringar inte ska göras under pågående uppdragsperiod. Den konstruktionen fungerar dock inte fullt ut när en aktör under uppdragsperioden kan besluta om vad programföretagen får göra och i praktiken på förhand ta ställning till vilket innehåll public service-företagen kan erbjuda, vilket i grunden strider mot Yttrandefrihetsgrundlagens förbud mot censur och hindrande åtgärder.

Publikens behov och vanor ändras ständigt. Med ett uppdrag att finnas till för alla måste SVT löpande kunna utveckla tjänster och utbud. Risken är att systemet med förhandsprövning hämmar innovation, nytänkande och utvecklingsarbete i en snabbt föränderlig medievärld.

Som SVT framhåller i remissvaret på betänkandet *Innehållsvillkor för public service på internet – och ordningen för beslut vid förhandsprövning* (SOU 2022:5) ändrar det faktum att beslutet flyttas från regeringen till en myndighet inte det som beskrivs ovan. Det är fortfarande ytterligare en aktör som får möjlighet att i realiteten uttolka vad public service-företagen får göra, dessutom under pågående uppdragsperiod och utan att frågan behandlas av riksdagen.

Det är därför viktigt att systemet med förhandsprövning – som utgör en potentiellt kraftfull begränsning av programföretagens handlingsutrymme och yttrandefrihet – också fortsatt används restriktivt och endast för det ändamål som gäller i dag, det vill säga för att bedöma marknadspåverkan för tjänster av större betydelse eller väsentliga ändringar i befintliga tjänster i den kompletterande verksamheten.

Sedan möjligheten introducerades 2018 för externa aktörer att anmäla public service-bolagens tjänster för förhandsprövning, och trots över fem års möjligheter för anmälningar, har det inte inkommit några sådana anmälningar rörande SVT:s tjänster. Detta trots den allmänna debatten och diskussionen kring SVT:s roll och tjänster i den digitala mediesfären. Att inga anmälningar om prövning har gjorts sedan möjligheten för andra än public service-företagen att anmäla infördes är inte ett tecken på att systemet inte fungerar utan visar snarare att SVT inte har startat några tjänster som har bedömts påverka konkurrensen negativt.

SVT vill avslutningsvis kommentera bedömningen att det under nästa tillståndsperiod finns anledning att följa tillämpningen av systemet utifrån behovet av en mångfald på mediemarknaden och för att säkerställa att public service inte snedvrider konkurrensen på denna marknad samt att följa hur den kompletterande verksamheten utvecklas.

Kommittén skriver att det finns skäl *”att följa tillämpningen av systemet [med förhandsprövning] utifrån behovet av en mångfald på mediemarknaden och för att säkerställa att public service inte snedvrider konkurrensen på denna marknad på ett oproportionerligt sätt. Ett ytterligare skäl att följa tillämpningen är den ändring av beslutsordningen som genomfördes den 1 juli 2023 och som innebär att det numera är Mediemyndigheten som, i stället för regeringen, fattar det slutliga beslutet om att godkänna en tjänst.”*⁴⁶

SVT kan inte se att de skäl som kommittén anför motiverar en särskild studie på området. Som kommittén själv framhåller har ingen utomstående aktör pekat på någon ny tjänst som borde ha anmälts inom systemet. Ingen anmälan har heller gjorts till Mediemyndigheten under den följd av år som möjligheten har funnits. Sammantaget bedömer kommittén att anledningen till att systemet inte använts sedan det ändrades 2020 är att det under denna period inte startats någon tjänst som borde ha anmälts.

SVT menar också att behovet *”att följa tillämpningen av systemet utifrån en mångfald på mediemarknaden och för att säkerställa att public service inte snedvrider konkurrensen på denna marknad /.../”* i praktiken är själva grunden för varför systemet med förhandsprövning överhuvudtaget finns – det är den uppgift som systemet med förhandsprövning är tänkt att hantera. Det ter sig enligt SVT mot den bakgrunden varken meningsfullt eller effektivt att genomföra en studie med samma eller snarlikt syfte, parallellt med att systemet under pågående public service-uppdrag är i bruk. Att genomföra en särskild studie i frågan under pågående uppdragsperiod skulle snarare riskera att så tvivel om studiens syfte och underminera just det system som kommittén föreslår ska gälla för kommande tillståndsperiod. Det skulle inte skapa ökad tydlighet.

SVT kan samtidigt se skäl att följa utvecklingen under kommande uppdragsperiod och samla erfarenheter inför den period som inleds 2034, exempelvis genom att utvärdera utfallet av ändringen av beslutsordningen som infördes i juli 2023 med innebörden att det numera är Mediemyndigheten som, i stället för regeringen, fattar det slutliga beslutet om att godkänna en tjänst. Det är naturligt att en sådan utvärdering genomförs som en del i utredningsarbetet inför beslut om den uppdragsperiod som inleds 2034. Se också kommentar på avsnitt 15.2

---

⁴⁶ SOU 2024:34, s. 314

Kapitel 15 Uppföljningen av public service-uppdraget

15.2 Betydelsen av uppföljning och granskning

Bedömning: Granskningsnämndens uppföljning av hur public service-uppdraget uppfylls och nämndens granskning av innehållet i publiceringar från public service-företagen är grundläggande för allmänhetens förtroende för public service och för verksamhetens legitimitet.

SVT delar bedömningen men vill framhålla att det som först och främst är grundläggande för allmänhetens förtroende och för legitimiteten i public service-företagens verksamhet är att företagen kan verka oberoende av såväl staten som andra intressen i samhället och att de erbjuder ett sakligt och opartiskt utbud som allmänheten finner relevant och väljer att ta del av.

Det bör tydliggöras att de många studier som föreslås syftar till att utgöra faktaunderlag inför nästkommande uppdragsperiod och att de därför ska genomföras förutsättningslöst av självständiga forskningsinstitutioner.

SVT välkomnar förslaget att villkoren i public service-uppdraget, t.ex. om saklighet och opartiskhet, ska gälla alla publiceringar oavsett hur och på vilka plattformar de distribueras samt att allt innehåll i alla tjänster från SVT därför ska kunna granskas och följas upp. Det skapar en ännu större tydlighet för allmänheten – även om SVT sedan länge har tillämpat samma principer som gäller marksändningar för företagets publiceringar online.

SVT noterar att kommittén i betänkandet skiljer mellan bedömning och förslag om innehållsgranskningen (kapitel 6) respektive motsvarande resonemang och förslag om uppföljning (kapitel 15). SVT konstaterar samtidigt att kommitténs behandling av de båda områdena på flera sätt går in i varandra och lämnar därför vissa kommentarer i detta avsnitt som rör det samlade inslaget av granskning, kontroll och uppföljning – och det samlade intrycket av kommitténs förslag.

Allmänt om granskningen

Allmänhetens förtroende för SVT är mycket högt: 75 procent av allmänheten har mycket eller ganska högt förtroende enligt SOM-institutets mätningar, endast 8 procent har mycket eller ganska lågt förtroende. För att denna tillit ska bibehållas är en av flera förutsättningar att SVT:s verksamhet kan granskas och följas upp. Det har också varit en naturlig del av det svenska public service-systemet under lång tid. Men fel utformat skulle ett system för granskning och uppföljning också kunna hota oberoendet. I dag finns ett omfattande granskningssystem, som dessutom har byggts på över tid:

- Granskningsnämnden granskar SVT:s innehåll linjärt och till viss del i beställ-tv genom anmälningar eller på eget initiativ. Vem som helst kan anmäla ett program.
- Granskningsnämnden granskar årligen om SVT uppfyller uppdraget, med public service-redovisningen som underlag och med möjlighet till fördjupningar, förtydliganden och önskemål om uppföljande underlag.
- Medieombudsmannen granskar att respekten för enskilds privatliv efterlevs.
- Verksamheten är föremål för regelbunden akademisk forskning, allmän debatt och gedigna public service-utredningar.
- SVT:s ekonomiska förvaltning granskas årligen av professionella bolagsrevisorer.

Ett modernt public service-system som värnar mediernas självständighet behöver ha en tydlig och balanserad ordning för granskning och uppföljning där staten reglerar med tydlighet men utan

detaljreglering. Under pågående uppdragsperioder ska beslutade villkor ligga fast. Riksrevisionen har konstaterat att granskningen genom granskningsnämnden fungerar väl.⁴⁷

Den här typen av system för granskning och insyn finns i alla jämförbara länder. En jämförelse visar att de flesta public service-företag i Europa har krav på att redovisa hur man uppfyllt sina uppdrag, men de svenska public service-bolagens redovisningar är bland de mest detaljerade i Europa. Exempelvis redovisar danska DR betydligt mindre detaljerat och europeiska public service-bolag med mångdubbla budgetar och betydligt större uppdrag, exempelvis BBC, redovisar mindre detaljerat än de svenska public service-bolagen.⁴⁸

Som SVT har framfört till kommittén så är SVT:s bedömning att det samlade systemet för granskning och uppföljning i Sverige i stort sett fungerar väl och har en rimlig balans mellan behovet av öppenhet, transparens och allmänhetens insyn å ena sidan, och programföretagens självständighet och oberoende å den andra.

Kommitténs förslag om studier och analyser

Kommittén har föreslagit totalt sju uppföljningsstudier och analyser som ska genomföras under kommande uppdragsperiod rörande:

- Villkoret om opartiskhet
- Användning av text i public service-företagens digitala innehållstjänster
- Public service-företagens närvaro på externa plattformar
- Mångfalden i programutbudet
- Public service-företagens arbete med och redovisning av produktivitet och effektivitet.
- Utvecklingen av den svenska mediemarknaden och hur public service-företagen bidrar till mediemångfalden och påverkar konkurrensförutsättningarna
- Hur public service-företagens kompletterande verksamhet och tjänster inom denna verksamhet utvecklas

SVT ser klara fördelar med att det görs forskningsbaserade studier av olika inslag i det svenska medielandskapet, i syfte att framtida diskussioner och politiska beslut om public service i Sverige i så stor utsträckning som möjligt baseras på fakta och gemensamma verklighetsbilder.

Samtidigt är principen om armlängds avstånd central för regleringen av mediers verksamhet i ett liberalt demokratiskt samhälle som Sverige. Alla medieverksamheter måste kunna verka med en hög grad av oberoende och självständighet i förhållande till olika maktintressen, inte minst för att värna allmänhetens förtroende för trovärdig journalistik.

Det uttalade syftet med riksdagens beslut om långa tillståndsp perioder är att värna programföretagens oberoende genom tydliga planeringsförutsättningar, där riksdag och regering inför varje period fattar beslut om uppdraget efter att ha genomfört gedigna utredningar som remitterats brett i samhället. Avsikten är därefter att uppdraget gäller och att den politiska nivån inte ska påverka verksamheten förrän inför nästkommande uppdragsperiod, då motsvarande process startar på nytt.

Det är av det skälet extremt viktigt att syftet med de ovannämnda studierna, som handlar om centrala delar av public service-bolagens uppdrag som bolagen ska arbeta med i åtta år, är att skapa ett faktaunderlag inför den uppdragsperiod som inleds från 2034. De får inte påverka oberoendet

---

⁴⁷ [För förtroendets skull – granskningsnämndens granskning av public service | Riksrevisionen](#)

⁴⁸ [drs_public_service-redegoerelse_2022_c23c9660.pdf BBC Group Annual Report and Accounts 2022/23 \(publishing.service.gov.uk\)](#)

eller ändra villkoren under den kommande perioden 2026–2033. Risken är stor att studierna, om de är – eller uppfattas vara – uttryck för någon specifik på förhand given uppfattning och riktade mot den uppdragsperiod under vilken de genomförs, bidrar till att public service oberoende åsidosätts.

SVT vill därför framhålla vikten av att studierna genomförs förutsättningslöst av självständiga forskningsinstitutioner, för att kunna fungera som ett oberoende faktaunderlag inför nästkommande uppdragsperiod.

Ett sammantaget intryck av skärpt granskning

SVT konstaterar sammanfattningsvis att trots att systemet för granskning redan idag är omfattande och av oberoende bedömare anses fungera i stort sett tillfredsställande, så lägger kommittén ytterligare avsevärd vikt vid att skärpa inslaget av granskning och uppföljning. Det sker dels genom uppmaningar till granskningsnämnden att i flera fall göra fördjupade innehållsgranskningar, dels med förslagen om ett stort antal studier på centrala områden under uppdragsperioden. Det samlade intrycket blir att uppföljning och granskning skärps, i många fall utan att det tydligt klargörs varför, eller hur det förhåller sig till den omfattande granskning och uppföljning som redan sker.

Att genomföra större studier om centrala delar av public service-uppdraget, som kommittén föreslår ska ingå i SVT:s uppdrag under hela kommande uppdragsperiod, riskerar också att så tvivel om huruvida uppdraget i alla delar verkligen gäller och kommer att respekteras oavsett politisk utgång i kommande val. Kommittén gör inte någon bedömning av den risken, eller av frågan om hur skärpt granskning och uppföljning i stort kan påverka oberoendet.

SVT invänder mot den skärpning av det samlade systemet för granskning och uppföljning som kommitténs förslag kan leda till. Den viktigaste åtgärden för att balansera det samlade intrycket vore att regeringen i propositionen tydliggör att avsikten inte är att införa skärpningar i systemet för granskning och uppföljning av public service, utan att säkerställa att det finns ett gediget faktaunderlag om mediemarknadens utveckling och om public service roll och betydelse i samhället inför nästkommande uppdragsperiod.

15.3.2 Information till allmänheten om uppdraget och hur det uppfylls

Förslag: Företagen ska, förutom att lämna de årliga public service-redovisningarna, tillhandahålla en sammanfattande information till allmänheten om hur uppdraget har uppfyllts under året.

Bedömning: Huvudsyftet med public service-redovisningarna bör i fortsättningen vara att utgöra ett underlag för granskningsnämndens bedömning av om företagen uppfyllt sina uppdrag.

SVT tillstyrker förslaget och delar bedömningen.

Kommittén konstaterar att SVT redan idag jobbar aktivt på detta område genom den unika och prisbelönta webbplatsen *Året med SVT*, som är en enklare och mer lättillgänglig presentation av hur SVT uppfyller sitt uppdrag än som framgår av public service-redovisningen. SVT avser att fortsätta med *Året med SVT* även framöver.

SVT bedömer också att arbetet med public service-redovisningarna bör kunna förenklas avsevärt, genom att de som kommittén skriver kan ”renodlas, utvecklas och effektiviseras”.⁴⁹ Det skulle vara ett välkommet bidrag i SVT:s ständiga arbete för en mer effektiv verksamhet, men det förutsätter samtidigt att uppdragsvillkoren ges rätt utformning och att granskningsnämnden är öppen för ett

⁴⁹ SOU 2024:34, s. 330

sådant utvecklingsarbete, som exempelvis skulle kunna resultera i kortare redovisningar. SVT ser fram emot en dialog med Kulturdepartementet med det syftet.

15.3.3 Redovisningsvillkoren ska anpassas till ett teknikneutralt uppdrag

Förslag: De redovisningsvillkor som är relaterade till sändningar av program ska omformuleras och anpassas till ett teknikneutralt public service-uppdrag som omfattar både sändningar och tillhandahållanden av radio och tv. Villkoret om att public service-företagen, i samverkan med varandra, ska utveckla public service-redovisningarna för att åstadkomma en gemensam redovisningsform ska ersättas med ett krav på företagen att så långt som möjligt använda en gemensam redovisningsform.

SVT tillstyrker förslaget.

Som SVT har framhållit till kommittén under utredningsarbetet kommer uppgiften att formulera teknikneutrala villkor inför en ny uppdragsperiod att vara omfattande och skilja sig avsevärt från tidigare övergångar mellan uppdragsperioder. Det beror dels på att villkoren i sig ska vara anpassade för och relevanta för ett framtida teknikneutralt uppdrag, dels för att jämförelsepunkter bakåt behöver beakta att dagens villkor bygger på andra och vid ingången av 2026 föråldrade förutsättningar. Redovisningen av hur SVT uppfyller uppdraget behöver därför anpassas för att ge en rättvisande bild av företagets samlade publiceringar utifrån ett teknikneutralt uppdrag under kommande tillståndsperiod. SVT är redo att ta en aktiv roll i ett sådant arbete i dialog med Kulturdepartementet och de övriga programbolagen.

En viktig utgångspunkt för en teknikneutral uppföljning och redovisning är också att den ska avspegla att public service-uppdraget från 2026 kan uppfyllas och följas upp genom en kombination av såväl sändningar och tillhandahållanden som kompletterande verksamhet som ska stödja och utveckla kärnverksamheten. Eftersom innehållsvillkoren i public service-uppdraget ska gälla för alla former av publiceringar och kunna prövas i granskningsnämndens innehållsgranskning i efterhand så innebär det också att exempelvis nyhetsgrafik eller kompletterande text i publiceringar, såväl i SVT Play som i SVT:s nyhetstjänst, behöver ingå i redovisningen av hur uppdraget har uppfyllts. Även om fokus för SVT är att uppfylla uppdraget i rörlig bild, så omfattas från och med 2026 alla public service-företagens publiceringar av uppdraget, och behöver därför kunna redovisas.

15.3.4 Redovisningen av innehållstjänster, folkbildningsuppdraget och intäkter vid sidan av public service-avgiften

Förslag: Villkoret om att public service-företagen i sina public service-redovisningar ska redogöra för vilka nya programtjänster eller andra tjänster av större betydelse inom ramen för kärnverksamheten och den kompletterande verksamheten som har lanserats under året ska ändras så att kravet omfattar alla innehållstjänster som företagen erbjuder allmänheten.

Bedömning: I redovisningen av vad som är att betrakta som kärnverksamhet och kompletterande verksamhet bör ingå att redogöra för om en digital innehållstjänst faller inom ramen för kärnverksamheten eller den kompletterande verksamheten. Inga ändringar bör göras i villkoren som gäller redovisningen av hur folkbildningsuppdraget uppfylls eller i villkoren som gäller redovisning av intäkter vid sidan av public service-avgiften.

SVT tillstyrker förslaget men vill framhålla att SVT redan idag redovisar samtliga innehållstjänster som företaget erbjuder allmänheten i den årliga public service-redovisningen. I praktiken innebär förslaget därför ingen skillnad i hur SVT redovisar sin verksamhet.

SVT delar bedömningen att public service-företagen bör redogöra för om en digital innehållstjänst faller inom ramen för kärnverksamheten eller den kompletterande verksamheten. Samtidigt är det viktigt att påpeka att samtliga digitala innehållstjänster av naturliga skäl erbjuder en kombination av kärnverksamhet och kompletterande verksamhet, i enlighet med hur också kommittén beskriver dem. Den kompletterande verksamheten är dessutom så nära sammanvävd med kärnverksamheten att det ofta är svårt att särredovisa den.

15.3.5 Utveckling av granskningsnämndens bedömningar

Bedömning: Granskningsnämnden bör vid sina bedömningar av om public service-företagen uppfyllt sina uppdrag kunna fördjupa bedömningarna utifrån ett urval av villkor.

SVT konstaterar att den möjlighet som kommittén pekar på för granskningsnämnden att genomföra fördjupande bedömningar på eget initiativ redan finns och redan används idag. Granskningsnämnden kan redan idag granska såväl enskilda program som en kombination av flera program över tid och även andra frågor, vilket också har skett, som exempelvis SVT:s arbete med sponsring. Se också kommentar på kapitel 15.2 ovan.

I samband med att granskningsnämnden uppmanas fördjupa sådana bedömningar finns det skäl att se över och säkra ett proportionerligt skydd för granskningsnämndens oberoende. Som framgår av SVT:s svar på avsnitt 5.3.4 finns det flera sådana möjligheter som kommittén inte tagit tillvara, men som regeringen nu har möjlighet att se över inför uppdragsperioden 2026–2033. Det kan också ifrågasättas från effektivitetssynpunkt om det är väl använda resurser att signalera ett vidgat uppdrag till granskningsnämnden i frågor där de redan har sådana möjligheter idag.

15.4.1 En extern analys av produktivitet och effektivitet

Förslag: Det ska genomföras en extern analys av public serviceföretagens arbete med redovisning av produktivitet och effektivitet.

SVT ger en fördjupad kommentar om kommitténs förslag på ett flertal uppföljningsstudier i svaret på avsnitt 15.2.

15.4.2 Studier av centrala aspekter av public service-företagens verksamhet

Förslag: Det ska genomföras studier för att belysa centrala aspekter av public service-företagens verksamhet, i syfte att stärka public service-verksamhetens legitimitet och höga förtroende,

SVT ger en fördjupad kommentar om kommitténs förslag på ett flertal uppföljningsstudier i svaret på avsnitt 15.2.

15.5.2 En public service-dialog under tillståndsperioden

Förslag: Det ska genomföras en public service-dialog under tillståndsperioden där public service-företagen, branschaktörer, intresseorganisationer och medieforskare deltar.

SVT tillstyrker förslaget men vill i sammanhanget betona vikten av att dialogen utgår ifrån och har sin grund i saklig och evidensbaserad information från svensk och internationell akademisk forskning och andra oberoende institutioner.

Många av de aktörer som föreslås delta i public service-dialogen har egna intressen i en sådan dialog. Därför är det viktigt att proportionerligt utrymme ges till oberoende röster från forskningsvärlden som kan ge en saklig bild av mediemarknaden generellt, om public service-verksamhetens roll i samhället och om dess samspel med övrig mediemarknad.

SVT delar bedömningen att dialogen bör vara framåtsyftande och utformas så att den utifrån olika perspektiv kan ge regeringen ett underlag till arbetet med direktiven till utredningen inför nästa uppdragsperiod som inleds 2034.

Kapitel 16 Hur utbudet ska sändas och tillhandahållas

16.3.4 Överväganden och förslag

Bedömning: Public service-företagens sändningar bör även under kommande tillståndsperiod kunna tas emot av minst 99,8 procent av den fast bosatta befolkningen.

SVT delar i grunden bedömningen, men konstaterar att utredningen inte tillräckligt tydliggjort hur riksdagen ska säkerställa täckning för kraftigt ökade marknätstkostnader under kommande uppdragsperiod.

SVT välkomnar kommitténs förtydligande i kapitel 19 om medelstildelningen, att staten bör se extraordinära kostnadsökningar för marknätet som grund för ett beslut om extra medel till SVT. Samtidigt behövs ökad tydlighet när det gäller hur finansieringen av dessa extraordinära kostnadsökningar ska hanteras i praktiken (se svar på kapitel 19).

Antalet programtjänster och sändningarnas omfattning

Förslag: Nuvarande krav på sändningarnas omfattning ska göras mer flexibla. SR ska samtidigt sända minst två och högst fyra samtidiga programtjänster i hela landet, varav en även ska ha ett regionalt uppdelat innehåll. SVT ska sända SVT1 och SVT2 samt högst två ytterligare programtjänster till hela landet. Den eller de ytterligare programtjänster som SVT väljer att sända, förutom SVT1 och SVT2, ska skilja sig såväl från varandra som från SVT1 och SVT2 med avseende på innehåll eller sändningstider.

SVT tillstyrker förslaget.

SVT delar kommitténs resonemang om att förslaget innebär en ökad flexibilitet: "Syftet med förslaget är att öka public service-företagens möjligheter att själva välja hur utbudet ska sändas och

tillhandahållas när medievanorna förändras samtidigt som marknätets betydelse ur beredskaps- och säkerhetssynpunkt upprätthålls.”⁵⁰

SVT vill särskilt betona kommitténs slutsats när det gäller de ekonomiska konsekvenserna av att sända färre kanaler i marknätet, nämligen att ”en minskning av antalet programtjänster och den tid som företagen sänder endast skulle påverka distributionskostnaderna marginellt.”⁵¹

Eventuella ändringar i antalet programtjänster måste naturligtvis föregås av en analys av förutsättningarna för att nå publiken via alternativa distributionsvägar. SVT har i andra sammanhang påpekat behovet av att det i Sverige införs en reglering av så kallat framhävande, eller synlighet, för att säkra att SVT:s innehåll och tjänster online är lätta att hitta och ta del av, på samma sätt som de är i marknätet idag. Behovet av en sådan reglering ökar med kommitténs förslag (se också svar på avsnitt 18.3.1).

Den praktiska utmaningen online är särskilt stor för de konsumenter som har mindre erfarenhet och kunskaper om navigering i digitala miljöer eller som av andra skäl riskerar att uppleva digitalt utanförskap, till exempel äldre och personer med funktionsnedsättningar. Ju mer komplicerat och ju fler åtgärder som behövs för att komma åt SVT:s innehåll desto större risk att användare inte hittar till innehållet och att innehållet därmed inte når fram, eller att det endast når fram i begränsad utsträckning. Av den anledningen, och mot bakgrund av den ökade flexibilitet som kommitténs förslag innebär, är det nu av ännu större vikt att frågan om framhävande ses över – vilket också framgår av SVT:s remissvar på rapporten *Redovisning av uppdrag om vidaresändningsplikt och framhävande av innehåll av allmänt intresse* (Dnr: 22/01984) från Myndigheten för press, radio och tv.⁵² Tiden att agera och införa en framhävandereglering är nu.

16.4 Var ska innehållsuppdraget uppfyllas med en teknikneutral reglering?

16.4.1 Överväganden och förslag

Förslag: Kravet på att innehållsuppdraget i huvudsak ska uppfyllas i marknätet ska inte längre ställas upp. Det ska i stället ställas krav på public service-företagen att se till att hela befolkningen har möjlighet att ta del av ett mångsidigt programutbud.

SVT tillstyrker förslaget.

Förslaget att ersätta kravet på att ”varje enskilt innehållsvillkor ska huvudsakligen uppfyllas i marknätet” med ett nytt krav på att se till att hela befolkningen har möjlighet att ta del av ett mångsidigt programutbud är en naturlig och rimlig väg fram när uppdraget görs teknikneutralt. Det finns flera delar som är positiva i detta.

Det är positivt att kommittén inte föreslår detaljerade krav på distributionsform genom kvantitativa mått. Som kommittén noterar skulle ”en reglering som i alltför hög grad ”låser fast” public service-företagen vid en viss distributionsform ... snabbt riskera att bli obsolet.”⁵³ Utvecklingen går dessutom mot att publiken i allt större utsträckning gör specifika val i sin mediekonsumtion snarare än att förlita sig på tabblåagda flöden. SVT kommer liksom andra medieföretag att behöva ha en hög grad

⁵⁰ SOU 2024:34, s. 354

⁵¹ SOU 2024:34, s. 354

⁵² [sveriges-television-ab.pdf \(regeringen.se\)](#)

⁵³ SOU 2024:34, s. 356

av flexibilitet för att kunna producera och publicera material som möter publikens behov samtidigt som verksamheten kan bedrivas effektivt.

SVT noterar att kommitténs förslag innebär ett fortsatt ansvar ”att bevara ett mångsidigt programutbud i marknätet för de som saknar tekniska förutsättningar att ta del av innehållet på annat sätt. På motsvarande sätt ska det säkerställas att de som endast använder sig av internet för sin mediekonsumtion kan ta del av ett mångsidigt programutbud.”⁵⁴

SVT:s tolkning är att företagets samlade utbud ska vara tillgängligt för så många som möjligt. I praktiken kommer SVT under kommande uppdragsperiod att fortsätta erbjuda stora delar av det utbud som produceras också i linjära sändningar i marknätet, och dessa linjära sändningar kommer också fortsatt att göras tillgängliga online på SVT Play. Samtidigt är det naturligt att det framöver kommer att finnas skillnader i erbjudandet i broadcast-tv och tillhandahållanden online (linjära sändningar och beställ-tv i Play samt verksamhet i SVT Nyheter). Det beror exempelvis på att tillhandahållanden online möjliggör ett rikare utbud än i broadcast samt på att möjligheterna att själv välja när man vill ta del av utbudet är mycket större där. Denna rörelse blir mer uppenbar i takt med att allt fler tar del av utbudet online.

16.5.3 Överväganden och förslag

Förslag: Det ska ställas upp ett krav på att public service-företagens egna plattformar ska vara prioriterade vid distribution på internet. Det ska också ställas krav på att all distribution på internetplattformar som inte är public service-företagens egna ska föregås av en bedömning av tänkbara konsekvenser och risker. I bedömningen ska särskilt beaktas hur närvaron påverkar kommersiella aktörer på den svenska mediemarknaden.

Bedömning: Public service-företagen bör vid sin användning av internetplattformar som inte är företagets egna tillämpa en återhållsam strategi. Företagen bör fortsatt ha öppna och tydliga riktlinjer om hur de förhåller sig till distribution på plattformar som inte är företagets egna samt redovisa hur de arbetar med tillämpningen av riktlinjerna

SVT delar i huvudsak bedömningen att det är viktigt att prioritera de egna plattformarna vid distribution på internet samt att ha öppna och tydliga riktlinjer om hur företaget förhåller sig till distribution på plattformar som inte är företagets egna. Samtidigt är det viktigt att den reglering som föreslås inte blir för begränsande.

SVT prioriterar de egna plattformarna vid distribution på internet redan idag. SVT har inga invändningar mot ett fortsatt krav på att all distribution på internetplattformar som inte är public service-företagens egna ska föregås av en bedömning av tänkbara konsekvenser och risker, eller fortsatta krav på att publicera öppna och tydliga riktlinjer om hur företaget förhåller sig till distribution på andra plattformar.

Det är en viktig faktor för människors förtroende att publiken inte behöver ta del av SVT:s journalistik via internationellt ägda sociala medier och plattformsföretag utan väljer att se ett VMA eller orientera sig till fördjupande eller efterföljande rapportering direkt, i SVT:s egna digitala tjänster och kontext.

Samtidigt välkomnar SVT att kommittén inte föreslår en för begränsande reglering på området. En reglering som begränsar SVT:s möjlighet att finnas på andra plattformar skulle försämra SVT:s

⁵⁴ SOU 2024:34, s. 356

förmåga att nå alla delar av publiken och väcka engagemang och intresse för att öka användningen av SVT:s innehåll på företagets egna plattformar. Ett viktigt exempel rör barns och ungas nyhetskonsumtion i en tid där spridningen av desinformation och manipulerade bilder kraftigt ökar. Undersökningen *Svenskarna och internet* visar att barn och unga i stor utsträckning tar del av nyheter i sociala medier, särskilt TikTok där 31 procent av barn och unga i åldrarna 8-19 år tar del av samhällsnyheter.⁵⁵ Varje begränsning av SVT:s möjligheter i dessa avseenden skulle slå mot företagets förmåga att uppfylla uppdraget, vilket inte minst är viktigt när nyhetsanvändningen i samhället minskar. SVT skulle också mista ett verktyg i arbetet att nå grupper som tar del av SVT mer sällan.

SVT instämmer därför i kommitténs slutsats: "att utbudet finns tillgängligt att ta del av för alla som vill är avgörande för verksamhetens legitimitet och förtroende. För att kunna nå hela befolkningen är det fortsatt nödvändigt att utbudet distribueras på olika plattformar."⁵⁶

En allt för begränsande reglering skulle också riskera att bli otidsenlig och försvaga SVT:s förmåga att möta framtida mediebetenden. Exempelvis är det inte en orimlig bedömning att AI-modeller, -agenter, och -funktioner kommer att byggas in i tv-apparater – och i princip alla uppkopplade enheter. Utifrån en allt större förståelse för användarens behov och preferenser kommer sådana inbyggda AI-funktioner kunna svara på kommandon som "ge mig de senaste nyheterna på min TV-skärm", "ge mig någonting roligt att titta på" eller "visa mig ett femminuters-klipp från gårdagens *Historien om Sverige*". Det är för tidigt att bedöma hur innehållet från SVT i ett sådant scenario kommer att visas upp för tittaren, om det kommer att ske i SVT:s kontext och miljö, i en extern miljö som anropar SVT:s tjänster eller någon annan hybrid. SVT instämmer därmed i kommitténs resonemang: "Detaljerade riktlinjer kring hur och var public service ska finnas med sitt utbud under nästa tillståndsperiod framstår mot den bakgrunden varken som lämpliga eller möjliga att införa och skulle också snabbt riskera att bli obsoleta."⁵⁷

Till sist vill SVT påpeka att det är viktigt att särskilja mellan exempelvis sociala medier och mediaspelare och distributionstjänster som samlar medieutbud från olika aktörer såsom olika tv- och streamingtjänster. En grundprincip är att nätägare eller nätoperatörer av kabel- och iptv-nät (exempelvis Tele2 och Telia) är i vissa fall skyldiga, enligt den så kallade vidaresändningsplikten, att se till att anslutna hushåll kan ta emot SVT:s kanaler utan villkor om särskild betalning. SVT väljer inte vilka aktörer som utnyttjar denna möjlighet. På samma sätt finns mediaspelare som kan liknas vid en tv-apparat i sig. Här ingår spelare som till exempel Apple TV, Smart-tv-appar eller Chromecast, som publiken kan använda för att få tillgång till SVT:s utbud i eller via SVT:s egna plattformar. I båda fallen särskiljer sig mediaspelare och distributionstjänster från sociala medier på så sätt att distributionstjänsten eller mediaspelaren är en del av publikens grundläggande tekniska val för att kunna ta del av ett tv-innehåll, inklusive SVT:s utbud. Så är inte fallet med exempelvis sociala nätverk som SVT använder för marknadsföring och dialog med publiken. Med ett uppdrag och en ambition att kunna erbjuda innehåll för alla, behöver också utbudet kunna erbjudas i många olika tekniska format för att nå fram till publiken genom de plattformar som används av var och en.

---

⁵⁵ Svenskarna och internet 2023. Internetstiftelsen

⁵⁶ SOU 2024:34, s. 265

⁵⁷ SOU 2024:34, s. 264

Kapitel 17 Ökat samarbete mellan public service-företagen

17.3 Villkor om samarbete under nästa tillståndsperiod

Förslag: Det ska införas ett villkor om att SR och SVT ska fördjupa sitt samarbete med UR när det gäller att sända och tillhandahålla UR:s program på SVT:s respektive SR:s plattformar på internet. UR ska på motsvarande sätt fördjupa sitt samarbete med SR och SVT i dessa avseenden.

Bedömning: Samarbeten mellan public service-företagen främjar i många fall ett effektivt resursutnyttjande. De nuvarande villkoren som ställs upp om samarbete mellan public service-företagen bör därför inte ändras

SVT avstyrker förslaget om att det ska införas ett särskilt villkor om att SVT ska fördjupa sitt samarbete med UR när det gäller att sända och tillhandahålla UR:s program på SVT:s plattformar på internet. SVT delar kommitténs bedömning att de nuvarande villkoren som ställs upp om samarbete mellan public service-företagen inte bör ändras.

Att SVT avstyrker förslaget om en reglering av ett fördjupat samarbete med UR när det gäller att sända och tillhandahålla UR:s program på SVT:s plattformar på internet beror på en rad olika skäl.

En reglering av fördjupat samarbete är onödig då samverkan mellan SVT och UR om att sända och tillhandahålla UR:s utbud på SVT:s plattformar online i praktiken redan är omfattande, vilket närmare beskrivs nedan, och samarbetet har dessutom utvecklats under nuvarande tillståndsperiod. Det finns redan idag en överenskommelse mellan bolagen om att de UR-program som sänds i broadcast också läggs upp på SVT Play. Under en bestämd period ligger det aktuella programmet på SVT Play (sex månader). Utöver att programmet kan ses på SVT Play så läggs som regel också upp information på programmets titelsida om att man också kan titta på programmet – och andra program – på UR:s Playtjänst. Därutöver har SVT och UR också kommit överens om att ytterligare utbud från UR kan göras tillgängligt på SVT Play om SVT:s ansvariga utgivare bedömer att det finns potential för genomslag i en bred publik. Det rör sig om ett tiotal titlar per år.

Reglerad samverkan i förhållande till att sända och tillhandahålla UR:s program på SVT:s plattformar på internet är dessutom ologisk. Det har funnits en logik med en reglering av utrymme i marknätet för UR, som har sändningstillstånd men ingen egen sändningskapacitet. Motsvarande logik finns inte online där UR har sin egen playtjänst, UR Play. För tillhandahållande av program och tjänster online har alla tre bolag egna separata plattformar och resurser för att driva och utveckla dem. Det huvudsakliga syftet med UR:s digitala plattformar är att möjliggöra för UR:s publik att ta del av UR:s innehåll digitalt. Detsamma gäller för SVT och SR. Det är inte rimligt att betrakta bolagens plattformar som publiceringsytor för andra bolags innehåll, utan de är integrerade delar av bolagens publicistiska verksamhet. Varje bolags resurstilldelning är också dimensionerad för att varje företag ska kunna förmå bygga en egen attraktiv digital tjänst som möjliggör för publiken att ta del av program och tjänster.

En reglerad samverkan eller dialog står därutöver i strid med SVT:s publicistiska oberoende. Det är viktigt att klargöra att när SVT tillgängliggör UR:s program på SVT Play så är det i grunden ett publicistiskt beslut där SVT tar ansvar för programmets innehåll och utser en ansvarig utgivare. Det är en skillnad gentemot marknätet där UR har eget sändningstillstånd med en rätt och ett uppdrag att sända program och där UR har egna ansvariga utgivare för programmen, även om de sänds i SVT:s kanaler. Att tillgängliggöra UR:s program på SVT Play är därför ett beslut som måste grunda sig

i en tydlig publicistisk bedömning – trots att SVT inte har varit involverat i produktionsprocessen. Det SVT gör i dag (med större serier) görs därför med en viss restriktivitet och endast på områden där det bedöms finnas en tydlig relevans för SVT:s publik. Och det görs i fall där ansvarig utgivare på SVT tydligt kan ta ansvar för produktionerna fullt ut.

Mot den bakgrunden är det SVT:s uppfattning att frågan om att tillgängliggöra innehåll från andra aktörer på SVT:s plattformar, även från övriga public service-företag, inte är lämplig att slå fast på förhand genom reglering. Det finns också av oberoendeskäl anledning att statsmakterna inte reglerar samverkan eller dialog om programföretagens publiceringar. Som kommittén noterar skulle ett strikt krav på SVT att tillhandahålla UR:s utbud på SVT Play ”inte heller vara möjligt att ställa upp med hänsyn till att utgångspunkten för distribution på internet fortfarande är etableringsfrihet.”⁵⁸

Som framgår sker redan i dag omfattande samarbeten mellan SVT och UR som hanteras genom överenskommelser mellan bolagen, såväl i broadcast som på SVT Play. SVT:s bedömning är att den befintliga oreglerade ordningen av det omfattande samarbete som finns mellan SVT och UR kan fungera väl också för kommande uppdragsperiod och att det inte finns någon anledning att införa det villkor som kommittén föreslår.

Rimligt att fortsatt ställa krav på samarbete mellan public service-företagen

SVT delar kommitténs bedömning att de nuvarande villkoren som ställs upp om samarbete mellan public service-företagen inte bör ändras.

SVT ser i grunden positivt på samverkan med SR och UR. Det sker också redan idag på flera olika områden, inklusive som en del i bolagens pågående besparingsarbete. Men det är viktigt att påminna om att det finns begränsade ekonomiska resurser att hämta genom samverkan mellan bolagen under kommande uppdragsperiod då det finns begränsningar som hänger samman med konstruktionen med tre separata bolag.

17.4 Organisationen av public service-verksamheten

Det förs också ett resonemang i betänkandet om en framtida utredning om bolagskonstruktionen.

SVT har valt att inte gå in i frågan om hur bolagen ska vara organiserade, och tar inte ställning i sak. Samtidigt är det rimligt att utreda för- och nackdelar med ett eller flera bolag. Utgångspunkten för en sådan utredning måste vara att den inte ska försvaga public service eller ändra det uppdrag som ska gälla under kommande uppdragsperiod. Tvärtom bör den syfta till att utreda möjligheterna att förstärka värdet av svensk public service för publik och samhälle mot bakgrund av föränderliga mediebetenden, en snabb teknisk utveckling och behoven i samhället i stort. Detta inbegriper bland annat långsiktiga och goda ekonomiska förutsättningar, oberoendestärkande åtgärder och ett fortsatt brett innehållsuppdrag.

Det överordnade syftet, om en utredning om bolagskonstruktionen ska tillsättas, måste vara att säkerställa oberoendet för svensk public service och skapa bästa möjliga förutsättningar för public service att med ett teknikneutralt uppdrag fortsätta erbjuda ett mångsidigt utbud av hög kvalitet för hela svenska folket, med en verksamhet som står stark i ett alltmer globalt och digitalt medielandskap.

---

⁵⁸ SOU 2024:34, s. 390

En sådan utredning bör dessutom säkerställa att public service ges tillräckliga resurser för att täcka kostnaderna som själva processen med att se över bolagskonstruktionen innebär samt identifiera övergångskostnader som uppstår vid en eventuellt förändrad bolagskonstruktion.

Kapitel 18 Säkerhets- och beredskapsfrågor

18.2.2 Överväganden

Bedömning: Nuvarande villkor om beredskap och verksamhet och organisation vid höjd beredskap bör, i sak, gälla även nästa tillståndperiod. Eftersom UR:s beredskapsuppdrag omfattar skärpt beredskap bör UR:s beredskapsplanering omfatta även en sådan situation. I UR:s beredskapsuppdrag bör även ingå att planera för hur utbildningsväsendets behov av program inom utbildningsområdet kan tillgodoses i en situation då UR:s resurser ska tillföras SR och SVT.

SVT beklagar att skrivningarna i beredskapsuppdraget som anger att SR och SVT, om högsta beredskap råder i landet, ska utgöra självständiga organisationer med totalförsvarsuppgifter och lyda direkt under regeringen, varken ses över eller tydliggörs.

SVT menar att det är av yttersta vikt att beredskapsuppdraget för public service-företagen tydligt avgränsas till att planera för att verksamheten – så som den framgår av de tre företagens uppdrag – kan genomföras så långt möjligt också i händelse av höjd eller högsta beredskap.

SVT invänder mot bedömningen att UR ska ta huvudansvar för planeringen inför högsta beredskap eftersom det inte är genomförbart. Det är SVT:s och SR:s ansvar att, i samråd med UR, planera för en situation då UR:s resurser ska tillföras de andra programbolagen. Stora delar av SVT:s beredskapsplanering är skyddad och kan av sekretesskäl inte delas med andra aktörer. SVT kan inte lämna över ansvaret för denna planering, eller delar av denna planering, till någon annan.

Väsentligt att se över villkoren om verksamhet och organisation vid höjd beredskap

Skrivningarna i beredskapsuppdraget som anger att SR och SVT, om högsta beredskap råder i landet, ska utgöra självständiga organisationer med totalförsvarsuppgifter och lyda direkt under regeringen är i grunden problematiska för att de är oförenliga med företagets oberoende och är otydliga ur såväl ansvars- som organisationssynpunkt. De skapar osäkerhet om vilka strukturer och ansvarsförhållanden som gäller vid höjd beredskap, vilket försvårar utförandet av beredskapsuppdraget. Oklarheten kan också utnyttjas av aktörer som vill så tvivel om SVT:s trovärdighet och oberoende. Det är centralt – inte minst för allmänhetens förtroende och för SVT:s roll i totalförsvaret – att SVT:s oberoende som medieföretag inte kan ifrågasättas, i vardagen men även i kris och krig.

Kommittén framhåller att ”de grundlagsskyddade principerna om yttrande- och informationsfrihet, som censurförbud och förbud mot hindrande åtgärder, redaktionell självständighet och utgivares rätt att självständigt bestämma över innehållet i program, gäller även när höjd beredskap råder i landet, dvs. ytterst även när Sverige är i krig.”⁵⁹ Kommittén gör dessutom följande klargörande: ”formuleringen i beredskapsuppdraget om att lyda under regeringen innebär alltså inte någon inskränkning av yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser.”⁶⁰ Steget är då inte långt till att regeringen i den fortsatta beredningen också klargör detta i själva uppdragets formulering.

---

⁵⁹ SOU 2024:34, s. 396

⁶⁰ SOU 2024:34, s. 396

En planering för omställningen vid högsta beredskap UR:s resurser ska tillföras SR och SVT

SVT noterar kommitténs bedömning att public service-företagen bör påbörja en gemensam planering för den omställning som ska ske vid högsta beredskap där UR:s resurser ska tillföras SR och SVT. Det finns en pågående dialog på flera nivåer mellan alla tre programföretag i frågor som rör säkerhet och beredskap. Samtidigt ser SVT att det finns ett värde i att fördjupa dialogen med UR kring dessa frågor.

Public service-verksamhetens betydelse för skolväsendet i höjd beredskap och i krig

SVT instämmer i Försvarsberedningens analys – och kommitténs bedömning – att skola och förskola är samhällsviktiga verksamheter som så långt som möjligt behöver fungera även vid höjd beredskap och i krig. Kommittén citerar Försvarsberedningens analys om utbildningssektorns behov: ”att upprätthålla en kvalitativ utbildningsverksamhet under höjd beredskap och krig är enligt Försvarsberedningen centralt för att barn och unga inte ska gå miste om grundläggande kunskap och kompetens (Ds 2023:34 s. 305).”⁶¹ SVT konstaterar att Försvarsberedningens analys i denna del handlar om utbildningsväsendets behov av beredskapsplanering, men beredningen gör ingen koppling till public service-företagens verksamhet.

SVT delar kommitténs bedömning att public service-företagens utbud kan ha stor betydelse för barn och unga och för skolväsendet i höjd beredskap och i krig, liksom i vardagen. Genom en väl utvecklad beredskap och planering för att kunna fortsätta bedriva verksamheten, även UR:s, också i höjd beredskap och i krig kan public service-företagen i sådana situationer utgöra ett viktigt komplement till skolväsendets verksamheter och det beredskapsarbete som bedrivs av aktörer i utbildningssektorn.

Kommittén går för långt genom prioritering på förhand

När det gäller programföretagens närmare arbete med beredskapsplanering mer generellt är kommittén tydlig: ”beredskapsuppdragen behöver också kunna omfatta planering för olika typer av kriser och scenarion. Kommittén bedömer därför att det inte är lämpligt att på förhand i detalj peka ut vad som är viktigast att prioritera.”⁶²

I den aktuella frågan om just utbildningssektorns behov i krig, exempelvis av distansundervisning, går kommittén tvärtom mycket långt. Kommitténs förslag innebär i praktiken att en viss samhällssektor, i det här fallet utbildningssektorn, beredskapsbehov pekas ut som prioriterade för public service i krigstid. Det skulle i praktiken innebära en tydlig markering på förhand av vad public service-företagen ska prioritera vid högsta beredskap. Kommittén går i dessa delar dessutom in på detaljer, exempelvis rättighetsfrågor och publicering av UR:s program på SVT:s och SR:s plattformar (sid 398–399). Eftersom det är SVT och SR som ska genomföra uppdraget innebär förslaget också en begränsning på förhand av SVT:s och SR:s handlingsutrymme i en situation av högsta beredskap, vilket går på tvärs emot vad kommittén anför i övrigt om vikten av programföretagens självständighet och behov av handlingsutrymme i beredskapsarbetet.

SVT menar att en sammanblandning av utbildningsväsendets behov av beredskap – som aktörer i utbildningssektorn enligt ansvarsprincipen fullt ut bör ansvara för – och public service-företagens beredskap bör undvikas. Det är därför av yttersta vikt att beredskapsuppdraget för public service-företagen tydligt avgränsas till att planera för att verksamheten – så som den framgår av de tre företagens uppdrag – kan genomföras så långt möjligt också i händelse av höjd eller högsta

---

⁶¹ SOU 2024:34, s. 397

⁶² SOU 2024:34, s. 396

beredskap. Det bör därutöver i linje med vad som gäller för alla verksamheter i totalförsvaret – och i linje med vad kommittén själv förordar i övrigt – vara upp till programföretagen att avgöra närmare prioriteringar utifrån faktiska omständigheter. I en extrem situation kan programbolagen behöva göra mycket hårda prioriteringar beroende på händelseutvecklingen i landet.

Ansvarsförhållanden

Det vore orimligt att, som kommittén föreslår, ge UR i uppdrag att leda arbetet för en situation av skärpt eller högsta beredskap, där UR:s organisation och ansvar för att besluta om resurser och prioriteringar kommer att upphöra för att istället överförs till SVT och SR.

Planeringsarbetet inför en sådan situation handlar om den beredskap som SVT och SR behöver för att kunna fortsätta sin verksamhet, inklusive för de resurser som tillförs från UR till SVT och SR i en situation av högsta beredskap – det vill säga i ett läge där Sverige befinner sig i ett extremt allvarligt läge. Den beredskap som SVT planerar för i en situation av högsta beredskap, efter dialog med MSB och andra centrala aktörer i totalförsvaret, är väl utvecklad sedan lång tid och bygger på avsevärda investeringar och där det finns förberedda planer, utbildningsverksamhet och övningar för att förbereda verksamheten. Beredskapsplaneringen är skyddad och kan bland annat med hänvisning till förpliktelser i säkerhetsskyddslagstiftningen inte delas med andra aktörer. SVT kan inte lämna över ansvaret för denna planering, eller delar av denna planering, till någon annan.

SVT menar samtidigt att det självklart är naturligt att UR i samarbete med SVT och SR behöver förbereda sig och ha en plan för den omställning som ska ske. Det är också naturligt att UR liksom i dag ansvarar för att företaget har en beredskap för att kunna möta skolans och allmänhetens behov i händelse av en samhällskris. Däremot är en grundläggande princip att det är SVT och SR som leder arbetet med att planera för en situation av höjd beredskap, i nära samarbete med UR. Som en del av en sådan planering ser SVT att det finns ett värde i att fördjupa dialogen med SR och UR.

Otillräcklig medelstilldelning

Till sist vill SVT betona att säkerhetsläget i Sverige och i vår omvärld är det allvarligaste sedan andra världskriget. SVT:s kostnader för säkerhet och beredskap har stigit kraftigt under en följd av år. Det är medel som SVT sparar fram genom bland annat ny effektiv teknik och minskade lokalkostnader. Som SVT har beskrivit för kommittén kommer kostnader för säkerhet och beredskap att vara höga under många år framåt. Det är därför förvånande och problematiskt att utredningens förslag inte tar tillräcklig höjd för dessa kostnader i förslaget om medelstilldelning (se svar på kapitel 19).

18.3 Säkerhet vid produktion och distribution

18.3.1 Överväganden och förslag

<p>Förslag: Nuvarande villkor som gäller säkerhet för produktion och distribution ska göras teknikneutrala och gälla även nästa tillståndperiod.</p>

SVT tillstyrker förslaget om ett teknik neutralt beredskapsuppdrag, men tvingas konstatera att kommitténs förslag till medelstilldelning i kapitel 19 inte alls tar höjd för ökade kostnader för att genomföra uppdraget.

Det är i grunden positivt och viktigt att villkoren om säkerhet för produktion och distribution görs teknikneutrala då det lägger grunden för ett moderniserat beredskapsuppdrag som är anpassat till framtida medieanvändning och publikens behov. Samtidigt finns ett stort glapp mellan

ambitionsnivån i det nya teknikneutrala uppdraget att upprätthålla en hög säkerhet för produktion och distribution, och nivån på de resurser som föreslås för att genomföra det.

Vad innebär kommitténs förslag om ett utvidgat, teknik neutralt beredskapsuppdrag i praktiken?

Kommitténs förslag om teknikneutrala villkor innebär en betydande utvidgning av uppdraget som får långtgående konsekvenser i praktiken. Samtidigt som SVT värnar beredskapen i marknätet ska företaget parallellt bygga upp och upprätthålla motsvarande förmågor digitalt. Under nästa uppdragsperiod behöver SVT därmed förutsättningar för ökad robusthet, redundans och resiliens i internetdistributionen, i de delar som företaget kan råda över. Det innebär också ökade kostnader för beredskapsövningar och samarbeten med relevanta aktörer inom totalförsvaret.

SVT har i underlag till kommittén beskrivit vad utvidgningen av uppdraget betyder mer konkret. Det handlar om saker som:

- **Ökade förväntningar hos publiken.** Kommande år kommer publiken att ha samma förväntningar på SVT Play och SVT Nyheter som de idag har på marknätssändningar. Sändningsavbrott – eller nertider, då tjänsterna inte går att nå – kommer inte accepteras. SVT kommer att behöva bemanna digitala tjänster dygnet runt.
- **Stärkt informations- och IT-säkerhet.** Sändningskedjor och reservsystem kommer att behöva förstärkas för att möta samhällets fortsatta digitalisering. I samband med övergången till ett teknik neutralt uppdrag blir SVT Play och SVT Nyheter tjänster som ska sträva efter att dygnet runt pålitligt bära samhällskritisk information, vilket blir särskilt viktigt i takt med att marknätets förmåga att lösa den uppgiften minskar för varje år som går. Detta är ingen liten sak att förändra.
- **Värnad produktion.** Tyvärr måste SVT förhålla sig till att journalister är utsatta för hot och hat. Det innebär ökade kostnader för personskydd, stärkt fysisk säkerhet kring redaktionerna, en kraftfull ökning av övningar och penetrationstester samt en uppgradering av skyddade produktionsplatser. Det finns inga tecken på förbättring utan SVT måste ta höjd för att ännu större resurser måste läggas på att skydda företagets program, lokaler och anställda.

Konsekvenser av utebliven resursförstärkning för säkerhet och beredskap

- **Resursbristen kommer att gå ut över både innehåll och beredskap.** Förslaget på medelstildelning kommer långtifrån räcka för att genomföra det uppdrag som kommittén föreslår, i synnerhet det utvidgade uppdraget på säkerhets- och beredskapsområdet som kommer att medföra kraftiga kostnadsökningar i ljuset av det försämrade säkerhetsläget. SVT befinner sig redan i dag i ett omfattande besparingsarbete för en ekonomi i balans. Dessa besparingar har hittills skett på bland annat administration och ledningsfunktioner samt ny effektiv teknik och minskade lokalkostnader. Sammantaget har SVT behövt sänka kostnadsnivån med 400 miljoner kronor årligen under resterande del av tillståndsperioden. Utrymmet för ytterligare rationaliseringar utan stora försämringar är marginellt. Som SVT har framfört till kommittén innebär det allvarliga säkerhetsläget att det under överskådlig tid finns ett behov av ökade resurser utöver det arbete SVT förmår inom ramen för innevarande tillståndsperiod. Kommitténs förslag på medelstildelning leder därför till att både innehåll och SVT:s beredskapsarbete påverkas negativt.
- **Viktiga förstärkningar i nödvändig säkerhet och beredskap kan försenas eller helt utebli.** Resan mot en allt högre grad av teknikneutral säkerhet i produktion och distribution är lång. Utvecklingen hade tagit många år även med rätt ekonomiska förutsättningar. Det som står

på spel är förmågan att nå hela publiken med nyheter, program och samhällsinformation oavsett vad som inträffar i samhället. Med det förslag på medelstilleddning som ligger kommer möjligheten att genomföra satsningar på säkerhets- och beredskapsområdet påverkas negativt.

Framtida utredningsbehov

SVT delar kommitténs bedömning att "det större antalet aktörer som involveras vid distribution via internet innebär att public service-företagen saknar möjlighet att på egen hand ta ansvar för och garantera samma höga säkerhetsnivå genom hela distributionskedjan".⁶³ Detta måste givetvis beaktas vid tolkningen av de krav som ställs upp, men framför allt innebär det att arbetet med att säkerställa internetdistributionen inte enbart är en fråga för eller om public service, utan handlar om flera aspekter som behöver utredas inom en snar framtid, exempelvis:

- **Ett säkert, robust och resilient internet.** Kommittén noterar Försvarsberedningens analys om vikten av säkert och robust internet och delar "Försvarsberedningens bedömning ... att det är av stor betydelse vilka krav som ställs och kan ställas på olika aktörer för att göra internetdistributionen mer säker och robust."⁶⁴ Kommittén konstaterar att det krävs en ingående analys av dessa frågor, som dock inte ingått i public service-utredningens direktiv.
- **Prioritering av totalförsvarsviktig trafik, inklusive public service-bolagens digitala tjänster.** Det bör skyndsamt utredas hur de aktörer som står för basinfrastrukturen i sina nät ska prioritera kapacitet och säker tillgång till innehåll från samhällsviktiga verksamheter som public service i linje med Försvarsberedningens rekommendation (Kraftsamling, Ds 2023:34): *"Konsumtionen av information från public service såväl som andra medier övergår i allt större utsträckning till internet, varför robusthet i informationsinfrastrukturen har ökat markant i betydelse. Försvarsberedningen anser därtill att frågan om prioritering av totalförsvarsviktig trafik, till exempel public service-bolagens internetbaserade tjänster, under höjd beredskap och krig bör analyseras."*⁶⁵
- **Framhävande av innehåll av allmänt intresse.** I ett allvarligt säkerhetsläge är det illa om ett sakligt, opartiskt och trovärdigt utbud av program och nyhetsjournalistik från SVT undanskymts av globala grindvakter. I användargränssnitt och appar är det inte tillräckligt att tittare kan hitta till public service-innehåll. För att säkerställa att public service-företagens innehåll i praktiken kommer alla tittare till godo, även i en krissituation, behöver det framhävas och vara enkelt att hitta. Av den anledningen och som också noterats i SVT:s svar på 16.3.4. är det nu av allt större vikt att frågan om framhävande ses över.

Mot denna bakgrund välkomnar SVT den distributionsutredning (Dir. 2024:74) som Kulturdepartementet tillsatte den 29 augusti 2024 för att utreda dessa och andra viktiga distributionsfrågor kopplade till möjligheten för publiken att ta del av public service i en onlinemiljö.⁶⁶

---

⁶³ SOU 2024:34, s. 401

⁶⁴ SOU 2024:34, s. 382

⁶⁵ Kraftsamling, Ds 2023:34, s. 253

⁶⁶ Distribution av radio- och tv-program i ett nytt medielandskap Dir. 2024:74

18.4 VMA och andra meddelanden av vikt för allmänheten

18.4.6 Överväganden och förslag

Förslag: Det ska ställas krav på SR och SVT att kostnadsfritt

1. sända meddelanden enligt lagen om viktigt meddelande till allmänheten i ljudradio respektive tv, och
2. på andra sätt sända sådana meddelanden, samt
3. om en myndighet begär det, sända andra meddelanden som är av vikt för allmänheten i ljudradio respektive tv.

Företagen ska fortsatt se till att meddelandena ges en lämplig utformning och att de inte genom sin omfattning eller på annat sätt inverkar menligt på programverksamheten. Det ska ställas upp villkor om att SR, så snart det är möjligt, ska utforma meddelanden som sänds enligt lagen om viktigt meddelande till allmänheten och andra meddelanden som är av vikt för allmänheten så att de är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning. Skyldigheten ska inte gälla att tillgängliggöra sådana meddelanden i marknätssändningarna.

SVT tillstyrker förslaget.

SVT delar kommitténs bedömning att ”en viktig utgångspunkt för VMA-systemet är att så många som möjligt ska nås av varning och information. Mot denna bakgrund måste det beaktas att publikens konsumtionsmönster ständigt förändras och att en stor del av mediekonsumtionen i dag sker på internet”.⁶⁷ När public service-företagens uppdrag föreslås bli teknikneutrala som helhet är det naturligt att även skyldigheten att sända VMA utvidgas från marknätet till att omfatta onlinemiljöer. Regeringen bör dock, som framgår av SVT:s svar på avsnitt 5.3.8, se över begreppsanvändningen i 7 § av VMA-lagen för att säkerställa fortsatt överensstämmelse mellan VMA-lagen och den nya regleringen i public service-lagen.

SVT:s arbete med VMA är i stor utsträckning redan teknikneutralt genom att SVT publicerar VMA på många olika sätt, såväl i linjära sändningar i marknätet som online. VMA publiceras som text i tv-sändningar, i text-tv, på SVT Play, i appen SVT Nyheter och på SVT:s webbsida. Genom att SVT också skickar ut VMA som pushnotiser i SVT:s nyhetsapp så kan de flesta mobiler enkelt läsa upp meddelandet för synskadade genom Siri eller motsvarande. Detta gäller också för SVT:s webb och SVT Play. SVT:s nyhetstjänst har också den avgörande fördelen att den inte enbart tillgängliggör VMA utan även den kritiska uppföljande informationen.

Människors instinkt i en kris är att snabbt försöka hitta information från dem de litar på mest, via den plattform de använder mest. För många är det självklart att göra det via en traditionell TV-sändning, för ännu fler är det självklart att plocka upp mobilen och leta upp SVT:s nyhetsapp. Utvecklingen mot att allt fler väljer att ta del av krisinformation via mobilen – i Sverige liksom i Ukraina – noteras exempelvis av Försvarsberedningen i sin delrapport.⁶⁸

⁶⁷ SOU 2024:34, s. 405

⁶⁸ Kraftsamling, Ds 2023:34

Vid de senaste årens dramatiska händelser, som terrorattacken på Drottninggatan i Stockholm, Coronapandemin och det pågående anfallskriget i Europa, har SVT dessutom varit den källa som flest i befolkningen har använt sig av för att informera sig om nyhetsläget och få fördjupning. Under Ukraina-krigets inledande veckor använde 80 procent av den svenska befolkningen SVT för att hålla sig informerade. På andra plats kom Sveriges Radio med 56 procent och TV4 med 49 procent. SVT:s nyhetstjänst är redan i dag den naturliga tjänsten bland annat för VMA, som på olika sätt görs tillgängliga bland annat för människor med funktionsnedsättning. En allt högre andel av den svenska befolkningen har genom åren byggt upp en vana att vända sig till digitala tjänster både i vardag och i kris, ofta via mobilen.

Den exakta utformningen av hur VMA publiceras på olika plattformar är svår att fastställa på förhand i ett snabbt föränderligt mediasamhälle. Därför delar SVT kommitténs bedömning att det inte är "lämpligt att närmare reglera på vilket sätt detta ska göras eftersom de tekniska förutsättningarna ständigt förändras."⁶⁹ Det viktiga är att SVT har i uppdrag att publicera VMA som i praktiken har goda förutsättningar att nå hela publiken.

I sammanhanget är det värt att notera hur Försvarsberedningen i sin delrapport resonerar om framtiden för VMA. "Med hänsyn till erfarenheterna från Ukraina, teknikutvecklingen, Sveriges höga digitaliseringsgrad och användande av smarta telefoner vill Försvarsberedningen framhålla det som särskilt angeläget att som ett nästa steg utveckla varningssystemet för befolkningen i form av en mobilapplikation, likt den applikation för flyglarm som används i Ukraina."⁷⁰ SVT kan konstatera att Sverige redan har en sådan app. SVT:s nyhetsapp och sajt är idag en unik tillgång ur krisberedskapsperspektiv. Det är hit en stor del av allmänheten vänder sig för att i vardagen orientera sig i viktiga frågor, samt för att i krissituationer få VMA och för att kunna ta del av samhällsviktig information från det medie företag de har störst förtroende för. Enligt en undersökning Norstat genomförd på uppdrag av SVT uppger 60 procent av de tillfrågade att de initialt vid en allvarlig nyhetshändelse söker information på en nyhetssajt/app. Andelen av respondenterna mellan 30–44 år var 75 procent.

Innebörden av ett VMA är att varna människor om att något allvarligt har hänt som omedelbart hotar hälsa, liv, egendom eller miljö. Det stannar dock inte där, en viktig del av meddelandet är att också uppmana människor att ta del av den nyhetsrapportering som följer händelsen. Här spelar SVT:s höga samlade räckvidd på 83 procent i befolkningen en vanlig vecka, vilket är högst bland svenska medie företag, en mycket stor roll. Likaså använder i snitt 7 av 10 svenskar SVT:s onlinetjänster varje vecka. Det gör SVT:s egna digitala tjänster som SVT Nyheter och SVT Play till några av Sveriges viktigaste tillgångar ur ett krisberedskapsperspektiv.

SVT noterar samtidigt att kommitténs förslag om digitala VMA också påverkar kostnaderna för verksamheten. I takt med att VMA-uppdraget görs teknikneutralt ökar också kostnader för den digitala utvecklingen, bemanningen och driften som krävs för att möjliggöra digitala VMA 24 timmar om dygnet året runt (se svar på kapitel 19).

---

⁶⁹ SOU 2024:34, s. 406

⁷⁰ Kraftsamling, Ds 2023:34, s. 273

Kapitel 19 Medelstildelning

19.6 Överväganden och förslag

Förslag: För 2026 tilldelas SR 3 499 322 000 kronor, SVT 5 732 877 000 kronor och UR 506 142 000 kronor, vilket innebär en uppräknings på 3 procent jämfört med tilldelningen för 2025. Medelstildelningen till respektive företag ska därefter höjas med 2 procent per år 2027–2030 och med 1 procent per år 2031–2033.

Bedömning: Om andra medieföretag lämnar marknätet under tillståndsperioden och detta medför påtagligt ökade marknätskostnader för public service-företagen bör detta ses som en extraordinär kostnad som därför inte bör ingå i det medelsbeslut som avser tillståndsperioden.

SVT invänder mot förslaget till medelstildelning eftersom förslaget långtifrån kommer att räcka för att genomföra det uppdrag som kommittén föreslår, i synnerhet det utvidgade uppdraget på säkerhets- och beredskapsområdet som kommer att medföra kraftiga kostnadsökningar i ljuset av det försämrade säkerhetsläget.

Det är särskilt allvarligt att förslaget i praktiken bortser ifrån behovet av resurser till en viktig del av Sveriges säkerhet och beredskap i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget i Sverige och vår omvärld sedan andra världskriget. Kommitténs förslag till medelstildelning saknar både konsekvensanalys och medel till de utökade krav som kommittén föreslår på detta område. Dessutom innebär kommitténs förslag i praktiken att SVT:s utrymme för investeringar i svenskt innehåll begränsas för kommande åttaårsperiod, i en tid då det behövs mer än någonsin. SVT ser mycket allvarligt på det.

Kommittén bad i utredningsarbetet SVT precisera vilka kostnadsökningar som kan förväntas under kommande uppdragsperiod för säkerhet och beredskap – en central del av SVT:s uppdrag som är unikt bland svenska medieföretag och som kommer spela en allt viktigare roll mot bakgrund av det försämrade säkerhetsläget i Sverige. SVT:s underlag till kommittén visar att kostnaderna för dessa områden väntas uppgå till runt 255 miljoner kr/år i nivå för SVT, förutsatt en 2-procentig uppräknings vilket sammanfattas i tabellen nedan.

SVT:s kostnadsökningar för säkerhet och beredskap 2026 – 2033

	<i>Förutsedd kostnadsökning / år</i>	<i>Exempel på specifika behov</i>
Säkerhet och beredskap totalt	255 miljoner kr	
1 Säkerhet och beredskap inom SVT:s operativa verksamhet, inklusive digital beredskap online	125 miljoner kr	Stärkt informations- och IT-säkerhet, skydd mot fysiska hot, utvecklade övningar, säkerhet i distribution online inklusive kapacitet i datahallar
2 Sveriges motståndskraft mot desinformation	70 miljoner kr	Fler spetsjournalister och programsatsningar, samt analysverktyg och teknik för verifiering av video i stor skala
3 Ökad markhyra i Stockholm ⁷¹	60 miljoner kr	Marken som är grunden för att SVT:s lokaler i Stockholm är skyddsobjekt

⁷¹ Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF) ägs gemensamt av de tre public servicebolagen. SRF äger fastigheterna i Stockholm och de står på mark som ägs av staten och som i sin tur förvaltas via Statens Fastighetsverk. Hyran för marken betalas via en avgift, tomträttsavgäld, som ska återspegla marknadsvärdet för den specifika tomten. Statens Fastighetsverk kan komma att kraftigt höja företagets hyra för marken i Stockholm. Marken i sig är grunden för public service-bolagens lokaler som skyddsobjekt, som under decennier har byggts upp genom ekonomiska satsningar och installationer i syfte att kunna hantera komplexa säkerhetsshot och säkerhetsrisker. Det innebär att public service-bolagen har begränsade möjligheter att flytta.

SVT kan av säkerhetsskäl inte ange exakta uppgifter om den verksamhet som kostnaderna avser, men kostnadsökningarna omfattar såväl investeringar som drift och bemanningskostnader fördelade över uppdragsperioden. Ökade kostnader för marknätet, som inte ingår i ovan kostnader, men som är relevant bland annat av beredskapsskäl, beskrivs längre ner.

Den enskilt viktigaste frågan för regeringen att se över i den fortsatta beredningen av public service-kommitténs betänkande är därför nivån på medelstillelningen. Differensen mellan kommitténs förslag och nödvändiga kostnadsökningar för säkerhet och beredskap för SVT sammanfattas nedan.

	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Kommitténs förslag på SVT:s medelstillelning	3%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%
<i>(procentuell uppräknig, miljoner kronor)</i>	5 733	5 848	5 964	6 084	6 205	6 268	6 330	6 393
Differensen mot SVT:s kostnadsökningar för säkerhet och beredskap, uppräknade med 2 procent per år	204	209	213	217	221	288	356	427
<i>(miljoner kr)</i>								

Tabellen visar att kommitténs förslag skulle leda till en underfinansiering av nödvändiga kostnadsökningar för SVT:s säkerhet och beredskap med drygt 200 miljoner kronor per år de första fem åren. Graden av underfinansiering ökar sedan kraftigt i slutet av perioden med över 400 miljoner kronor mindre än vad som behövs år 2033.

Kommitténs resonemang om att det finns ”skäl till en högre medelstillelning när tillståndsperioden inleds”, dvs. att resursbehovet uppstår i början av uppdragsperioden och minskar över tid, ges ingen förklaring och stämmer inte överens med det underlag SVT lämnat till kommittén.⁷² Nedtrappningen av uppräknigen över uppdragsperioden försummar dessutom den föreslagna 3-procentiga uppräknigen år 2026. Sett över åtta år är skillnaden mellan kommitténs förslag och den raka 2-procentiga uppräknig som gäller under nuvarande tillståndsperiod marginell: i snitt är förslaget drygt 10 miljoner kronor eller runt 0,2 procent högre per år än en rak 2-procentig uppräknig. Kommitténs förslag ger därmed ingen nivåhöjning som räknas upp och skyddas mot inflation för att möjliggöra långsiktiga satsningar.

Vid uppdragsperiodens sista år ligger kommitténs förslag mer än 400 miljoner kronor under den medelstillelning som behövs för att täcka kostnadsökningarna på säkerhets- och beredskapsområdet. Förslaget innebär med andra ord en kraftig besparing på detta område i ett försämrat säkerhetsläge, snarare än den nödvändiga investering i viktiga delar av Sveriges civila försvar som krävs. SVT vill framhålla att en så kraftig underfinansiering av public service-företagens beredskap kommer att få konsekvenser.

SVT:s ansvar för Sveriges säkerhet och beredskap behöver finansieras

Att kommittén bortsett ifrån kostnaderna på säkerhets- och beredskapsområdet är svårförståeligt när kommittén på många sätt verkar ha tagit intryck av Försvarsberedningens arbete, inte minst slutsatsen att ”förberedelserna, beredskapen och förmågan inom hela totalförsvaret, både det militära och det civila försvaret, måste enligt Försvarsberedningen öka skyndsamt.”⁷³

⁷² SOU 2024:34, s. 422

⁷³ Kraftsamling, Ds 2023:34, s. 40

Mot den bakgrunden noterar kommittén att *”det säkerhetspolitiska läget i Sverige har de senaste åren inneburit att public service-företagen har lagt alltmer tid och resurser på säkerhets- och beredskapsarbete. Även företagens arbete med att förebygga hot och andra angrepp mot personer som är verksamma inom nyhetsförmedling och annan journalistik är resurskrävande. Det nya säkerhetspolitiska läget efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina bedöms kräva ytterligare resurser under nästa tillståndsperiod.”*⁷⁴

Som kommittén noterar befinner sig Sverige med största sannolikhet också under nästa uppdragsperiod i ett allvarligt säkerhetspolitiskt läge. På en rad olika plan kommer samhällsberedskapen i Sverige behöva trappas upp skyndsamt för att möta utmaningarna. Det gäller inte minst på SVT och det präglar hela företaget: journalistiken, programmen och organisationen. Som framgår ovan handlar det om allt från stärkt informations- och IT-säkerhet, skydd mot fysiska hot, utvecklade övningar och ökat personalskydd till stärkt fysisk säkerhet kring redaktionerna som en följd av en ökad förekomst av hot mot journalister och andra företrädare för SVT.

SVT har dessutom under innevarande tillståndsperiod genomfört stora satsningar på beredskapsområdet och tagit ett stort ansvar för att så långt möjligt lägga grunden för digital beredskap och säker internetdistribution. Samtidigt kommer just dessa kostnader att öka kraftigt framöver, vilket också följer av kommitténs förslag att göra kraven på säkerheten för produktion och distribution teknikneutrala (se svar på 18.3.1). Det handlar även om SVT:s förmåga att samla publiken och bidra till sammanhållning och att skapa gemensamma referensramar i en fragmenterad värld i både vardag och samhällskris bör värnas och stärkas under kommande tillståndsperiod. Utan resurser för att täcka dessa kostnader är risken stor att utvecklingen mot ökad säkerhet för produktion och distribution inte bara stannar upp utan halkar efter de komplexa och kostsamma utmaningar som hela samhället står inför. SVT ges i så fall inte förutsättningar att uppfylla en viktig del av samhällets medieberedskap.

SVT noterar att samhället som helhet rustas upp för att möta det nya säkerhetsläget. När den nya säkerhetsskyddslagen trädde i kraft den 1 april 2019 tilldelades medel till svenska myndigheter för att förstärka sitt säkerhetsskydds- och beredskapsarbete. Det finns ett flertal liknande exempel som visar hur ansvar på detta område sällan utökas utan tillskott för de kostnader som följer. När SVT:s beredskapsuppdrag föreslås utvidgas till en ny digital dimension föreslås dock ingen satsning för att möta den förändrade kostnadsbilden.

Slutsatsen är tydlig: kommitténs förslag tar inte höjd för nödvändiga kostnadsökningar för en viktig del av Sveriges säkerhet och beredskap i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget i Sverige och vår omvärld sedan andra världskriget. I ljuset av det allvar som Försvarsberedningen inskräper är förslaget snarare ett exempel på motsatsen, dvs. att kommittén i praktiken bortser från dessa behov. Om inte regeringen höjer tilldelningen motsvarande de kostnadsökningar för säkerhet och beredskap som SVT beskriver ovan kommer resursbristen att påverka SVT:s förmåga att kunna uppfylla uppdraget negativt, och det kommer att gå ut över både innehåll samt SVT:s förmåga i att bidra till Sveriges säkerhet och beredskap.

Av det skälet vill SVT vara tydligt med att den enskilt viktigaste frågan för regeringen att se över i den fortsatta beredningen av public service-kommitténs betänkande är nivån på medelstilldelningen. Som noterats har SVT försett kommittén med analyser av säkerhets- och beredskapsrelaterade kostnadsökningar under den kommande uppdragsperioden.

---

⁷⁴ SOU 2024:34, s. 419

Utgångspunkten för SVT är ett kraftigt ökat kostnadstryck redan i dag

Det är viktigt att förklara varför de nödvändiga resurserna till säkerhet och beredskap inte går att effektivisera fram. Under innevarande tillståndsperiod är SVT satt under ett stort yttre kostnadstryck som inte kunnat förutses. Det handlar om tre saker:

- Kraftigt stigande kostnader för säkerhet och beredskap
- Ett avsevärt ökat kostnadstryck i tv-branschen
- En historiskt hög inflation

Uppräkningen av SVT:s medelstildelning med 2 procent har därmed inneburit ett effektiviseringstryck som har varit avsevärt mycket större än vad som var avsett vid tiden för den förra public service-kommitténs förslag 2018 och riksdagens beslut 2019. Sammantaget har SVT behövt sänka kostnadsnivån med 400 miljoner kronor årligen under resterande del av tillståndsperioden. Genom besparingar på administration och ledningsfunktioner, ny effektiv teknik och minskade lokalkostnader skapar SVT en ekonomi i balans där en vägledande princip har varit att så långt möjligt skona utbudet och publiken. SVT bedömer dock att fler besparingar skulle leda till negativa konsekvenser för SVT:s utbud.

Förslaget är inte i linje med oberoende prognoser för löner och inflation

Kommitténs förslag bygger dessutom på en uppräkning av SVT:s anslag som trappas ned från 3 procent 2026, till 2 procent 2027–2030, till 1 procent 2031–2033. Sett över åtta år är skillnaden jämfört med den raka 2-procentiga uppräkning som gäller under nuvarande tillståndsperiod marginell: i snitt är förslaget drygt 10 miljoner kronor eller runt 0,2 procent högre per år än en 2-procentig uppräkning.

Samtidigt påverkas huvuddelen av SVT:s verksamhet av löneutveckling och inflation. Public service-bolagens gemensamma prognos, som bygger på Riksbankens och andra oberoende bedömningar, visar att både löneutveckling och inflation sammantaget kommer att ligga över 2 procent 2026–2033. Kommitténs förslag innebär med andra ord ett kraftigt inbyggt effektiviseringstryck redan innan hänsyn tas till väntade kostnadsökningar, där det viktigaste exemplet – som framgår ovan – rör säkerhet och beredskap.

Positivt med ett åttaårigt förslag

SVT tillstyrker att kommitténs förslag sträcker sig över den åttaåriga tillståndsperioden 2026–2033 för att på så sätt bidra till att skapa en långsiktig ram för SVT:s ekonomiska planering.

Positivt att ökade marknätstkostnader föreslås täckas

SVT delar dessutom kommitténs bedömning att riksdagen bör se extraordinära kostnadsökningar när andra aktörer lämnar marknätet som grund för ett beslut om extra medel till SVT. Enligt Teracom handlar det om ökade kostnader på runt 250–300 miljoner kronor per år för SVT. Samtidigt behövs ökad tydlighet när det gäller hur finansieringen av dessa extraordinära kostnadsökningar ska hanteras i praktiken vilket förklaras mer utförligt nedan.

Kommittén skriver att "om andra medieföretag lämnar marknätet under tillståndsperioden och detta medför påtagligt ökade marknätstkostnader för public service-företagen anser kommittén att detta bör ses som en extraordinär kostnad som inte bör ingå i medelsbeslutet för

tillståndsperioden”.⁷⁵ Det är positivt att kommittén betonar den möjlighet som riksdagen har att åtgärda extraordinära kostnader för public service.

Kommersiella aktörer lämnar marknätet redan under nuvarande tillståndsperiod

Tele2-ägda tv-operatören Boxer, som är en av de största tv-aktörerna i Sverige, aviserade den 14 augusti 2024 att de upphör med distributionen i marknätet den 31 december 2024. Boxer står för en viktig del av finansieringen av marknätet vilket innebär att bolagets beslut att lämna marknätet kommer att leda till kraftigt ökade marknätskostnader som samhället behöver bära. Mot den bakgrunden har möjligheten för riksdagen besluta om extra medel till public service-bolagen när extraordinära kostnader uppstår fått förnyad relevans.

Behov av ökad tydlighet om hur marknätskostnader ska täckas

Samtidigt utgår den ordning som kommitténs bedömning bygger på från att det finns ett överskott av medel på public service-kontot när kostnadsökningarna är ett faktum. I sin bedömning i avsnitt 19.6 konstaterar kommittén att det finns en möjlighet ”för riksdagen att, om det finns medel på public service-kontot, fatta separata beslut om extra medel för oförutsedda kostnader”.⁷⁶ Frågan om hur riksdagen ska hantera kraftigt ökade marknätskostnader om det inte finns ett överskott på public service-kontot har kommittén lämnat obesvarad.

Regeringen kommer därför att behöva förtydliga hur kostnadsökningarna för marknätet ska finansieras när de uppstår, oavsett om de täcks av ett överskott på public service-kontot eller inte. Det finns flera tänkbara lösningar.

De extra kostnaderna för marknätet utgör en extraordinär kostnad för Sveriges medieberedskap. Det är därför naturligt att staten tar kostnaderna via statsbudgeten under en övergångsperiod, så länge marknätet behövs och innan distribution online kan uppfylla motsvarande krav. På sikt kan det frekvensutrymme som frigörs när riksdagen beslutar att marknätet för tv ska avvecklas användas till andra ändamål och generera en intäkt för staten.

Ett alternativ till att staten tar kostnaden via statsbudgeten är att besluta om en kredit i Kammarkollegiet. En sådan möjlighet finns redan i systemet för finansiering och kan användas för att undvika underskott på kontot, eller i en situation där riksdagen beslutar att finansiera en tillfällig extrakostnad.

Det kan också i sammanhanget vara värt att påminna om att det för närvarande finns mer medel på public service-kontot än vad som behövs för programföretagens medelstilldelning.⁷⁷ När regeringen tar fram propositionen med ett förslag på resurser till public service för 2026–2033 är det därför naturligt att peka på möjligheten att planera avgiftsutvecklingen för public service-avgiften kommande år på ett sätt som säkerställer kommitténs förslag om bolagens medelstilldelning samtidigt som avgiftshöjningar begränsas.

---

⁷⁵ SOU 2024:34, s. 421

⁷⁶ SOU 2024:34, s. 423

⁷⁷ Kammarkollegiets årsredovisning 2023.

<https://www.kammarkollegiet.se/download/18.16f94dd18d82a668644922d/1708696175257/%C3%85rsredovisning%202023.pdf>

Förslaget innebär konsekvenser för publiken och för svenskt innehåll

Som framgår av SVT:s svar på avsnitt 8.4.4., 10.3.3 och 18.3.1 kommer SVT:s utrymme för investeringar i svenskt innehåll bli mer begränsat än idag i ljuset av SVT:s omfattande besparingsarbete och de kraftigt ökade kostnader som kommitténs förslag inte alls tar höjd för. I sammanhanget är det också viktigt att påpeka att kostnaderna för tv-produktion har ökat mycket kraftigt på senare år drivet av global konkurrens. Det har varit en snabb prisökning på allt från rättigheter till programkoncept och personal men även löner, samarbeten och produktionsutläggningar. Inom vissa programgenrer gränsar kostnadsutvecklingen till hyperinflation och kostnaderna har ökat med 30 procent på kort tid. I korthet kommer kommitténs förslag att leda till mindre pengar till svensk journalistik och tv-program, vilket kommer att gå ut över publiken och försvåra för SVT att uppfylla uppdraget.

Ytterligare ett perspektiv är SVT:s viktiga roll att ge svenska folket möjlighet att ta del av svenska tv-program och bidra till en livskraftig svensk produktionsmarknad (se svar på kapitel 10). I ett digitalt och globalt medielandskap där de globala jättarnas ekonomiska dominans inom rörlig bild utmanar framtiden för svensk tv och film är det olyckligt att försvaga SVT:s förmåga att långsiktigt kunna vara en garant och motor för svenskt innehåll.

SVT:s förmåga att också framöver bidra till en livskraftig svensk produktionsmarknad genom omfattande utläggningar och produktionssamarbeten med svenska bolag och andra utomstående aktörer kommer att försvagas. I slutändan drabbas även SVT:s betydande ekonomiska värdeskapande i den övriga ekonomin. Studier visar att SVT:s resurser inte bara stannar hos SVT, utan i mycket hög grad bidrar till värdeskapande i övriga samhället och i svenska kreativa sektorer i synnerhet. Detta framgår bland annat i en ny rapport från KPMG, som dessutom visar att varje 10 kronor av ekonomisk aktivitet som SVT skapar, så genereras totalt 25 kronor i den svenska ekonomin.⁷⁸

En oenig kommitté

Sist men inte minst är det uppseendeväckande att kommittén inte har lyckats komma överens om ett förslag på medelstildelning som har brett stöd. Det är unikt i modern tid att en bred politisk överenskommelse inte nåtts i en så central fråga. Breda politiska överenskommelser har sedan länge varit en viktig princip för svensk mediepolitik i syfte att värna public service-bolagens oberoende. Misslyckandet äventyrar allmänhetens tillit till att beslut som rör public service gäller över lång tid, oavsett politiska svängningar. SVT:s förhoppning är att det slutgiltiga förslaget till riksdagen är brett förankrat och har stöd av så många partier som möjligt.

Kapitel 21 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

21.2.1 Lagen om public service

Förslag: Den nya lagen om public service ska träda i kraft den 1 december 2025 i fråga om 2 kap. 3 § och i övrigt den 1 januari 2026. Lagen om finansiering av radio och tv i allmänhetens tjänst ska upphävas vid utgången av 2025. Punkt 3 och 4 i övergångsbestämmelserna till den upphävda lagen ska dock fortfarande gälla för ärenden om radio- och tv-avgift som har inletts före den 1 januari 2019. Bestämmelserna i den nya lagen om public service eller villkor som kan beslutas med stöd av lagen ska inte tillämpas på sådana publiceringar som har gjorts före ikraftträdandet

⁷⁸ [SVT har en betydande positiv ekonomisk påverkan på svensk ekonomi och svenska kreativa sektorer - SVT Om oss](#)

SVT tillstyrker förslaget men anser att det behöver kompletteras.

För att regeringen ska kunna besluta om villkoren för den verksamhet som ingår i PS-uppdraget från den 1 januari 2026, föreslår kommittén att 2 kap 3 § i den nya lagen ska börja gälla den 1 december 2025. Genom hänvisningar i den paragrafen till de bestämmelser som reglerar vilka villkor som får ställas säkerställs omfattning avseende vilka villkor som får ställas upp. 2 kap 3 § hänvisar dock inte till 2 kap 18, som reglerar programbolagens yttrande- och godkännanderätt beträffande villkoren. SVT menar att övergångsbestämmelserna bör kompletteras så att även 2 kap 18 § träder i kraft den 1 december 2025.

21.2.2 Övriga lagändringar

Förslag: Ändringarna i radio- och tv-lagen och övriga lagändringar som är en följd av att den nya lagen införs och finansieringslagen upphävs ska träda i kraft den 1 januari 2026. För uppgifter som förekommit i tv-sändningar, beställ-tv och sökbar text-tv som sänts eller tillhandahållits före ikraftträdandet ska äldre bestämmelser i radio- och tv-lagen om beriktigande gälla.

SVT har inga synpunkter.